

စုပေါင်း
သင်ယူခြင်း

(Reading & Writing for Critical Thinking Project) အတွက် ပြင်ဆင်ထားပါသည်။

လမ်းညွှန်စာအုပ် ၅
Kurtis S. Meredith, Jeannie L. Steele and
Charles Temple

(page iii)

မာတိကာ

နိဒါန်း	၁
မျှော်လင့်ထားတဲ့ ရလဒ်များ	၃
သင်တန်းတည်ဆောက်ပုံ	၃
အပိုင်း ၁။ ပြန်ကြည့်ခြင်း	၃
အပိုင်း ၂။ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်းများ	၃
အပိုင်း ၃။ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းများ တင်ဆက်ခြင်း	၃
အပိုင်း ၄။ နည်းများ သုံးသပ်ခြင်း	၄
အပိုင်း ၅။ အကောင်အထည်ဖော် ဖို့စီစဉ်ခြင်း	၄
အပိုင်း ၆။ လစဉ်အစည်းအဝေးများအတွက် စီစဉ်ခြင်း	၄
အပိုင်း ၇။ သင်တန်းအကျိုးတန်ဖိုး စိစစ်ခြင်း	၄
သင်တန်းအချိန်ကိုက်ခြင်း	၅
လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းများ	၅
အပိုင်း ၁။ အရင်က တိုးတက်မှုနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးခြင်း	၇
အပိုင်း ၂။ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်း	၉
စဉ်းစားဖို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွေအဖြစ် အတန်းများ	၁၀
ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းဆိုတာ ဘာလဲ။	၁၂
အတန်းလက္ခဏာများ	၁၂
ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ ရလဒ်များ	၁၂
ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ အခြေခံအစိတ်အပိုင်းများ	၁၃
အပြုသဘောဆောင်တဲ့တဦးနဲ့တဦးမှီခိုမှု	၁၃
မျက်နှာချင်းဆိုင် အထောက်အပံ့ပေး အပြန်အလှန်ဆက်ဆံခြင်း	၁၃
တဦးချင်းစီတာဝန်ယူမှု	၁၄
အချင်းချင်းဆက်ဆံရေးနဲ့ အုပ်စုငယ်အတွင်းဆက်ဆံရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ	၁၄
အုပ်စုလိုက် ဆောင်ရွက်ခြင်း	၁၄
ထိန်းထားတဲ့စည်းမျဉ်းတွေ	၁၄

(page iv)

အပိုင်း ၃ နဲ့ ၄ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်း နမူနာ သင်ခန်းစာများ	၁၅
ဂျစ်စောနည်း	၁၆
ဂျစ်စောသင်ခန်းစာကို သုံးသပ်ခြင်း	၁၇
အတွဲလိုက်ဖတ်ခြင်း/အတွဲလိုက်အကျဉ်းချုပ်ရေးခြင်း သရုပ်ပြ သင်ခန်းစာ	၁၈
အတွဲလိုက်ဖတ်ခြင်း/အတွဲလိုက်အကျဉ်းချုပ်ရေးခြင်းကို သုံးသပ်ခြင်း	၁၉
ကောနားစ်	၂၀
ကောနားစ်ကို သရုပ်ပြခြင်း	၂၁
ကောနားစ်ကိုသုံးသပ်ခြင်း	၂၃
ဂျစ်စော ၂	၂၅
ဂျစ်စော ၂ သရုပ်ပြခြင်း	၂၅
ကျွမ်းကျင်မှု စာရွက် ၁	၂၆
ကျွမ်းကျင်မှု စာရွက် ၂	၂၇
ကျွမ်းကျင်မှု စာရွက် ၃	၂၇
ကျွမ်းကျင်မှု စာရွက် ၄	၂၇
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနည်းများ အတိုချုပ်	၂၇
အတွဲလိုက်ခန့်မှန်းချက်များ	၂၇
စဉ်းစား/တွဲဖက်/ဖလှယ်	၂၈
အကျဉ်းချုပ်/တွဲဖက်/ဖလှယ်	၂၈
ပုံဖော်/ဖလှယ်/နားထောင်/တီထွင်	၂၉
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရတဲ့သင်္ချာလေ့ကျင့်ခန်းများ	၂၉
ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်ပြုလုပ်ခြင်း	၂၉
ဘာနံပါတ်လဲ။	၃၁
ရောင်းတေဘယ်လ်-ရောင်းရော်ဘင်	၃၂
သုံးဆင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း	၃၃
အသင်းများ/ကစားပွဲများ/ပြိုင်ပွဲများ	၃၅
နမူနာ ညွှန်ကြားချက်များ	၃၆
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းရဲ့အမှတ်ပေါင်းစာရွက်	၃၇
တဦးစီရဲ့အမှတ်ရေတွက်တဲ့စာရွက်	၃၈
အမှတ်ရေတွက်တဲ့စာရွက်	၃၉

(page v)

ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့နဲ့ဆွေးနွေးဖို့အတွက် လေ့ကျင့်ခန်းတိုများ	၄၀
စဉ်းစား/တွဲဖက်/ဖလှယ်ခြင်း	၄၀
အတူတူ လူတွေအတွက် နံပါတ်သတ်မှတ်ခြင်း	၄၀
အလယ်ကဖေါင်တိန်တွေ	၄၀
သုံးဆင့်ပါ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း	၄၀
ပြဿနာချင်းလဲလှယ်ခြင်း	၄၁
မသိတဲ့လက်	၄၁
အတန်းတွင်းမှာလျှောက်သွားဖို့လိုတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ	၄၂
အတန်းကိုလှုံ့ဆော်ပေးခြင်း	၄၂
ရောစပ်/ရပ်/တွဲဖက်ခြင်း	၄၂
လည်ပတ်ပြီးပြန်ကြည့်ခြင်း	၄၂
ပြခန်းသွားကြည့်ခြင်း	၄၃
တကောင်နေ သုံးကောင်ပျံသွား	၄၃
အတွေးအခေါ်တွေ နဲ့ မိမိဖာသာစူးစမ်းလေ့လာမှုတွေဖော်ထုတ်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ	၄၄
တန်ဖိုးလိုင်း	၄၄
ပညာရေး ပဋိပက္ခ	၄၄
	၄၅
	၄၆
	၄၇
	၄၇
အပိုင်း ၅ နဲ့ ၆။ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့နဲ့ နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း	၄၉
အကောင်အထည်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း	၅၀
နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း	၅၀
အပိုင်း ၇။ သင်တန်းအကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်း	၅၃
နောက်ဆုံး အကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်း	၅၄
လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရေးခြင်း	၅၄
အကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်း ပုံစံ	၅၄

(page vi)

အညွှန်းစာအုပ်များ	၅၆
နောက်ဆက်တွဲ က။ ဂျစ်စောအစီအစဉ်	၅၇
နောက်ဆက်တွဲ ခ။ ဂျစ်စော နောက်တမျိုး	၅၈
နောက်ဆက်တွဲ ဂ။ အခြေခံ ဂျစ်စော	၅၉
နောက်ဆက်တွဲ ဃ။ ဟယ်လိုဝင်း မှာ စဉ်းစားမိခြင်း။ ။ လင်းနို့တွေဟာလှပြီး ကောင်းတာ တွေလုပ်ပါတယ်။	၆၀
နောက်ဆက်တွဲ င။ နှလုံးခုန်ခြင်း	၆၅
နောက်ဆက်တွဲ စ။ ပြောင်းနံ့ ဒါမှမဟုတ် ပြောင်း ။ ဘာအတွက်ကောင်းသလဲ။	၇၀

(page 1)

နိဒါန်း

ဒီသင်တန်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ကျောင်းသားတွေကြား ပူးပေါင်းသင်ယူမှုကိုမြှင့်တင်တဲ့ သင်ကြားနည်းတွေ အကြောင်းကို အကြမ်းဖျဉ်းရေးဖို့ပါပဲ။ အရင်က လမ်းညွှန်စာအုပ်တွေကပုံစံလို့ပဲ တင်ပြပါမယ်။ ကျောင်းသားတွေ အကြား ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းနဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းကို မြှင့်တင်ပေးတဲ့ အတန်းအခြေအနေဖန်တီးပုံ အကြောင်း လေးလေးနက်နက် ဆွေးနွေးပါမယ်။ ပြီးတော့ နမူနာသင်ခန်းစာတွေဟာ အတန်းတွေထဲမှာ တိုက်ရိုက်သုံးနိုင်တဲ့လက်တွေ့ကျနည်းတွေ ဒါမှမဟုတ် တခြားနည်းတွေအတွက် လမ်းညွှန်ဖြစ်မယ့် နည်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမ သင်ခန်းစာတွေကို ကျောင်းသားတွေ တွေ့ ကြုံရမယ့်ပုံစံအတိုင်း တင်ဆက်မှာဖြစ်ပြီး အသေးစိတ်ဆွေးနွေးပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းကြောင့် သင်တန်းသားတွေဟာ သင်ခန်းစာကို တိုက်ရိုက်တွေ့ ကြုံခံစားရပြီး သင်ခန်းစာအစိတ်အပိုင်းတွေကို ပိုနားလည်ဖို့ နဲ့ သင်ခန်းစာအစိတ်အပိုင်းတွေ ကိုက်ညီဖို့ကို သင်ကြားရေးရှုထောင့်က စိစစ်နိုင်ပါတယ်။

ဒီလမ်းညွှန်စာအုပ်သုံးနေစဉ်မှာ စဉ်းစားဖို့အရေးကြီးတာက ပူးပေါင်းသင်ယူရေးနည်းတွေ သုံးခြင်းကြောင့် ဆရာတွေရနိုင်တဲ့ စာသင်ခန်းအခြေအနေရယ် ပူးပေါင်းသင်ယူရေးအသုံးချမှုတွေကြောင့် ဆရာတွေ ရနိုင်မယ့်ရလဒ်တွေပါပဲ။ ဒီသင်တန်းရဲ့ အခြေခံယူဆချက်တွေကတော့ အတန်းတွေဟာ

- ဆရာနဲ့ကျောင်းသားတွေ စဉ်းစားရာနေရာ
- ကျောင်းသားတွေ အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့သင်ယူမှုအတွေ့အကြုံတွေရယူရာနေရာ
- ကျောင်းသားတွေရဲ့တိုးတက်မှုမျှော်လင့်ချက်တွေကို တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားပြီး ကျောင်းသားတွေကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောထားတဲ့နေရာ
- အသိဉာဏ်လှုံ့ဆော်ပေးရာနေရာတွေနဲ့
- အတွေးအခေါ်အသစ်တွေနဲ့ အတွေးအခေါ် အမျိုးမျိုး လုံလုံခြုံခြုံ ထွက်ပေါ်စေတဲ့နေရာ

ဖြစ်ရပါမယ်။

ဒီလမ်းညွှန်စာအုပ်ရဲ့ နောက်ခံအယူအဆဟာ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုနဲ့ အကြောင်းအရာတို့နဲ့ပတ်သက်ပြီး **Arther L. Costa (1992)** ပြောထားတာကိုဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကတော့ စဉ်းစားတဲ့နည်းစဉ်ဟာသင်ကြားရေး အကြောင်းအရာလည်း ဖြစ်ရပါမယ်ဆိုတာပါပဲ။ ကျောင်းသားဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့၊ အတွေးအခေါ်တည်ဆောက်ဖို့၊ ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့၊ အတူလုပ်ကိုင်ဖို့၊ နေရာအမျိုးမျိုးက သင်ယူဖို့ သင်ယူခြင်းနဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို တီထွင်မှုအပြည့် အဝနဲ့ ပေါင်းစပ်ခြင်းနဲ့ အချက်အလက်တွေကို သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတခုအနေနဲ့ ခံယူပြီး အကြောင်းအရာက ဘယ်တော့မှ မခွဲခြားဖို့လိုပါတယ်။ သင်ကြားမှုနည်းစဉ်ဟာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရဲ့ ကျန်တဲ့အစိတ် အပိုင်းတွေ ဟာအဓိပ္ပါယ်ရှိရည်ရွယ်ချက်ရှိလာခြင်းရယ် သင်ကြားတဲ့အကြောင်းအရာရဲ့ အခြေခံတို့ရယ်ကို ပေါင်းစပ်ပါတယ်။ ဒီမှာတင်ပြထားတဲ့ သင်ကြားနည်းတွေဟာ အရင်က တင်ပြခဲ့တဲ့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းအတွက် စာဖတ်ခြင်းနဲ့ စာရေးခြင်း (အာရ်ဒဘယ်လ်ယူစီတီ) လမ်းညွှန်စာအုပ်တွေနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ လမ်းညွှန်စာအုပ် ၁ မှာတင်ပြခဲ့တဲ့

(page 3)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းဘောင်အထဲမှာ ရှိပါတယ်။ တင်ပြထားတဲ့နည်းတွေဟာ ဒီဘောင်ရဲ့ အကြံတွေ ထွက်ပေါ်စေခြင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းစတဲ့ အဆင့်တွေထဲက တခုခုကိုကိုက်ညီတာ ဖြစ်စေ သုံးခုစလုံး ထည့်သုံးထားတာဖြစ်စေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီမှာပေးထားတဲ့ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းတွေဟာ **Step-by-Step** လိုမျိုး တခြား **Open Society Institute** အစီအစဉ်တွေရဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူရေးလေ့ကျင့်ခန်းတွေနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဒီအစီအစဉ်တွေရဲ့ အစိတ် အပိုင်းတခု ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ပူးပေါင်းသင်ယူရေး ဆောင်ရွက်ချက်တွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ဆရာတွေဟာ ဒီသင်တန်းက အကြောင်းအရာတွေဟာ အဲဒီအစီအစဉ်တွေနဲ့ ကိုက်ညီတယ်ဆိုတာ တွေ့ပါလိမ့်မယ်။

မျှော်လင့်ထားတဲ့ ရလဒ်များ

ဒီသင်တန်းအဆုံးမှာ သင်တန်းသားတွေဟာ (၁) စဉ်းစားဖို့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုတာ ကိုနားလည်ပါမယ်။ (၂) မိမိတို့အတန်းတွေထဲမှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနည်းအမျိုးမျိုးကို စီစဉ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါမယ်။ (၃) ဒီဘောင်ရဲ့ ဘယ်အဆင့် ဒါမှမဟုတ် ဘယ်အဆင့်တွေမှာ ဒီနည်းအမျိုးမျိုး ပါသလဲဆိုတာ ပြောနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

သင်တန်းတည်ဆောက်ပုံ

အပိုင်း ၁ ပြန်ကြည့်ခြင်း

ပြီးခဲ့တဲ့သင်တန်းကတည်းက မိမိတို့ရဲ့ စာသင်ခန်းတွေထဲမှာ သင်တန်းသားတွေ အကောင်အထည်ဖော်နေတဲ့နည်း တွေအကြောင်းဆွေးနွေးပြီး ဒီသင်တန်းကို စရပါမယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲမှာ လစဉ်အစည်းအဝေးတွေနဲ့ထွက်ပေါ်လာတဲ့ မေးခွန်းတွေမှာ ပြောကြတဲ့အကြောင်းအရာတွေ ပါရပါမယ်။

အပိုင်း ၂ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်းများ

သင်တန်းရဲ့ဒီအဆင့်မှာ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းအကြောင်း တင်ပြပါတယ်။ တကယ့်နည်းတွေအကြောင်းမပြောခင် အချက်အလက်တွေရယ် နောက်ခံအကြောင်းရင်းတွေကို တင်ပြဖို့လိုပါတယ်။ တခါတလေ ဒီအဆင့်မှာ အပြန်အလှန် မပြောကြပေမဲ့ တိုက်ရိုက်တင်ပြဖို့လိုပါတယ်။

အပိုင်း ၃ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းတွေကို တင်ပြခြင်း

ဒီအပိုင်းမှာသင်တန်းသားတွေဟာ နည်းတွေနဲ့ကြုံတွေ့ရပါတယ်။ ဒီနည်းတွေကို အတွေ့အကြုံကတဆင့် သင်ယူခြင်းနည်း အားဖြင့်တင်ပြပါမယ်။

အပိုင်း ၄။ နည်းတွေကို သုံးသပ်ခြင်း

ဒီနည်းတွေကို ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ကြုံတွေ့ ပြီးတဲ့အခါ သင်တန်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ကြည့်ပြီး ဆွေးနွေးပါမယ်။ နည်းတွေရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးကို စိစစ်ပြီး လက္ခဏာအမျိုးမျိုးကို ကြည့်ပါမယ်။ ပထမအနေနဲ့ သင်တန်းသားတွေဟာ နည်းတွေဘယ်လို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တယ်ဆိုတာ-- တကယ့်နည်းစဉ် ဘာလဲဆိုတာ--ဆုံးဖြတ်ပါမယ်။ နောက် မိမိတို့ရဲ့ကျောင်းသားတွေ ဘာတွေ ကြုံရမလဲဆိုတာ နားလည်ဖို့အတွက် မိမိတို့ဟာ ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုတုန့်ပြန်ခဲ့တယ်ဆိုတာ မိမိတို့ရဲ့သင်ယူခြင်းအတွေ့အကြုံကို သုံးသပ်ရင်း စဉ်းစားပါမယ်။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ သူတို့ဟာ အာရုံဒဘယ်လ်ယူစီတီရဲ့ စဉ်းစားခြင်းနဲ့ သင်ယူခြင်း ဘောင်မှာ ဒီနည်းတွေ ဘယ်လိုကိုက်ညီသလဲဆိုတာ ပြန်ကြည့်ပါမယ်။ ဒီလမ်းညွှန်စာအုပ်မှာ သူတို့ရဲ့တင်ပြချက်တွေပြီးပြီးချင်း နည်းတွေအမျိုးမျိုးသုံးသပ်တာလုပ်ပါမယ်။ (ဒါကြောင့် အပိုင်း ၃ နဲ့ အပိုင်း ၄ ကို ပေါင်းထားပါတယ်။) တင်ဆက်ထားတဲ့နည်းတစ်ခုစီတိုင်းမှာ ဒီလိုသုံးသပ်မှု လုပ်ပါမယ်။ ဆွေးနွေးမှုတိုင်းဟာ နည်းဘယ်လောက်နက်နဲသလဲဆိုတဲ့အပေါ်မူတည်ပြီး တိုချင်တိုမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ရှည်ချင်ရှည်မယ်။

အပိုင်း ၅ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း

ဒီအပိုင်းမှာ သင်တန်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းက အကြောင်းအရာတွေသုံးပြီး ဒီမှာတင်ပြထားတဲ့ နည်းတွေ ထည့်သုံးပြီး တကယ့်သင်ခန်းစာ အစီအစဉ်တွေ လုပ်ရပါမယ်။ ပြီးရင် ဒီအစီအစဉ်တွေကို အုပ်စုငယ်တွေ နဲ့ ဒါမှမဟုတ် တအုပ်စုလုံးနဲ့ ဖလှယ်ပါမယ်။

အပိုင်း ၆ လစဉ်အစည်းအဝေးတွေအတွက် စီစဉ်ခြင်း

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းအကောင်အထည်ဖော်မှုအစီအစဉ်အမျိုးမျိုးကို လူတိုင်းမြင်နိုင်အောင် ကပ်ထားရပါမယ်။ သင်တန်းသားတွေဟာ ဒီအချိန်မှာ လာမယ့်လစဉ်အစည်းအဝေးတွေအတွက် အချိန်ဇယားချပြီး အစီအစဉ်တွေ ဆွေးနွေးရပါမယ်။

အပိုင်း ၇ သင်တန်းအကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်း

(စာမျက်နှာ ၅၅ ကိုကြည့်ပါ။) အကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်တဲ့ပုံစံကိုဝေပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရေးခြင်း အပါအဝင် စိစစ်ခြင်းနည်းစဉ်တွေအကြောင်း အကြမ်းဖျဉ်းပြောပြပါ။ သတိပေးချက်။ ။ တနေ့တာပြီးသွားတိုင်း သင်တန်းသားတွေအနေနဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းသုံးခုကို ဖြေဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီမေးခွန်းသုံးခုကို ဖြေဖို့ ကဒ်ပြားတွေဖြည့်ဖို့ ၅ မိနစ်လောက် ကြာပါတယ်။

၁။ ဒီနေဆွေးနွေးသွားတဲ့အထဲမှာ အရေးကြီးဆုံး အတွေးအခေါ်တွေက ဘာတွေလဲ။

(page 5)

၂။ သင်တန်းရဲ့ဒီအချိန်ကာလမှာ ဘာမေးစရာတွေရှိသလဲ။

၃။ သင့်အတွက် ဒီသင်တန်း ဘယ်လိုနေသလဲဆိုတာ အထွေထွေ ဝေဖန်ချက်တွေလုပ်ပါ။

သင်တန်းသားတွေဟာ မိမိတို့ နာမည်ရေးစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မေးတဲ့မေးခွန်းတွေက မရှင်းခဲ့ရင် မေးသူရဲ့နာမည်ပါရင် ပိုကောင်းပါတယ်။ ကဒ်ပြားပေါ်မှာ နာမည်ရှိရင် မရှင်းတာကို ရှင်းခိုင်းလို့ရပါတယ်။ အဖြေမှန်ဆိုတာ မရှိ ကြောင်း၊ တုန့်ပြန်မှုတွေ သိချင်လို့ ကဒ်ပြားတွေလုပ်ထားတယ်ဆိုတာ ရှင်းပြပါ။ ဒီတုန့်ပြန်မှုတွေဟာ သင်တန်း ပိုကောင်းအောင်လုပ်နိုင်စေပြီး၊ မေးခွန်းတွေ ပြေနိုင်စေပြီး၊ သင်တန်းလမ်းကြောင်း ကိုလည်း လမ်းညွှန်ပေးပါတယ်။ ကဒ်ပြားတွေမှာ အဖြေတွေရေးနိုင်ဖို့ နေ့စဉ် အချိန်ပေးရပါမယ်။ အဖြေတွေဟာ ရှည်စရာမလိုပေမဲ့ ရလဒ်ဖြစ်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲကတော့ အသိပညာတိုးစေပါတယ်။

သင်တန်း အချိန်ကိုက်ခြင်း

ဒီသင်တန်းမှာ သင်တန်းသားတွေ ကိုယ်တိုင်တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ဖို့ အလေးထားပါတယ်။ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ ပြီးအောင်လုပ်ဖို့ ကုန်တဲ့အချိန်ဟာ အုပ်စုတစ်စုတစ်စု ကွဲပြားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အချိန်အတိအကျ သတ်မှတ်ဖို့ခက်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ပို့ချသူတွေဟာ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ အားလုံး တင်ဆက်ချင် တင်ဆက်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် နည်းနည်းပါးပါးရွေးပြီး သင်တန်းသားတွေကို တခြားဟာတွေ သင်ယူဖို့ လမ်းညွှန် စာအုပ်ကိုပဲ ညွှန်းချင်ညွှန်းပါမယ်။ ဥပမာ၊ ပူးပေါင်းသင်ကြားရေးနည်းဖြစ်တဲ့ ဂျစ်စောနည်း နှစ်မျိုးကို တင်ဆက် ထားပါတယ်။ တင်ပြသူတွေဟာ တခုကို အုပ်စုလိုက်လုပ်ပြီး ကျန်တခုကိုတော့ ညွှန်းချင် ညွှန်းမယ်။ ဒါမှမဟုတ် နှစ်ခုစလုံးကို အုပ်စုလိုက်လေ့ကျင့်ခန်းတွေ အနေနဲ့ လုပ်ချင်လုပ်မယ်။ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ အားလုံးပါရင် ဒီသင်တန်း ပြီးဖို့ နာရီ ၂၀ က ၂၂ နာရီ ကြာပါမယ်။

လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းများ

- ဇယားဆွဲဖို့ စက္ကူ။ သင်ပုန်းတင်ဖို့ ထောက်တွေနဲ့ မာကာတွေ
- အိုဗာဟက် ပရိုဂျက်တာ၊ အိုဗာဟက် အလွတ်တွေနဲ့ မာကာတွေ
- စက္ကူအလွတ်တွေ
- (တစ်စုံမှာ ၀ က ၉ အထိပါတဲ့) နံပါတ်ပါတဲ့ကဒ်ပြားတွေ ၆ စုံ ၇ စုံ
- (တစ်စုံမှာ ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀၊ ၅၀၊ ၆၀ ပါတဲ့) နံပါတ်ကြီး ကဒ်ပြားတွေ ၆ စုံ ၇ စုံ
- ပိုစတာတွေနဲ့ ဇယားတွေ ချိတ်ဆွဲဖို့ ဆယ်လိုတိပ် ဒါမှမဟုတ် ပင်အပ်တွေ
- နေ့စဉ် ကြီးကြပ်ဖို့ အင်းဒက်စ် ကဒ်ပြားတွေ
- သင်တန်း အကျိုးတန်ဖိုးစစ်ဆေးတဲ့ ပုံစံတွေ

(page 6)

ဂျစ်စော လေ့ကျင့်ခန်း ၂ ခုအတွက်နဲ့ အတွဲလိုက် ဖတ်ခြင်း/ အတွဲလိုက် အကျဉ်းချုပ်ရေးခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း
အတွက် ဆောင်းပါးတွေ

ဂျစ်စော ၂ အတွက် ကျွမ်းကျင်သူ စာရွက်တွေ။ ။

Ken Wells ရေးဟယ်လိုဝင်း (**Halloween**) မှာ စဉ်းစားမိခြင်း။ ။ လင်းနို့တွေဟာ လှပြီး
ကောင်းတာတွေလုပ်ပါတယ်။

Robert I. Macey ရေး နှလုံးခုန်ချက်

ပြောင်းနံ့ (**Corn**) ဒါမှမဟုတ် ပြောင်း (**Maize**) ။ ဘာအတွက်ကောင်းသလဲ။

(page 7)

အပိုင်း ၁

အရင်က တိုးတက်မှုနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး

ဆွေးနွေးခြင်း

(page 8)

အရင် သင်တန်းပြီးချိန်ကစပြီး သင်တန်းသားတွေဟာ တင်ဆက်ခဲ့တဲ့နည်းတချို့ကို သုံးကြည့်ခဲ့ပြီး မိမိတို့ရဲ့ လုပ်ဖော်
ကိုင်ဖက်တွေနဲ့ မိမိတို့လုပ်ဆောင်မှုရလဒ်တွေကို ကြားကာလအစည်းအဝေးတခု ဒါမှမဟုတ် အစည်းအဝေးအများ
မှာ ဖလှယ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ရလဒ်တွေ၊ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ပြဿနာတွေ၊ ဒါမှမဟုတ်ကြားကာလ အစည်းအဝေး
တွေမှာ အဖြေရှာမရခဲ့တာတွေကို ဆွေးနွေးလို့ကြပါလိမ့်မယ်။

အုပ်စုအရွယ်အစားနဲ့ သင်တန်းသားတွေနေထိုင်တဲ့ဒေသအလိုက် အရင်က အကောင်အထည်ဖော်မှုနဲ့ပါတ်သက်တဲ့
ဆွေးနွေးပွဲတွေကို စီစဉ်လို့ရပါတယ်။ သင်တန်းသားတချို့ဟာ ဆွေးနွေးပွဲတွေကို ဒေသအလိုက်လုပ်ကြလို့ အုပ်စုကြီး
တခုကို ခွဲလိုက်ပြီး သင်တန်းသားတွေကို ဒေသတွေရောလိုက်ရင် လစဉ်အစည်းအဝေးတွေ အတူတူ မတက်ခဲ့တဲ့
သင်တန်းသားတွေအကြား ဖလှယ်နိုင်ကြပါမယ်။ နောက်ပုံစံတခုကတော့ သင်တန်းသားတွေကို အတန်းအဆင့်
အလိုက် ဒါမှမဟုတ် အကြောင်းအရာအလိုက် အုပ်စုဖွဲ့လို့ရပါတယ်။

အုပ်စုတွေဖွဲ့ ပြီးတာနဲ့ အကောင်အထည်ဖော်တာနဲ့ပါတ်သက်တဲ့အတွေ့အကြုံတွေကို ဖလှယ်ခိုင်းပါ။ အောင်မြင်
မှုတွေနဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတွေကို ဆွေးနွေးစေပြီး အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့တဲ့နည်းတွေမှာ လုပ်ခဲ့တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေ
အကြောင်း ပြောစေပါ။ အနည်းဆုံး မိနစ် ၂၀ က မိနစ် ၃၀ အထိအချိန်ပေးပါ။ ပြီးရင် တအုပ်စုလုံးနဲ့ဖလှယ်စေပါ။
သင်တန်းသား တယောက်နှစ်ယောက်ကို သူတို့အနေနဲ့ အအောင်မြင်ဆုံးလို့ ထင်တဲ့ အကောင်အထည်ဖော်မှု
တခုအကြောင်း ခပ်တိုတို ပြောပြစေပါ။ သင်တန်းသား တယောက်နှစ်ယောက်ကို သူတို့အနေနဲ့ မျှော်လင့်
သလောက် မအောင်မြင်ခဲ့ဘူးလို့ ထင်တဲ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုတခုအကြောင်း ပြောပြစေပါ။ အဆုံးမှာ
လစဉ်အစည်းအဝေးတွေမှာ ပေါ်လာတဲ့မေးခွန်းတွေ အတတ်နိုင်ဆုံး များနိုင်သမျှ များများ ဖြေဖို့အရေးကြီးပါတယ်။

(page 9)

အပိုင်း ၂

ပူးပေါင်း သင်ယူခြင်း

(page 10)

အောက်ပါမေးခွန်းနဲ့ပါတ်သက်ပြီး သင်တန်းသားအုပ်စုကို မိမိတို့ဖာသာမိမိတို့ တိတ်တဆိတ် စဉ်းစားဖို့ ဒါမှမဟုတ် မှတ်စုအချို့ထုတ်စေပြီး သင်တန်းရဲ့ ဒီအစိတ်အပိုင်းကို စပါ။

ကျောင်းသားတွေကို အနာဂါတ်အတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင်ပြင်ဆင်ဖို့ ဘယ်အရေးအကြီးဆုံး အရာ နှစ်ခု ဒါမှမဟုတ် သုံးခုဟာ သင်ပေးနိုင်မလဲ။

မိနစ်အနည်းငယ်ပေးပြီး သင်တန်းသားတွေကို မိမိဘေးမှာထိုင်နေသူနဲ့ အတွေးအခေါ်ချင်း ဖလှယ်စေပါ။ ဒီလို ဖလှယ်တာဟာ လူ ၂ယောက် ဒါမှမဟုတ် ၃ ယောက်ပဲပါတဲ့ အုပ်စုလိုက်လုပ်ရပါမယ်။

ဖလှယ်ဖို့ မိနစ်အနည်းငယ် ထပ်ပေးပါ။ ပြီးရင် အုပ်စုတွေကို စကားလုံး နည်းနည်းနဲ့ မိမိတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ် တွေကို ဖလှယ်ခိုင်းပြီး လူတိုင်းတွေ့နိုင်စေဖို့ ဒီအတွေးအခေါ်တွေကို ဇယားရေးတဲ့ စာရွက်ပေါ်မှာ ရေးခိုင်းပါ။ သူတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို တုန့်ပြန်ပါ။ ဒါပေမဲ့ မဝေဖန်ပါနဲ့။ အကြံပြုချက်အားလုံးကို တန်းတူလက်ခံပါ။ အဆက်အစပ် တွေ အထင်အရှားရှိတဲ့အခါမှာ ဒါမှမဟုတ် နောက်ပိုင်းဆွေးနွေးပွဲမှာ အဆက်အစပ်တွေ ပေါ်လာခဲ့ရင်တော့ ဆက်စပ်ပေးဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

သင်တန်းသားတွေ ဖလှယ်လို့ ပြီးရင် ကျောင်းသားတွေဟာ ကျောင်းနေလို့ ဘယ်လိုအကျိုးကျေးဇူးတွေ ရသင့်သလဲ ဆိုတာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး အကြံတချို့ကို စာရင်းလုပ်ပါ။ ယေဘုယျဆန်ချင် ဆန်ပေမဲ့ လုံးဝ သဘော တူချင်မှ တူကြပါမယ်။ လုံးဝသဘောတူရင်တော့ အံ့ဩစရာကောင်းပါလိမ့်မယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီမေးခွန်းဟာ ကျောင်းပညာစသင်ကြစဉ်ကစပြီး ပညာရေးလောကမှာ ပဋိပက္ခ အဖြစ်ဆုံးအရာတွေထဲမှာ ပါပါတယ်။

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနဲ့ စဉ်းစားစေတဲ့ပတ်ဝန်းကျင်တွေဖန်တီးပေးခြင်းတို့နဲ့ပါတ်သက်တဲ့ ပြောဆိုမှုနဲ့ တိုက်ရိုက် အဝင်ခွင့်ကျဖြစ်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေလည်း ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

ကျောင်းပညာရေးက အရေးကြီးဆုံး ရလဒ်တွေနဲ့ပါတ်သက်လို့ အုပ်စုတွေကို သူတို့ရဲ့ အယူအဆတွေနဲ့ တူတဲ့ ဒါမှမဟုတ် ကွာတဲ့ ကျောင်းပညာနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ အမြင်တခု တင်ပြလိုကြောင်း ရှင်းပြပါ။ ပြီးရင် အောက်ပါ အကြောင်းအရာကို စတင် တင်ဆက်ပါ။

စဉ်းစားဖို့ပတ်ဝန်းကျင်တွေအဖြစ် အတန်းများ

သင်တန်းရဲ့ ဒီအစိတ်အပိုင်းမှာ ကျောင်းပညာရေးကနေ ဘယ်လိုရလဒ်တွေရအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်ဆိုတာရယ် ပူးပေါင်းသင်ယူနည်းတွေက ဒီရလဒ်တွေရအောင် ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်ပေးတယ်ဆိုတာတို့နဲ့ပါတ်သက်ပြီး အခြေခံ အယူအဆတွေကို ဖလှယ်ပါတယ်။ ဒါကို ခုနက ပြီးသွားတဲ့ အုပ်စုလိုက်လေ့ကျင့်ခန်းပေါ် အခြေခံရပါမယ်။

ဒီနေရာမှာ အခိုင်အမာယူဆထားတာကတော့ ကျောင်းပညာရေးရဲ့ အဓိက ရလဒ်ဟာ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အသိဉာဏ် တိုးတက်မှု၊ ပြဿနာဖြေရှင်းနိုင်မှု၊ နားလည်မှုတွေ မြင့်မားလာခြင်း၊ တီထွင်လာခြင်း၊

ဆုံးဖြတ်ချက်တွေချခြင်းနဲ့ ထိထိရောက်ရောက် ဆက်ဆံပြောဆိုနိုင်ခြင်း စတာတွေကို အမြင့်မားဆုံးဖြစ်စေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အာရ်ဒဘယ်လ်ယူစီတီက စေတနာ့ဝန်ထမ်းတဦးဖြစ်တဲ့ **Donna Ogle (1992)** က "ကျမတို့ရဲ့

ပညာရေးစနစ်ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေထဲက တခုကတော့ ကျမတို့ရဲ့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှာ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာတွေ

(page 11)

အဖြေရှာရာမှာ ပါဝင်နိုင်တဲ့ နိုင်ငံသားတွေ ဖော်ဆောင်ပေးဖို့၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားတတ်ပြီး ဒေသခံနယ်မြေတွေမှာ နဲ့ နိုင်ငံနဲ့နိုင်ငံတကာမှရှိတဲ့ ပြဿနာတွေကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်တဲ့ နိုင်ငံသားတွေ ဖော်ဆောင်ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။"

(page 25) လို့ဆိုပါတယ်။ ဒီရည်မှန်းချက်ရရှိဖို့ရာ ကျောင်းတွေနဲ့အတန်းတွေမှာ စဉ်းစားမှုမြှင့်တင်ပေးပြီး လေးနက်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲနဲ့အတွေးအခေါ်တွေ၊ အယူအဆတွေနဲ့ ခံယူချက်တွေဖလှယ်နိုင်တဲ့ အခြေအနေပေး ရပါမယ်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရရင် ကျောင်းတွေဟာ စဉ်းစားခြင်းနဲ့သင်ယူခြင်းအတွက် အသိဉာဏ်လှုံ့ဆော်ပေးရာ နေရာတွေဖြစ်ပြီး၊ ဒီနေရာတွေမှာ အချက်အလက် (အကြောင်းအရာ)ဟာ အဓိကမဟုတ်ပဲ စဉ်းစားဖို့အသုံးချတဲ့ အရာတခု ဖြစ်သွားပါတယ်။

စဉ်းစားတဲ့ပတ်ဝန်းကျင်ဖန်တီးတဲ့ နည်းတခုကတော့ အတန်းထဲက သင်ကြားနည်းတွေထဲမှာ ပူးပေါင်းသင်ယူနည်း တွေ ထည့်သုံးဖို့ပါပဲ။ **Costa (1992)** ပြောသလို **Vygotsky** က အသိဉာဏ်တိုးတက်ခြင်းဆိုတာ အတွင်းပိုင်း နည်းစဉ်နဲ့အပြင်ပိုင်း ဒါမှမဟုတ် လူမှုရေးနည်းစဉ်တွေရဲ့ ရလဒ်ပဲဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပြောထားပါတယ်။ သူက အဆင့်မြင့်စဉ်းစားခြင်းဟာ ဆက်ဆံရေးတွေက ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ လူတွေအချင်းချင်း အပြန် အလှန် ပြောဆိုမှုတွေကို ဆိုလိုတာပါ။ **Costa** က "လူတွေဟာ အတူတူ အတွေးအခေါ်တွေ ဖော်ထုတ်ပြီး ဆွေးနွေးကြတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် တယောက်တည်းကြိုးပမ်းမှုထက်သာတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ ထွက်ပေါ် လာတယ်။ အတူတူရယ် တယောက်ချင်းစီရယ် သူတို့ဟာ ကွဲပြားတဲ့ အမြင်တွေ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတယ်။ သဘောတူတယ်။ သဘောမတူဘူး။ မကိုက်ညီတာတွေကို ညွှန်ပြတယ်။ ဖြေရှင်းတယ်။ ပြီးတော့ လုပ်နိုင်တာတွေကို ချင့်ချိန်တယ်။" လို့ဆိုပါတယ်။ (p. 177)

ကျောင်းတွေမှာ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတွေကို အင်မတန် အလေးထားပါတယ်။ ကျောင်းသား တွေဟာ အဲဒါပေါ်မူတည်ပြီး အချက်အလက်တွေ အများကြီး သင်ယူပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ သင်ယူဖို့ နဲ့ ဒီလိုလုပ်တာအောင်မြင်မှုအတွက် စိတ်အားထက်သန်တာဟာ လက်ရှိပညာရေးစနစ်ရဲ့ အားသန်မှုတရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ အသိဉာဏ်အခြေခံများလေလေ ပိုရင့်ကျက်တဲ့အတွေးအခေါ်တိုးတက်မှုတွေ ပိုဖြစ်လာပြီး ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာတွေ အားလုံးက အသိတွေကို ပေါင်းစပ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်ဆိုတာကို သိပါတယ်။ ဘာသိသေးသလဲဆိုတော့ အချက် အလက်တွေအတွက် အခြေအနေတွေက ပိုကျယ်ပျံ့ ပြီး ပိုတိုးတက်လေလေ အချက်အလက်တွေကို ပိုမှတ်မိပြီး ထိထိရောက်ရောက် ပိုသုံးနိုင်လေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ အသိဉာဏ်နဲ့ နည်းစဉ်အကြား အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေး ရှိပါတယ်။ တခုက နောက်တခုအတွက် ဖြည့်စွက်ပေးပါတယ်။ တကယ်ဆိုရင် သင်ယူမှု အများဆုံးဖြစ်ဖို့ရာ အကြောင်းအရာနဲ့ နည်းစဉ်ကို ခွဲထုတ်လို့မရပါဘူး။ လက်တွေ့သုံးလို့ မရတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ လျှပ်စစ်မီးမရှိတဲ့ ကွန်ပျူတာလိုပါပဲ။ အချက်အလက်တွေအများကြီးရှိပေမဲ့ သုံးလို့မရပါဘူး။ သင်ကြားရေးနည်းစဉ်မှာ နည်းစဉ်ရော အကြောင်းအရာရော တန်းတူ အလေးပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသား တွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ အသိဉာဏ်ရဲ့တန်ဖိုးစွမ်းအားကို နားလည်တဲ့အခါ အဲဒီ အသိဉာဏ်ကို ကောင်းမွန်စွာ အသုံးချ မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သင်ယူခြင်းဆိုတာဟာ ကျရာအချိန်တွေမှာ မှတ်မိဖို့နဲ့ အလွတ်ရွတ်ဆိုဖို့ ပညာရေးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံတွေက စုဆောင်းထားတဲ့ ရှေးဟောင်းလက်ရာ ပစ္စည်းတွေ မဟုတ်ပဲ၊ ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့ အတွက် လျှပ်စစ်ခါတ် ပေးဖို့ သို့လှောင်ထားတဲ့ စွမ်းအား ဖြစ်တယ်လို့ သူတို့ နားလည်ရပါမယ်။

(page 12)

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းဆိုတာ ဘာလဲ။

ကျောင်းသားတွေ အတွဲလိုက်ဖြစ်စေ အုပ်စုငယ်လေးတွေအလိုက်ဖြစ်စေ တူညီတဲ့ ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့၊ တူညီတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုလေ့လာဖို့၊ ဒါမှမဟုတ် အတွေးအခေါ်အသစ်တွေ၊ ပေါင်းစပ်မှုအသစ်တွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အများနဲ့မတူတဲ့ တီထွင်မှုတွေ လုပ်ဖို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်နားလည်မှုအပေါ်မူတည်ပြီး အတူတူ လုပ်ဆောင်တဲ့အခါမှာ ပူးပေါင်းသင်ယူမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ အဖွဲ့ကို ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အတန်းတွေ ဘယ်လိုလဲ၊ ပြီးတော့ ဆရာတွေနဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အတန်းတွေမှာ ဘယ်လိုအခန်းက ပါဝင်ရမလဲဆိုတာ အတွဲလိုက် အကြံတွေစုခိုင်းပါ။ သင်တန်းသားတွေ ဆွေးနွေးဖို့ မိနစ်အနည်းငယ် ပေးပါ။ မိမိတို့ အကောင်အထည်ဖော်နေတဲ့ နည်းတွေဟာ များသောအားဖြင့် ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့နည်းတွေ ဖြစ်ပြီးသားဆိုတာ အများ သတိပြုမိပါလိမ့်မယ်။ အုပ်စုကြီးက အဖွဲ့သားတွေကို မိမိတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ ဖလှယ်ခိုင်းပြီး ဇယားစာရွက်ပေါ်မှာ ချရေးပါ။ တကယ်လို့ အတွေးအခေါ်အချို့ကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရှင်းမပြထားဘူးဆိုရင် ရှင်းပြခိုင်းပါ။

အတန်း လက္ခဏာများ

ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အတန်းတွေမှာ အောက်ပါ လက္ခဏာတွေရှိတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

- အပြုသဘောဆောင်တဲ့တဦးနဲ့တဦး မှီခိုမှု
- တဦးစီ တာဝန်ယူမှု
- အဖွဲ့ဝင်အမျိုးမျိုးနဲ့အုပ်စုအမျိုးမျိုးပါဝင်မှု
- ဦးဆောင်မှုခွဲဝေခြင်း
- လူမှုရေးကျွမ်းကျင်မှုတွေ တိုက်ရိုက်သင်ကြားခြင်း
- ဆရာတွေက စောင့်ကြည့်နေပြီး ကြားမှာ ဝင်ရောက်ရပ်တည်ပေးခြင်းနဲ့
- ထိရောက်တဲ့အုပ်စုလိုက်ဆောင်ရွက်မှု

Richardson, J. (1996/1997). Leading the way to cooperative schools. *School Team Innovator* ကရယူထားပါတယ်။

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ ရလဒ်များ

ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အတန်းတွေကြောင့် သင်ယူမှုရလဒ်တွေ ပိုများလာတယ်လို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ Johnson နဲ့ Johnson (1989) က ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့ အခြေအနေတွေမှာ ပါဝင်ခြင်းဖြင့် အောက်ပါ ရလဒ်တွေ ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

- ပိုအောင်မြင်ခြင်းနဲ့ပိုမှတ်မိခြင်း၊
- ပိုအဆင့်မြင့်တဲ့ ကျိုးကြောင်းပြဆင်ခြင်မှုတွေ၊ ပိုနက်နဲတဲ့နားလည်မှုနဲ့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားခြင်းတို့ ပိုဖြစ်ခြင်း၊
- အလုပ်အပေါ်အာရုံပိုစိုက်ပြီး အနှောက်ယှက်ဖြစ်စေတဲ့အပြုအမူ ပိုနည်းပါးခြင်း၊
- ပိုအောင်မြင်ဖို့လိုလားခြင်းနဲ့ အတွင်းစိတ်ကနေ သင်ယူလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊
- အခြေအနေတွေကို တခြားလူတွေရဲ့အနေအထားကနေ ပိုမြင်နိုင်ခြင်း၊
- လူမျိုးစု၊ လိင်၊ စွမ်းရည်၊ လူမှုအတန်းစား၊ ဒါမှမဟုတ် အားနည်းချက်ခြင်းကွာခြားမှုတို့အပေါ် မူမတည်ပဲ လုပ်ပေးကိုင်ဖက်တွေနဲ့ဆက်ဆံရာမှာ အကောင်းပိုမြင်ခြင်း၊ ပိုလက်ခံတတ်ခြင်းနဲ့ ပိုဖေးဖမ်းမမရှိခြင်း၊
- ပိုကြီးမားတဲ့လူမှုအထောက်အပံ့၊
- ပိုကြီးမားတဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး၊ ပြောင်းလဲခြင်းနဲ့ ကောင်းမွန်ခြင်း၊
- မိမိကိုယ်ကို အဓိကအားဖြင့် လက်ခံနိုင်လို့ မိမိတန်ဖိုးကို အကောင်းပိုမြင်ခြင်း၊
- ပိုမိုကြီးမားတဲ့ လူမှုရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ၊
- ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာတွေ၊ သင်ယူခြင်းနဲ့ ကျောင်းတို့အပေါ် ပိုကောင်းမွန်တဲ့ သဘောထားရှိခြင်း၊ ပြီးတော့
- ဆရာတွေ၊ ကျောင်းအုပ်တွေနဲ့ တခြားကျောင်းအမှုထမ်းတွေအပေါ် ပိုကောင်းမွန်တဲ့ သဘောထားတွေ ထားခြင်း၊

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းရဲ့ အခြေခံအစိတ်အပိုင်းများ

အပြုသဘောဆောင်တဲ့တဦးနဲ့တဦး မှီခိုမှု

အုပ်စုလိုက်လုပ်ရမယ့်အလုပ်အကိုင်အတွက် တယောက်နဲ့တယောက်လိုအပ်တယ်ဆိုတာ ကျောင်းသားတွေ သိပါတယ်။ ဆရာတွေဟာ အပြုသဘောဆောင်တဲ့ တဖက်နဲ့တဖက် မှီခိုမှုရှိအောင် ပူးတွဲပန်းတိုင်တွေ ဖော်ဆောင်ပေးရမယ် (ကိုယ်ကိုယ်တိုင်သင်ယူပြီး အုပ်စုထဲက အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး သင်ယူမိအောင် လုပ်ရမယ်။) ပူးတွဲဆရာတွေ (အုပ်စုလိုက်အောင်မြင်မှုအတွက် အမှတ်ပိုပေးခြင်း) ပေးရမယ်။ လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းကိရိယာတွေ (အုပ်စုတစ်အတွက် ဒါမှမဟုတ် အဖွဲ့ဝင်တယောက်စီကရတဲ့ လိုအပ်တဲ့အချက်အလက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအတွက် စာရွက်တရွက်) အတူတူသုံးရမယ်။ ပြီးတော့ ချပေးထားတဲ့တာဝန်တွေ (အကျဉ်းချုပ်သူ၊ သင်တန်းသားတွေကို အားပေးသူ၊ အကျယ်ချဲ့သူ) ရှိရမယ်။

မျက်နှာချင်းဆိုင် အထောက်အပံ့ပေး အပြန်အလှန်ဆက်ဆံခြင်း

ကျောင်းသားတွေဟာ ကူညီခြင်း၊ ဖလှယ်ခြင်းနဲ့ သင်ယူမှုကြိုးပမ်းချက်တွေအတွက် အားပေးခြင်းတို့အားဖြင့် အချင်းချင်းရဲ့ သင်ယူမှုကို တိုးမြှင့်ပေးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ သူတို့သိတာတွေကို တခြားအတန်းသား တွေကို ရှင်းပြတယ်၊ ဆွေးနွေးတယ်၊ ပြီးတော့ သင်ပေးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ အတူတူထိုင်ပြီး လေ့ကျင့်ခန်းရဲ့ အပိုင်းတွေနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးနိုင်ဖို့ ဆရာတွေဟာ အုပ်စုတွေကို ဖွဲ့ရပါတယ်။

တဦးစီ တာဝန်ယူမှု

ကျောင်းသားတဦးစီရဲ့ ဆောင်ရွက်မှုကို မကြာမကြာ စိစစ်ပြီး ရလဒ်တွေကို အုပ်စုကိုရော ကျောင်းသား တဦးစီကို ရော ပေးပါတယ်။ စာမေးပွဲမေးခွန်းကို တယောက်ခြားစီပေးခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုထဲက အဖွဲ့ဝင်တဦးကို ကျမ်းဂန်ရေးလိုက်ပြီး ဖြေစေခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဆရာတွေဟာ တဦးစီတာဝန်ယူမှုကို စီစဉ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ရာမှာ သတိထားလုပ်ဖို့လိုပြီး အပြုသဘောဆောင်တဲ့အနေအထားမှာ လုပ်ဖို့လိုပါတယ် --တိုးတက်မှုကို ပြဖို့ ဖြစ်ပြီး၊ တစ်စုံတယောက်က မိမိလုပ်ရမှာထက် လျော့လုပ်တာကို ဖမ်းချင်လို့လုပ်တာမဟုတ်ပါဘူး။

အချင်းချင်းဆက်ဆံရေးနဲ့ အုပ်စုဝယ်အတွင်းဆက်ဆံရေး ကျွမ်းကျင်မှုများ

အကယ်၍ကျောင်းသားတွေဟာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရာမှာ လိုအပ်တဲ့လူမှုရေးကျွမ်းကျင်မှုတွေ မရှိရင် ပြီးတော့ မသုံးရင် အုပ်စုတွေဟာ ထိထိရောက်ရောက် အလုပ်မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဆရာတွေဟာ ပညာရေးကျွမ်းကျင်မှုတွေကို ရည်မှန်းချက်နဲ့သင်သလို ဒီကျွမ်းကျင်မှုတွေကိုလည်း သင်ဖို့ လိုပါတယ်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာမှာ လိုအပ်တဲ့ကျွမ်းကျင်မှုတွေမှာ ခေါင်းဆောင်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း၊ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးနဲ့ ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းခြင်းတို့ ပါပါတယ်။

အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်ခြင်း

မိမိတို့ ရည်မှန်းချက်တွေ ဘယ်လောက် ရရှိပြီလဲဆိုတာရယ် အဖွဲ့ဝင်တွေအကြား ကောင်းမွန်တဲ့ဆက်ဆံရေး ထိန်းသိမ်းဖို့ အတွက်ရယ် အဖွဲ့တွေဟာ ဆွေးနွေးဖို့ အချိန်လိုပါတယ်။ (က) အဖွဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် အဖွဲ့ဝင်တွေလုပ်တဲ့ လုပ်ရပ် သုံးခုပြောပါ။ ပြီးတော့ (ခ) အဖွဲ့ပိုအောင်မြင်ဖို့ လုပ်နိုင်မယ့် လုပ်ရပ်နောက်တခုပြောပါ။ ဆိုပြီး ဆရာတွေက အဖွဲ့လိုက်လုပ်ဆောင်မှုတွေ စီစဉ်နိုင်ပါတယ်။ ဆရာတွေဟာ အဖွဲ့တွေကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပြီး အဖွဲ့တွေနဲ့ တတန်းလုံးကို အဖွဲ့တွေဟာ အလုပ်အတူတူ ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်းလုပ်နေတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း တုန့်ပြန်မှုတွေလည်း ပေးပါတယ်။

ထိန်းကွပ်ထားတဲ့စည်းမျဉ်းတွေ

နောက်ဆုံးမှာ စဉ်းစားဖို့အတန်းတွေဖန်တီးစဉ်မှာ ထိန်းကွပ်ထားတဲ့စည်းမျဉ်းတွေကိုလည်း စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ Donna Ogle (1992) ကအောက်မှာဖော်ပြထားသလို အကောင်းဆုံးပြောထားပါတယ်။

သူတို့ကို ပြထားတဲ့ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်းတွေကို လေ့ကျင့်ဖို့ အခွင့်အရေးတွေ အများကြီးရှိမှပဲ ကလေးတွေဟာ စဉ်းစားမှုပိုကောင်းလာပါမယ်။ အသုံးအဝင်ဆုံးနဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကနေ နောက်တခုကို ပြောင်းသုံးနိုင်တဲ့ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်း တချို့ကိုပဲ အာရုံစိုက်သင့်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်မှပဲ ကျောင်းသားတွေဟာ ဒီကျွမ်းကျင်မှုတွေနဲ့ နည်းတွေကို မှန်မှန်သုံးပါလိမ့်မယ်။ (p. 26)

(page 15)

အပိုင်း ၃ နဲ့ ၄

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်း
နမူနာ သင်ခန်းစာများ

ဂျစ်စောနည်း

ပထမဦးဆုံး အုပ်စုကြီးကို အုပ်စုငယ်လေးခွဲပြီး သင်ခန်းစာတစ်ခုစီတိုင်းမှာ မတူတဲ့လူတွေနဲ့ အတူတူ လုပ်နိုင်ဖို့ အဖွဲ့ဝင်တွေကို ရောပါ။ မိမိတို့မူလအုပ်စုမှာ ရှိနေတဲ့အခါ အဖွဲ့ဝင်တွေတယောက်စီဟာ နံပါတ် ၁ က ၄ အတွင်း နံပါတ် တစ်ခုခုရဖို့ တစ်ကနေ လေးအထိ ရေခိုင်းပါ။

ပြီးရင် အဖွဲ့ဝင်တွေကို "ဟယ်လိုဝင်း (Halloween) မှာ စဉ်းစားမိခြင်း။ ။ လင်းနို့တွေဟာ လှပြီး ကောင်းတာတွေ လုပ်ပါတယ်။" လို့ခေါ်တဲ့ Ken Wells ရေးတဲ့ ဒီလမ်းညွှန်စာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ (ဒါမှမဟုတ် ဝေဖို့ပြင်ထားတဲ့) ဆောင်းပါးကို ညွှန်ပြီး ဆောင်းပါးရဲ့ခေါင်းစဉ်နဲ့ အကြောင်းအရာကို ခပ်တိုတို ဆွေးနွေးပါ။ ပထမဆုံးလုပ်ရမှာက လူတိုင်း ဒီဆောင်းပါးကို နားလည်ဖို့ ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ တဖွဲ့လုံးအပြည့်အဝနားလည်ဖို့ အပိုင်းလိုက် သင်မယ်ဆိုတာ ရှင်းပြပါ။

ဆောင်းပါးကို လေးပိုင်းပိုင်းထားပြီး နံပါတ်ပေးထားတဲ့ အုပ်စုတိုင်းဟာ တပိုင်းစီ တာဝန်ယူရမယ်ဆိုတာ ပြောပါ။ နံပါတ်ပေးထားတဲ့ အုပ်စုတွေ အတူတူပါ။ တကယ်လို့ အဖွဲ့အရွယ်တွေ ကြီးနေရင်တော့ အဖွဲ့တွေကို ထပ်ခွဲဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ အဖွဲ့ခွဲတွေဟာ လေးယောက်ထက် ပိုမရှိသင့်ပါဘူး။ တကယ်လို့ပိုခွဲရင် နံပါတ်ပေးထားတဲ့အဖွဲ့ တဖွဲ့စီမှာ နှစ်တွဲ ဒါမှမဟုတ် နှစ်တွဲထက်ပိုအောင် အဖွဲ့ခွဲတွေ ဖွဲ့ပါ။ (လူများတဲ့အတန်းတွေမှာ ပထမ အတန်းကို တဝက်ခွဲရင်ကောင်းပါတယ်။ တဝက်က ဂျစ်စော လုပ်နေပြီး ကျန်တဝက်က နောက်အကြောင်းအရာတခု ဒါမှမဟုတ် ဆောင်းပါတခုနဲ့ လုပ်နေစေပါ။)

ကျောင်းသား တယောက် ၂ ယောက် ၃ယောက် နဲ့ ၄ယောက်ပါတဲ့ ဒီအဖွဲ့တွေကို ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တွေ လို့ခေါ်ပြီး သူတို့အလုပ်ဟာသူတို့ကို တာဝန်ပေးထားတဲ့ ဆောင်းပါးရဲ့ အပိုင်းမှာ ပါတဲ့အကြောင်းအရာကို ကောင်းကောင်း သင်ယူဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့အပိုင်းကိုဖတ်ပြီး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေအနေနဲ့ ဆောင်းပါးကို ကောင်း ကောင်းနားလည်ဖို့ ဆွေးနွေးရပါမယ်။ ပြီးရင် အဖွဲ့ဟာ မိမိတို့ရဲ့ မူလအဖွဲ့မှာ အကောင်းဆုံး ဘယ်လို ပြန်သင်မလဲ ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ရပါမယ်။ ကျွမ်းကျင်သူတွေအုပ်စုက အဖွဲ့ဝင်တယောက်စီဟာ သူဟာ မူလအုပ်စုမှာ အဲဒီအပိုင်းကို ပြန်သင်ရမယ်ဆိုတာ နားလည်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဘယ်သင်ကြားနည်းတွေနဲ့ ဘာတွေသုံးမယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ဖို့ကတော့ ကျွမ်းကျင်သူတွေအုပ်စုတစ်ခုလုံးအပေါ် မူတည်ပါတယ်။ သရုပ်ပြဖို့ အတွက် အုပ်စုတစ်စုက အဖွဲ့ဝင်တွေကို သူတို့ရဲ့အပိုင်းကို တဖွဲ့လုံးကို သင်ခိုင်းမှာဖြစ်ကြောင်း နားလည်စေပါ။ အဖွဲ့ဝင်တွေကို ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တွေ ဖွဲ့ခိုင်းပြီး မိမိတို့အလုပ် စလုပ်ခိုင်းပါ။ မိမိတို့ရဲ့ အပိုင်းက အကြောင်းအရာ ဖတ်ဖို့ ဆွေးနွေး ဖို့နဲ့ သင်ကြားရေးနည်းတွေ ဖော်ဆောင်ဖို့ အချိန်တော်တော်ကုန်ပါမယ်။

ကျွမ်းကျင်သူတွေအဖွဲ့တွေအနေနဲ့ သူတို့ လုပ်စရာပြီးတဲ့အခါ တဦးစီ မိမိတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအုပ်စုတွေဆီ ပြန်ပြီး အကြောင်းအရာတွေကို တခြားသူတွေကို ပြန်သင်ပါမယ်။ မူလအုပ်စုကတယောက်စီဟာ ဆောင်းပါးရဲ့ အပိုင်းတွေအားလုံးက အကြောင်းအရာတွေကို ကျွမ်းကျင်ဖို့ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ပြောပါ။ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် တဲ့အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ဆောင်းပါးရဲ့ ဘယ်အစိတ်အပိုင်းမှာမဆို မေးစရာရှိရင် မေးခွန်းတွေကို မှတ်ထားရပါမယ်။ ဒီမေးခွန်းတွေကို အဲဒီအပိုင်းကို တာဝန်ယူရတဲ့ အဖွဲ့က ကျွမ်းကျင်သူကို မေးရပါမယ်။ တကယ်လို့ ဒီလိုလုပ်တာ

(page 17)

တောင် မသေချာသေးရင် ဒါမှမဟုတ် ရောဂါရင် ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုကို အဲဒီအပိုင်းကို ရှင်းပြခိုင်းပါ။ ဒါမှ မသေချာသေးရင် ဒီမေးခွန်းကို နောက်ထပ် သုတေသနလုပ်ဖို့ လိုတယ်လို့ ယူဆသင့်ပါတယ်။ အချက်အလက်တွေကို ကောင်းကောင်းနားလည်ဖို့နဲ့ ပေါ်လာတဲ့မေးခွန်းတွေ ပြေပေးနိုင်ဖို့ ဆရာတယောက်အနေနဲ့ သင်ကြားနေတာကို ကြီးကြပ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တကယ်လို့ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေဟာ အဟန့်အတား တခုခု ကြုံလာရင် ဆရာအနေနဲ့ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စု ကောင်းကောင်းနားလည်အောင် အကူအညီ ပေးနိုင်ပါတယ်။

ဂျစ်စောသင်ခန်းစာကို သုံးသပ်ခြင်း

သင်ပြီးလို့ မေးခွန်းတွေမေးပြီးတဲ့အခါ ဂျစ်စောနည်းကို စဆွေးနွေးပါ။

- ယေဘုယအားဖြင့် သင့်အတွက် ဒီနည်းက ဘယ်လိုလဲ။
- ဆရာတယောက်နဲ့ကျွမ်းကျင်သူတယောက်အနေနဲ့ ဘာထင်သလဲ။
- မိမိရဲ့မူလအဖွဲ့က မိမိလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေဆီက သင်ယူရတာ ဘယ်လိုခံစားရသလဲ။

မိမိတို့ရဲ့ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့က ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အဖွဲ့ကို အချက်အလက်တွေ ပြန်ယူသွားရတဲ့ တာဝန်ရယ် ဒီလိုလုပ်ခြင်းဟာ သင်ယူသူတွေအနေနဲ့ ဒီအလုပ်ကို ချဉ်းကပ်ပုံအပေါ် ဘယ်လိုသက်ရောက်မှု ရှိသလဲဆိုတာနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး စကားစရာပြောနိုင်ပါတယ်။ အောက်ပါတို့ကို မေးနိုင်ပါတယ်။

- ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အဖွဲ့မှာ သင့်အုပ်စုက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကနေ သင့်ကိုသင်တဲ့အခါ သင်ဘယ်လို တုန့်ပြန်သလဲ။
- ဒီနည်းဟာ အတန်းဆရာရဲ့ အခန်းကို ဘယ်လိုပြောင်းလဲ လိုက်သလဲ။

နောက် ဂျစ်စောသင်ကြားနည်းနဲ့ သူ့ရဲ့အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးဟာ အာရ်ဒဘယ်လ်ယူစီတီရဲ့ ဘောင်မှာ ဘယ်လို သင့်တော်သလဲဆိုတာကို ဆွေးနွေးပါ။ သင်တန်းသားတွေကို ဒါနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဘာထင်သလဲဆိုတာ မေးပါ။ ယေဘုယအားဖြင့် ဂျစ်စောဟာ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ဆောင်ခြင်းအဆင့် လေ့ကျင့်ခန်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာတွေလုပ်တဲ့ သင်ကြားနည်းမှာ ဒီဘောင်ရဲ့ အဆင့် သုံးဆင့်စလုံး ပါနိုင်ပါတယ်။ အဖွဲ့တွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ သင်ယူမှုကို မိမိတို့ဖာသာ စိစစ်ခြင်း၊ မေးခွန်းမေးခြင်းနဲ့ မိမိတို့ရဲ့ နားလည်မှုကို စစ်ဆေးတဲ့အခါ သူတို့ဟာ ပြန်လည် စဉ်းစားခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို လုပ်နေပါတယ်။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ သင်တန်းသားတွေကို (ဒီလမ်းညွှန်စာအုပ်က) နောက်ဆက်တွဲတွေမှာရှိတဲ့ ဂျစ်စောအတွက် အဖွဲ့ခွဲတွေဘယ်လိုခွဲရမလဲဆိုတဲ့ နောက်ထပ် ဥပမာ ၂ ခုကို ညွှန်ပါ။

(page 18)

အတွဲလိုက်ဖတ်ခြင်း/အတွဲလိုက် အကျဉ်းချုပ်ခြင်း သရုပ်ပြ သင်ခန်းစာ

ဒီနည်းကို Don Dansereau နဲ့ တက္ကဆပ် ခရစ်ယာန် တက္ကသိုလ်မှာရှိတဲ့ သူ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက ဖော်ဆောင် ခဲ့ပါတယ်။ ဖတ်စာဟာ သိပ်သည်းတဲ့အခါမှာ ဒီပူးပေါင်းဖတ်နည်းဟာ အထူးသဖြင့် အသုံးဝင်ကြောင်းကို ရှင်းပြပါ။ ဒီသင်ခန်းစာကိုစပါ။ အကြောင်းအရာ ဘာသာရပ်တွေသင်တဲ့အခါ ဖတ်စာဟာ ရှုတ်ထွေးရင်ရှုတ်ထွေးမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် အချက်အလက်တွေများချင် များပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ဒီနည်းဟာ အထောက်အကူဖြစ်ပါတယ်။

၁။ ဒီနည်းကို သရုပ်ပြဖို့ Robert I. Macey ရေးတဲ့ "နုလုံးခုန်ချက်" ဆိုတဲ့ဆောင်းပါးကို သုံးပါမယ်။ ဒီဆောင်းပါး မကြည့်ခင် လူတွေကို အတွဲတွဲပါ။ ဒီနည်းစဉ်တလျှောက်လုံးမှာ ဒီအတွဲဟာ အတွဲအနေနဲ့ နေပါမယ်။

၂။ ဆောင်းပါးကို ထူးခြားတဲ့နည်းနဲ့ ဖတ်မယ်လို့ အတွဲတွေကို ရှင်းပြပါ။ ဆောင်းပါးတခုလုံးမှာ ပါတာတွေကို သိဖို့ တာဝန်ရှိပေမဲ့ အခုတော့ အပိုင်းတပိုင်းကိုပဲ အာရုံစိုက်မယ်ဆိုတာ ရှင်းပြပါ။ အတွဲတွေကို လေးတွဲစီ ခွဲလိုက်ပါ။ ပြီးရင် တတွဲစီကို နံပါတ် ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ ဆိုပြီး နံပါတ်ပေးပါ။ ဆောင်းပါးကို အပိုင်း ၁ က အပိုင်း ၄ အထိ ခွဲထား ကြောင်း ရှင်းပြပြီး အတွဲတတွဲစီကို သူတို့နံပါတ်နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ အပိုင်းအတွက် တာဝန် ပေးပါ။

၃။ ဒီအဆင့်ကတော့ ဒီနည်းမှာ အရေးကြီးဆုံးအဆင့်ဖြစ်ပြီး သေသေချာချာရှင်းပြရပါမယ်။ အတွဲတတွဲစီက အဖွဲ့ဝင်တယောက်စီဟာ ကွဲပြားတဲ့အခန်းကဏ္ဍ ၂ ခုမှာ ပါဝင်ရမှာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။ တယောက်စီက တခန်းစီပါဝင်ပြီးတော့ ဖတ်ရင်းနဲ့ အခန်းကဏ္ဍချင်း လဲသွားပါမယ်။

က။ ပထမအခန်းကဏ္ဍကတော့ သတင်းထောက်အနေနဲ့ပါ။ သတင်းထောက်ရဲ့ အလုပ်က ဒီအပိုင်းကို သေသေချာချာ ဖတ်ပြီး အကြောင်းအရာကို အကျဉ်းချုပ် ရေးဖို့ပါ။ အဲဒီအပိုင်းကို ဖတ်ပြီးရင် သတင်းထောက်ဟာ သူ့ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကို ဘာအကြောင်းလဲဆိုတာ ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် ပြောပြပါမယ်။

ခ။ ဒုတိယအခန်းကဏ္ဍကတော့ အရေးပါမှုချင်းတူတဲ့ တုန့်ပြန်သူအနေနဲ့ပါ။ တုန့်ပြန်သူဟာ အဲဒီအပိုင်းကို ကောင်းကောင်း ဖတ်ပြီး သတင်းထောက်ပြောတာကို သေသေချာချာ နားထောင်ပါတယ်။ သတင်းထောက် ပြီးသွားတဲ့ အခါမှာ တုန့်ပြန်သူဟာ သတင်းထောက်ကို ဖတ်စာကို ရှင်းခိုင်းတဲ့ ဒါမှမဟုတ် အချက်အလက်တွေ ပိုပေးစေမယ့် မေးခွန်းတွေ မေးပါတယ်။

- နဲ့ပါတ်သက်ပြီးတော့ရော။
- မှတ်မိသလား။
- နဲ့ပါတ်သက်ပြီး တခုခုရှိသလား။

သင်တန်းပေးသူနှစ်ယောက်ဟာ ဖတ်စာက စာပိုဒ်တပိုဒ်သုံးပြီး ဒီအခန်းကဏ္ဍတွေကို နမူနာလုပ်ပြပြီး သတင်းထောက်-တုန့်ပြန်သူ အလဲအလှယ်ကို အတိုလုပ်ပြရင် အထောက်အကူဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့ဆက်မလုပ်ခင် လူတိုင်း ဒီအခန်းကဏ္ဍ ၂ မျိုးကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ဖို့လိုပါတယ်။

၄။ နောက်ဆုံးအဆင့်ဟာ အနည်းငယ်ရှုတ်ထွေးနိုင်ပါတယ်။ အတွဲက လူတယောက်စီဟာ ဒီအခန်းကဏ္ဍ ၂ မျိုးစလုံးကို လုပ်မှာဖြစ်လို့ ဆောင်းပါးကို ၂ ခါ ပိုင်းရပါလိမ့်မယ်။ ပထမအကြိမ် အတွဲတွေကို နံပါတ်ပေးထားတဲ့

(page 19)

အတိုင်း အပိုင်းလေးပိုင်း ပိုင်းပြီး တပိုင်းစီကို အတွဲတွေကို သူတို့ကျရာနံပါတ်အတိုင်း တာဝန်ပေးပါတယ်။ အပိုင်းတိုင်းမှာ တပိုင်းစီကို တဝက်စီထပ်ပိုင်းပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပထမအပိုင်းမှာ အတွဲထဲက တယောက်ဟာ သတင်းထောက်ဖြစ်ပြီး နောက်တယောက်က တုန့်ပြန်သူဖြစ်ပါမယ်။ ပြီးရင် ဒုတိယအပိုင်းအတွက် အခန်းကဏ္ဍ တွေကို ပြောင်းပြန်လုပ်ပါမယ်။

၅။ အတွဲတွေကို အပိုင်းတွေချပေးပြီးတော့ ဘယ်အခန်းကဏ္ဍ အရင်လုပ်မယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ပြီးရင် သူတို့ဟာ ဖတ်ဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေပါပြီ။ သူတို့ဟာ တာဝန်ကျတဲ့အပိုင်းကို ကြေကြေညက်ညက်နားလည်ရမှာဖြစ်ပြီး တအုပ်စုလုံးကို ပြန်ပြောဖို့ တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတာ အလေးနက်ထား ပြောပါ။

၆။ အတွဲတွေကို အတူတူအလုပ်လုပ်ဖို့အတွက် အခန်းထဲက သက်တောင့်သက်သာရှိတဲ့နေရာ (စာပွဲတွေ၊ တခြားလူတွေနဲ့ဝေးတဲ့ ကြမ်းတွေပေါ်မှာ၊ ဒါမှမဟုတ် အတန်းထောင့်တွေ) ရှာခိုင်းပါ။ အခန်းထဲမှာ သိပ်မဆူလာစေဖို့ စကားပြောရာမှာ တိုးတိုးသက်သာပြောဖို့ သတိပေးပါ။ သူတို့ကို စဖို့ပြောပါ။ ကျောင်းသားတွေ သူတို့ရဲ့အခန်းကဏ္ဍနဲ့ ရင်းနှီးလာဖို့အတွက် အချိန်အတော်လိုပါတယ်။ အတွဲတွေအားလုံး လုပ်ခိုင်းထားတာ ပြီးအောင်လုပ်နိုင်ဖို့ အချိန် အလုံအလောက်ပေးပါ။

၇။ အုပ်စုတစ်စုလုံးကို ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြန်သတင်းပို့နိုင်ပါတယ်။ အတွဲလိုက်ဖတ်ခြင်း/အတွဲလိုက်အကျဉ်းချုပ်ခြင်းနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး အထူးသဖြင့်အောင်မြင်တဲ့နည်းတစ်နည်းကတော့ ပိုစစ်ဂရုဖစ်အော်ဂနိုက်ဇာ (**post-graphic organizers**) တွေပါ။ ဒါတွေကို အရင်က လမ်းညွှန်စာအုပ်မှာ တင်ပြခဲ့ပြီး ဒါဟာ ကျောင်းသားတွေ မိမိတို့ ဖတ်စာကို နားလည်တာကို အကျဉ်းချုပ်ရာမှာ အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ နည်းတစ်နည်းပေးပါတယ်။ "နှလုံးခုန်ချက်" ဆောင်းပါးမှာ အကြောင်းအရာအတွက် ဂရုဖစ်အော်ဂနိုက်ဇာတွေဟာ အလွန်သင့်တော်ပါတယ်။ သင်တန်းသား တွေကို သူတို့နားလည်တာတွေ အကျဉ်းချုပ်ဖို့ ရောင်စုံ မာကာတွေနဲ့ ထရန်စပယ်ရင်စီအလွတ်တခု ဒါမှမဟုတ် စာရွက်အလွတ်တခုပေးပါ။ သူတို့အကျဉ်းချုပ်ရေးရာမှာ တီထွင်ရေးဖို့ အားပေးပါ။

၈။ အတွဲတိုင်း အိုဗာဟက် အတွက် အကျဉ်းချုပ်လုပ်ပြီးတဲ့အခါမှာ အပိုင်းအလိုက်—ဆောင်းပါးရဲ့ ပထမပိုင်းက စပြီး—အိုဗာဟက်ဆီလာခိုင်းပြီး သူတို့ရဲ့ အကျဉ်းချုပ်ထားတာတွေ တင်ပြခိုင်းပါ။ အတွဲထဲက တယောက်တည်း စကားပြောရင်တောင် နှစ်ယောက်စလုံး အရှေ့လာရပါမယ်။

၉။ တင်ပြချက်တခုပြီးတိုင်း လက်ခုပ်တီးပါ။

အတွဲလိုက်ဖတ်ခြင်း/အတွဲလိုက် အကျဉ်းချုပ်ရေးခြင်းကို သုံးသပ်ခြင်း

သင်တန်းသားတွေကို ဒီနည်းစဉ်သူတို့အတွက် အောင်မြင်သလား မအောင်မြင်ဘူးလား မေးပြီး စပြီးသုံးသပ်ပါ။ ဒီနည်းမှာ အပိုင်းတွေအများကြီးပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆွေးနွေးပွဲမှာ ဒီအပိုင်းတွေကို အများဆုံး ဆွေးနွေးပါ။ (၁) သတင်းထောက်နဲ့ (၂) တုန့်ပြန်သူ အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ သူတို့ ဘယ်လိုခံစားရသလဲနဲ့ ဘယ်လိုတုန့်ပြန်ခဲ့သလဲ ဆိုတာမေးပါ။

ဒါတွေဟာ အတော်ကွဲပြားတဲ့ကဏ္ဍတွေဖြစ်ပြီး တခုစီအတွက် သူတို့ရဲ့ တုန့်ပြန်မှုတွေဟာလည်း ကွဲပြားပါလိမ့် မယ်။ သူတို့အနေနဲ့ တခြားသူတွေကို ပြန်သင်ရမယ်ဆိုတာသိရလို့ တာဝန်ပိုများလာတယ်လို့ ခံစားရသလား ဆိုတာ မေးပါ။ ဒီတာဝန်ရှိတယ်လို့ခံစားရလို့ အကြောင်းအရာကို ပိုဂရုစိုက်တယ်လို့ ယူဆပြီး သူတို့ကျောင်းသား

(page 20)

တွေအတွက်လည်း ဒီလိုပဲလုပ်မယ်ထင်သလားဆိုတာ မေးပါ။

ဆွေးနွေးပွဲအပြီးမှာ ဒီနည်းဟာ သင်ကြားရေးဆိုင်ရာအကျိုးကျေးဇူး အများကြီးရှိတယ်ဆိုတာ ရှင်းပြပါ။ ပထမ အကျိုးကျေးဇူးက ကျောင်းသားတွေဟာ ခက်ခဲတဲ့ဖတ်စာနဲ့ရှင်ဆိုင်ရတဲ့အခါ ခေါင်းနှစ်လုံးနဲ့စဉ်းစားတာက ပိုကောင်းလေ့ရှိပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို အတွဲတွေတွဲခိုင်းစေခြင်းဖြင့် သူတို့ဟာ ဖတ်စာ နားလည်ဖို့ ရှုတ်ထွေးတဲ့နေရာတွေ ဖြေရှင်းဖို့ မိမိတို့ရဲ့ ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုတွေနဲ့ အကျဉ်းချုပ်ဖို့ တဦးစီရဲ့ သီးခြား အမြင်တွေ ဖလှယ်ဖို့နဲ့ ပိုကြီးမားတဲ့နားလည်မှုတွေဖြစ်ပေါ်လာအောင် သူတို့ရဲ့ ဦးနှောက်တွေ စုပေါင်းနိုင်ပါတယ်။ ဒုတိယအကျိုးကျေးဇူးက အခန်းကဏ္ဍတွေဟာ ၂ ခုလုပ်ပါတယ်။

၁။ စာဖတ်သူတွေကို အကြောင်းအရာကို အာရုံစိုက်စေပြီး ဖတ်စာခက်ခဲဖတ်နေစဉ် ကျောင်းသားတွေရဲ့ပါဝင်မှုကို ထိန်းထားပါတယ်။

၂။ ပြန်ကြည့်ဖို့နဲ့ ပြန်စဉ်းစားဖို့ အခွင့်အရေး ချက်ချင်းပေးပြီး ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့နားလည်တာတွေကို မိမိတို့စကားနဲ့ ပြန်ရေးဖို့ အချိန်ပေးပါတယ်။

တတိယအကျိုးက အတွဲတွေဟာ မိမိတို့အပိုင်းဟာ ဘာအကြောင်းဆိုတာ အလုံအလောက်ပြောပြဖို့ တိကျတဲ့ စကားရှာရင်း အကြောင်းအရာအကြောင်းကို ပြောရပါမယ်။

စတုတ္ထအကျိုးက ဒီနည်းဟာ ကျောင်းသားတွေကို ဖတ်စာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားဂရုစိုက် စေပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ တယောက်နဲ့တယောက်လည်း သေသေချာချာ နားထောင်ရပြီး သူတို့ရဲ့ အတန်းမှာ သင်ကြားဖို့နဲ့ သင်ယူဖို့ တာဝန်ခွဲဝေယူဖို့ လည်းလိုပါတယ်။

ပဉ္စမအကျိုးကတော့ အပိုင်းတစ်ခုအတွက် အတွဲအတော်များများကို တာဝန်ပေးထားပြီး အုပ်စုတစ်လုံးကို ပြန်ပြောစေခြင်းဟာ ကျောင်းသားတွေကို အကြောင်းအရာကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ တင်ဆက်ရာရောက်ပါတယ်။ နားလည်ဖို့ အတွက် အခွင့်အရေးအမျိုးမျိုးပေးရာရောက်ပြီး အကြောင်းအရာကိုလည်း ခဏခဏ ပြန်တွေ့ စေပါတယ်။ ဒါ့ပြင် တအုပ်စုလုံးနဲ့ဖလှယ်ခြင်းဖြင့် ဆရာဟာ နားလည်မှုတွေကို ကြီးကြပ်နိုင်ပြီး နားလည်မှု လွဲမှားတာတွေကို ပြင်ဆင် နိုင်ပါတယ်။

ဆွေးနွေးပွဲ အပြီးမှာ ဒီနည်းဟာ အာရုံအားစိုက်စေပြီး ဘယ်လိုသင့်တော်သလဲဆိုတာ ပြန်ကြည့်ပါ။ ဒီနည်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေဟာ ဘောင်ရဲ့အဆင့်အမျိုးမျိုးနဲ့သင့်တော်တဲ့အတွက် ဒီလိုလုပ်ရာမှာ နည်းနည်း ရှုတ်ချင်ရှုတ်ပါမယ်။ ဒါနဲ့ပါတ်သက်ပြီးဆွေးနွေးစေပါ။ ပြီးတော့ ဘောင်ဇယားကို ဖြည့်စေပါ။

ကောနားစ် (Corners)

ကောနားစ်ဟာ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး စကားရည်လှပွဲဖန်တီးပြီး အပြုသဘောဆောင်တဲ့ ညှင်းခုံမှုတွေလှုံ့ဆော်ပေးဖို့ အုပ်စုလိုက်လုပ်ပါတယ်။ ကောနားစ်ကို အနေအထား နှစ်ခု ဒါမှမဟုတ် နှစ်ခု ထက်ပိုရှိနိုင်တဲ့ အညှင်းပွားစေနိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်တဲ့ စကားရည်လှပွဲတွေကို ထိန်းဖို့ တက်ကြွပြီး ပျော်စရာကောင်းတဲ့ နည်းလမ်းတစ်ခုအနေနဲ့ အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ အတန်းမှာ ဖတ်စာဖတ်

(page 21)

ပြီး၊ ပို့ချမှုတစ်ခုအဖြစ်၊ ဒါမှမဟုတ် ရုပ်ရှင်တစ်ခုအဖြစ်၊ ဒါမှမဟုတ် ကျောင်းသားတွေစဉ်းစားဖို့ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုပေးအပြီးမှာ ဒီနည်းကို သုံးနိုင်ပါတယ်။ အကြောင်းအရာကို ဘယ်လိုပဲတင်ဆက်တင်ဆက် ပြီးခဲ့တဲ့လမ်းညွှန်စာအုပ်တွေမှာ ဖော်ပြထားတဲ့အကြံတွေထွက်ပေါ်စေခြင်းနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပုံဖော်စေခြင်းလေ့ကျင့်ခန်းတွေ ပါဝင်ရပါမယ်။
ကောနားစ်လုပ်ဖို့ လမ်းညွှန်ချက်တွေကို တိုက်ရိုက်ပဲဖော်ပြထားပြီး ကျောင်းသားတွေကို အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး အနေအထားတစ်ခုမှာ ရပ်တည်ပြီး ခုခံပြောဆိုစေဖို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ တခြားသူတွေကို သေသေချာချာ နားထောင်ဖို့လည်း အားပေးပြီး တကယ်လို့ တခြားလူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေဟာ ဆွဲဆောင်မှု အလုံအလောက်ရှိရင် အယူအဆပြောင်းလဲနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း အလေးထားပါတယ်။ တကယ်ဆိုရင် ဒီလေ့ကျင့်ခန်းဟာ တခြားလူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ အကျိုးကြောင်းပြ ဆင်ခြင်ချက် တွေကို နားထောင်ရင်း ကျောင်းသားတွေကို အယူအဆပြောင်းဖို့ အားပေးပါတယ်။

ကောနားစ် သရုပ်ပြခြင်း

အချိန်အကန့်အသတ်ရှိတာကြောင့် ဒီသင်ခန်းစာအတွက် အောက်မှာရိုးရိုးလေး ထောက်ပြထားတဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုသုံးထားပါတယ်။ ကောနားစ်ကို ဒီလိုနည်းနဲ့သုံးနိုင်ပေမဲ့ စာတစ်ပုဒ် ဖတ်အပြီးမှာ၊ ပို့ချချက်တစ်ခု နားထောင်အပြီးမှာ၊ ဒါမှမဟုတ် အညှင်းပွားတဲ့အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ ပါတ်သက်တဲ့ ရုပ်ရှင်တစ်ခု ကြည့်အပြီးမှာ ပိုသုံးလေ့ရှိပါတယ်။

အချိန်ရှိရင် Donald Jones ရေးတဲ့ "Best She Could" ကဗျာကို သုံးပါ။ (လမ်းညွှန်စာအုပ် ၃ ကိုကြည့်ပါ။) ဒီကဗျာဟာ သူ့ကို အရေးတယူမဆက်ဆံတဲ့ လူထုထောက်ပံ့ရေးရုံးကို သွားပြီး ဘယ်လိုအကူအညီမှမရရင် သေသွားတဲ့အဖွားကြီးတယောက် အကြောင်းပြောပြပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အဖွဲ့ကို မိမိတို့လူမှုပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဘယ်လိုမျိုး အညှင်းပွားစေတဲ့အကြောင်းအရာတွေနဲ့ လက်ရှိရှိရင်ဆိုင်နေရသလဲဆိုတာ မေးပြီး ဒီအကြောင်းအရာ တွေထဲက တစ်ခုအကြောင်း ဆွေးနွေးစေပါ။ ဒီလိုနည်းနဲ့အကြောင်းအရာရွေးတဲ့အခါမှာ သတိထားစရာတစ်ခုက နေ့တိုင်းလိုလို ဆုံကြတဲ့အတန်းတစ်ခုဟာ အညှင်းပွားစေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ဆက်ဆွေးနွေးလေ့ရှိပါတယ် ။ သင်တန်းပုံစံအနေအထားမှာကျတော့ နောက်ကြောင်းရှည်တဲ့ အညှင်းပွားစရာ အကြောင်းအရာတွေကို ဒီလိုသရုပ်ပြဖို့ရာ အချိန်တိုလို့ သင့်တော်ချင်မှ သင့်တော်ပါလိမ့်မယ်။

အကြောင်းအရာ ဒါမှမဟုတ် ခေါင်းစဉ်ရွေးပြီးတဲ့အခါ အောက်ပါအတိုင်း ဆက်လုပ်ပါ။
၁။ သင်တန်းသားတွေကို လက်ရှိကမ္ဘာမှာဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုအကြောင်း စ စဉ်းစားရမယ် ဆိုတာရှင်းပြပါ။ သူတို့ဟာ ဒီအကြောင်းအရာကို စဉ်းစားပြီး သူတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်နဲ့ပါတ်သက်ပြီး ယာယီ ကောက်ချက်တစ်ခုချဖို့လိုလိမ့်မယ်။ တကယ်လို့ တရပ်ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းကို ရွေးခဲ့ရင် ဒီသင်ခန်းစာအတွက် အကြောင်းအရာဟာ တရပ်အစိုးရဟာ ယန်စီမြစ်ကျော်ပြီး ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ဆည်ကြီး ဆောက်သင့် မဆောက်သင့်ဆိုတာ ဆွေးနွေးပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့ပါ။

ဒီစီမံကိန်းအကြောင်း ဒီအဖွဲ့ဟာ သိပ်မသိသေးရင် ဒီအကြောင်းအရာကို ပြန်ကြည့်ဖို့လိုပါတယ်။ ကုလသမဂ္ဂ အနေနဲ့ အီရတ်ကို ပိတ်ပင်မှုတွေ ဆက်လုပ်ခြင်း၊ ကမ္ဘာ့အပူချိန် မြင့်တက်လာခြင်း နဲ့ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာကို

(page 22)

မော်တော်ကားတွေအတွက် ဆက်သုံးခြင်း၊ နှူကလီယားစွမ်းအင်ကို လျှပ်စစ်ဓါတ် အတွက် အသုံးပြုခြင်း၊ အလယ်ဥရောပနဲ့ အရှေ့ဥရောပတို့မှာ နေတိုးအဖွဲ့အစည်း တိုးချဲ့ခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် ခလေးတွေ တယ်လီဖေးရှင်းကြည့်သင့်မကြည့်သင့် စတဲ့ခြားခေါင်းစဉ်တွေလည်း ရွေးလိုပါလိမ့်မယ်။ တကယ်လို့ တရုတ်သည် စီမံကိန်းကို ခဏပြန်ကြည့်ဖို့လိုမယ်ဆိုရင် စာနယ်ဇင်းတွေမှာ ဒီစီမံကိန်းနဲ့ပါတ်သက်ပြီး တင်ပြထားတဲ့ အကျိုးအပြစ်တွေတချို့ကို ထောက်ပြရင် ကောင်းပါတယ်။

ဒီဆည်ပြီးသွားရင် နိုင်ငံရဲ့ လျှပ်စစ်စွမ်းအင် ၂၀ ရာနှုန်း (ပြီးတော့ နှူကလီယားမဟုတ်တဲ့ သန့်ရှင်းတဲ့စွမ်းအင်) ပေးနိုင်မယ်လို့ ခန့်မှန်းထားပါတယ်။ ကြီးမားတဲ့အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာနဲ့ ကြုံနေရတဲ့ တရုတ်ပြည်ရဲ့ဒေသတစ်ခုမှာ အလုပ်ထောင်ပေါင်းများစွာ ပေးနိုင်ပြီး ရာစုပေါင်းများစွာ ကြီးမားတဲ့ရေလွှမ်းမိုးမှုပြဿနာ အနံ့အပြားဖြစ်စေတဲ့ မြစ်တစ်ခုကိုလည်း ထိန်းသိမ်းပါမယ်။ တခြားတဖက်ကကြည့်ရင်တော့ ကမ္ဘာမှာ ရှုခင်းအလှဆုံးဖြစ်တဲ့ လျှိုမြောင်တွေနဲ့ တောင်ကြားတွေ အပါအဝင် တရုတ်ပြည်က ဒေသကျယ်ကျယ်ပျံ့ပျံ့ကို ရေလွှမ်းမိုး နိုင်ပါတယ်။ ဒီဆည်ကြောင့် နောက်ဆုံးမှာ ဒီဆည်က ဖန်တီးလိုက်မယ့် ရေကန်ကြီးမှာ ရှိတဲ့အိမ်တွေနဲ့ရွာတွေက လူ ၂သန်းလောက်ကို ပြောင်းရွှေ့ရပါမယ်။ အင်ဂျင်နီယာတချို့က အဲဒီ ဒီဇိုင်းဟာ အောင်မြင်မယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ ပြီးတော့ ကျန်တချို့ကတော့ ဒီဆည်ဟာ ပြန်ပြင်လို့မရတဲ့ ပါတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုတွေ လုပ်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

- ၂။ သင်တန်းသားတွေဟာ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဘယ်အနေအထားမျိုးတွေမှာ ရှိနေနိုင်သလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ပါ။ တရုတ်သည် ဥပမာမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ ဆည်ဆောက်ဖို့ထောက်ခံနိုင်တယ်။ ကန့်ကွက်နိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် မဆုံးဖြတ်နိုင်သေးပဲ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို စဉ်းစားဖို့ ရွေးချယ်စရာ ၂ ခု ဒါမှမဟုတ် ၂ခု ထက်ပိုပြီး ပေးဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေအတွက် အနေအထားကို ဆရာက ကြိုတင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ထားနိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကျောင်းသားတွေကိုယ်တိုင် အနေအထားအမျိုးမျိုး စဉ်းစားနိုင်ပါတယ်။
- ၃။ သင်တန်းသားတွေကို ၃ မိနစ် မိမိတို့အနေအထားကို ထောက်ခံပြီးရေးခိုင်းပါ။ မိမိတို့အနေအထားအတွက် မိမိတို့ဖာသာ အကျိုးအကြောင်းပြဆင်ခြင်ချက်ရေးပြီး တတ်နိုင်သလောက် ဆွဲနိုင်သမျှဆွဲဆောင်နိုင်အောင် ရေးခိုင်းပါ။
- ၄။ သူတို့ရေးလို့ပြီးရင် ဆည်ဆောက်ဖို့ထောက်ခံတဲ့သင်တန်းသားတွေကို အတန်းထောင့်တနေရာ သွားခိုင်းပါ။ ဆည်ဆောက်တာကန့်ကွက်တဲ့သူတွေကို အတန်းရဲ့တခြားထောင့်တနေရာ သွားခိုင်းပါ။ မဆုံးဖြတ်ရသေးတဲ့သူတွေ အတန်းနောက်တနေရာ သွားခိုင်းပါ။ တကယ်လို့ ကြိုတင်ပြီးစဉ်းစားထားတဲ့အတွေးအခေါ်တွေရှိသူတွေ ရှိရင် သူတို့လည်း အခန်းတနေရာသွားစေပါ။
- ၅။ ၅ မိနစ်လောက် အုပ်စုတစုစီက သင်တန်းသားတွေ မိမိတို့ ရေးထားတာတွေကို မိမိတို့အကြား ဖလှယ်ပြီး မိမိတို့အနေအထားက ဆင်ခြင်ချက်တွေကို ပြန်ကြည့်ပါ။ လာမယ့် စကားရည်လုပွဲမှာ အုပ်စုကို ကိုယ်စားပြုဖို့ ကိုယ်စားလှယ် တယောက် ဒါမှမဟုတ် နှစ်ယောက်လည်း ရွေးရပါမယ်။
- ၆။ အုပ်စုတစုကို မိမိတို့အနေအထားကို တိုတိုနဲ့လိုရင်း ပြောခိုင်းပြီး မိမိတို့အမြင်ကို ထောက်ခံတဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်းတွေ ပြောခိုင်းပြီး စကားရည်လုပွဲစပါ။ အုပ်စုတစုစီကို အလှည့်ကျ ဒီလိုလုပ်ခိုင်းပါ။

(page 23)

၇။ ကိုယ်စားလှယ်တွေကနေ မိမိရဲ့ အကြောင်းပြချက်တွေ တင်ပြပြီးတာနဲ့ အဖွဲ့ကတခြားအဖွဲ့ဝင်တွေကိုပါ ပါဝင် ပြောဆိုခိုင်းပါ။ တကယ်လို့ အားပေးဖို့လိုရင် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မေးခွန်းတွေမေးပါ။

- အဖွဲ့ ၁ က အဖွဲ့ ၂ရဲ့ အယူအဆကို ဘာလို့ လက်မခံနိုင်တာလဲ။
- အဖွဲ့ ၂ က ပြောတဲ့အရာထဲက ဘာကို သဘောမတူတာလဲ။
- မဆုံးဖြတ်ရသေးတဲ့ အဖွဲ့ကရော။
- ဘာကြားလိုက်ရလို့ ပိုထင်ထင်ရှားရှား စဉ်းစားမိသွားတာလဲ။
- အဖွဲ့ ၂ ကလူတွေက အဖွဲ့ ၁ ကပြောတာကို ဘာလို့ သဘောမတူတာလဲ။

၈။ သင်တန်းသားတွေဟာ ဒီဆွေးနွေးပွဲကြောင့် စိတ်ပြောင်းချင်ပြောင်းသွားမှာ ဖြစ်ပြီး အချိန်မရွေး အဖွဲ့ပြောင်းနိုင် ကြောင်းရှင်းပြပါ။ သူတို့အနေနဲ့ အရင်ကသဘောတူတဲ့အဖွဲ့ထဲကနေ အခုသဘောတူတဲ့တခြားအဖွဲ့ဆီကို ရိုးရိုးလေး လမ်းလျှောက်သွား လိုက်ယုံပါပဲ။ တကယ်ဆိုရင် ကျောင်းသားတွေသဘောထား ပြောင်းတာနဲ့အမျှ သူတို့ကို ရွှေ ခိုင်းပါ။ ပြီးတော့ အဖွဲ့ထဲက အဖွဲ့ဝင်တွေကို တခြားလူတွေ မိမိအဖွဲ့ထဲကနေ ထွက်မသွားအောင် နားလည်သဘော ပေါက်လက်ခံလာအောင် ရှင်းပြစေပါ။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် လက်ခံလာနိုင်အောင်လုပ်ဖို့ အဖွဲ့ဝင်တွေကို ဆက်ထားနိုင် ဖို့နဲ့ ထောက်ခံသူတွေပိုရဖို့က အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှာရှိတဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ တာဝန်ဖြစ်လာပါတယ်။ သင်တန်းသားတွေက နား ထောင်ရင်း ဆွေးနွေးရင်း မှတ်စုထုတ်သင့်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် နောင်မှာ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ အနေအထားကို ရေးတဲ့အခါမှာရယ် မိမိတို့အနေအထားကို ကာကွယ်ရတဲ့ အခါမှာ အထောက်အကူ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

၉။ ဆွေးနွေးပွဲပြီးသွားပြီး လူတိုင်း မိမိတို့ရဲ့ နောက်ဆုံးအဖွဲ့တွေရှိရာကို ရွှေလိုက်တာနဲ့တပြိုင်နက် အဖွဲ့တိုင်းကို မိမိတို့ရဲ့ အနေအထားနဲ့ ထောက်ခံတဲ့အကြောင်းအရာတွေကို အကျဉ်းချုပ်ခိုင်းပါ။ ပြီးရင် ကျောင်းသားတွေ အားလုံးကို မိမိတို့အနေအထားကို ပြတဲ့စာတန်း (position paper) ရေးခိုင်းပါ။ အဲဒီစာတန်းမှာ တဦးစီရဲ့ အနေအထားတွေနဲ့ ထောက်ခံတဲ့အကြောင်းအရာတွေကို ရေးစေပါ။ (ပိုကျယ်ပုံတဲ့စာတန်းက ဆန့်ကျင်ဖက် အကျိုးအကြောင်းပြချက် တွေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေမဲ့ မိမိတို့ရွေးချယ်ထားတဲ့ အနေအထားကို ကာကွယ် ပြောပါတယ်။)

ကောနားစ်ကို သုံးသပ်ခြင်း

သင်တန်းသားတွေကို ဒီနည်းစဉ်ဟာ သူတို့အတွက်ကောင်းသလား မကောင်းဘူးလားဆိုတာ မေးပြီး သုံးသပ်မှုကို စပါ။ ဒီနည်းမှာ အဆင့်အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ တချို့အဆင့်တွေမှာ တယောက်ချင်းလုပ်ရပြီး တချို့မှာတော့ အဖွဲ့လိုက် လုပ်ရပါတယ်။ သင်တန်းသားတွေကို ဒီနည်းစဉ်တလျှောက်မှာ လုပ်ခဲ့တဲ့ အဆင့်တွေကို ကြည့်ရင်း သင်ယူသူ ကျောင်းသားတွေအဖြစ်နဲ့ နေခြင်းက ရလာတဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေကို ဆွေးနွေးစေပါ။ ဆွေးနွေးပြီးရင် တကယ်လို့ အဆင့်အချို့ကို ချန်ခွဲမိရင် အဆင့်တွေကို ပြန်ကြည့်ပြီး ဘောင်ကို လမ်းညွှန်အဖြစ် သုံးရင်း တဆင့်စီ ပြန်ကြည့်ပါ။

အဆင့် ၁ က စဉ်းစားဖို့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ နောက်ကြောင်းအချက်အလက်တွေကို တင်ဆက်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ပြီး အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်းအဆင့်က နိဒါန်းတိုလေးပျိုးပေးလိုက်တာပါ။ ဒီနည်းအောင်မြင်ဖို့ ကျောင်းသားတွေဟာ အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ပါတ်သက်ပြီး တစ်ခုခုသိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်မှ သူတို့ဟာ အချက် အလက်သိတဲ့ အယူ အဆတစ်ခုကို အစကတည်းက ဖော်ဆောင်နိုင်မှာပါ။ ဒါပေမဲ့ **အဆင့် ၂** ကို တက်သွားရင်တောင်မှ ဒီအကြောင်း အရာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦး ဖြစ်စရာ မလိုပါဘူး။ မိမိရဲ့ ထင်မြင်ချက်မဖော်ဆောင်ခင် အကြောင်းအရာ တွေကို ကျွမ်းကျင်သူတွေ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တကယ်ဆိုရင် များသောအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အတွေး အခေါ်တွေဟာ အကြောင်းအရာနဲ့တိုက်ရိုက်ပါတ်သက်တဲ့အရာတွေပေါ်မှာ အခြေခံထားပါဘူး။ ဒီအချက်အလက်တွေကို မိမိတို့ရဲ့ အယူအဆတွေကို ကာကွယ်ရတဲ့အခါကျမှ သိလာတာဖြစ်ပါတယ်။

အဆင့် ၃ မှာသင်တန်းသားတွေကို အကြောင်းအရာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ အနေအထားသိဖို့ တဦးစီ လုပ်စေ ပါ။ ဒီလိုလုပ်ဖို့ ကျောင်းသားတွေဟာ သူများတွေဆီကဘာမှမကြားခင် မိမိရပ်တည်ချက်ဖော်ဆောင်ဖို့ လိုပါတယ်။ တချို့လူတွေအတွက် ဒီလိုလုပ်ဖို့ ခက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါဟာ အရေးကြီးတဲ့လုပ်ရပ် တစ်ခုပါ။ ကျောင်းသားတွေ ဟာ ဆွေးနွေးတဲ့အကြောင်းအရာမှာ မိမိကပြောတာလည်းပါတယ်ဆိုရင် သင်ယူခြင်းနည်းစဉ်မှာ ပိုပါဝင်ပြီး အကောင်းဆုံးလည်း သင်ယူတယ်ဆိုတာ သိပါတယ်။ အစကတည်းက အနေအထားတစ်ခု ယူလိုက်ရင် ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့အနေအထားမှာ ရပ်တည်ရင်း စကားပြောပါတယ်။ ဒီနည်းကို ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အနေအထားက ကြည့်သလား ဒါမှမဟုတ် နည်းစဉ်ထဲက အဆင့်တစ်ခုကိုပဲကြည့်သလား ဆိုတာပေါ်မူတည်ပြီး ဒီအဆင့်ဟာ ဘောင်က အဆင့် ၂ ဆင့် ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကြည့်မယ် ဆိုရင် ကော့နားစ် နည်းဟာ အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ပါတ်သက်ပြီး လူတိုင်းသိတဲ့ ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းအဆင့် လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တဦးစီအတွက်အကြံပြု ရှုထောင့်ကကြည့်မယ်ဆိုရင် စဉ်းစားချက်ဟာ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း အဆင့် လေ့ကျင့်ခန်းလို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီအဆင့်က နည်းဟာ ဆွေးနွေးပွဲပို ဖြစ်နိုင်ပြီး အရင်ကသိထားတဲ့အရာတွေနဲ့ အယူအဆတွေကို ပိုမိုတက်တက်ကြွကြွ သတိပြုမိလာပြီး အကြောင်းအရာတစ်ခုနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး စကားရည်မလုခင် အတွင်းကျကျ ပိုလေ့လာဖို့ အားပေးပါတယ်။

အဆင့် ၄ ကဒီနည်းမှာ စွမ်းအားထက်တဲ့ အပိုင်းတိုင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီအဆင့်မှာ သင်တန်း သားတွေဟာ အနေအထားတစ်ခုမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ ရပ်တည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ မိမိတို့ရဲ့အယူအဆကို အများသိအောင် ထွက်ဆိုစေလိုက်တာဟာ အတွေးအမြင်တစ်ခုအတွက် တိတိကျကျရပ်တည်စေလိုက်ပြီး လူတိုင်းမှာ အတွေး အခေါ်တွေ ရှိပြီး ဒါတွေဟာ အရေးပါတယ်ဆိုတာ ပြလိုက်ပါတယ်။

ဒီနည်းရဲ့ သေးငယ်တဲ့အခြေအနေအတွင်းမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့အတန်းဖော်တွေ ရဲ့ အယူအဆတွေကို နားထောင်ရင်း ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေတည်ဆောက်တာကို စဉ်းစားရင်း **အဆင့် ၅၊ ၆၊ နဲ့ ၇** အားလုံးကို စဉ်းစားနိုင်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်တွေအတွင်းမှာ အဖွဲ့တွေအားလုံးက အတွေးအခေါ်တွေအမျိုးမျိုးကို ကြားနိုင်ဖို့ ကြိုးကြပ်ဖို့ လိုပါတယ်။

အဆင့် ၈ ဟာ ဒီနည်းရဲ့အချက်အချာဖြစ်ပြီး သင်တန်းသားတွေကို အများအရေမှာ မိမိတို့စိတ်ပြောင်းခွင့် ပေးပါတယ်။ တကယ်လို့ ကျောင်းသားတွေဟာ ဝေဖန်ပိုင်းခြားစဉ်းစားမယ်ဆိုရင် စဉ်းစားတယ်ဆိုတာဟာ အစဉ် မပြတ် ဖြစ်နေတဲ့ နည်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ကောက်ချက်အမျိုးမျိုးချနိုင်ကြောင်းနဲ့ သဘောထားပြောင်းတယ် ဆိုတာ စဉ်းစားလို့ ရတဲ့ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်း နားလည်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သဘောထားပြောင်းတယ်ဆိုတာ သဘာဝကျပြီး လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားခြင်းက ရနိုင်တယ်လို့ ခန့်မှန်းထားနိုင်တဲ့ရလဒ်ဆိုတာ နားလည်ရပါမယ်။ ဒီအဆင့်ဟာ

(page 25)

ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို သူများတွေကို ရှင်းရှင်းပြောပြစေဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အယူအဆ သဘောထားတွေရှိဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအယူအဆတွေကို သူများတွေနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ စဉ်းစဉ်းစားစား ဖလှယ်ရင် ပိုတန်ဖိုးရှိပါတယ်။

အဖွဲ့ရဲ့အနေအထားနဲ့ နောက်ခံအကြောင်းရင်းကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး တဦးစီ မိမိတို့အနေအထားနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ စာတန်းတွေ (position papers) ကို အဆင့် ၉ မှာ အကြံပြုထားတဲ့အတိုင်း ရေးရင် ဒီနည်းအတွင်းက ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းအဆင့် လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နေတာပါ။ အဖွဲ့လိုက်ရော တဦးစီပါ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်စေခြင်းဟာ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ အယူအဆတွေအတွက် မိမိတို့မှာသာ တာဝန်ရှိပြီး မိမိတို့ အယူအဆတွေအတွက် မိမိတို့မှာသာ အကြောင်းရင်းရှာရမယ်ဆိုတာ နားလည်စေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့အမြင်တွေမှာ တခြားလူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ အသိဉာဏ်တွေရှိနိုင်ပေမဲ့ အဆုံးမှာ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့အမြင်တွေကို ကိုယ့် စကားနဲ့ ကိုယ်ပြောနိုင်ရမှာပါ။ ဒီဆွေးနွေးပွဲအပြီးမှာ ဒီနည်းတစ်ခုလုံးဟာ ဘောင်ထဲမှာ ဘယ်လို သင့်တော်သလဲဆိုတာ ပြန်ကြည့်ပြီး ဘောင်ဖွဲ့ထားထဲမှာ ထည့်ရေးပါ။

ဂျစ်စော ၂

ဒီသင်ခန်းစာဟာ လူအများသိကြတဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းဖြစ်တဲ့ ဂျစ်စော ၂ (Slavin, 1992) ကိုသရုပ် ပြပါတယ်။ ဒါဟာ ဂျစ်စောနည်းနောက်တမျိုးပါ။ ဂျစ်စော ၂ ဟာ အရင်ကပြထားတဲ့ ဂျစ်စောနည်းထက် ပိုပြီး လမ်းညွှန်ထားပါတယ်။

ဂျစ်စော ၂ သရုပ်ပြခြင်း

၁။ သင်တန်းသားတွေကို သူတို့ဟာ ပြောင်းနှဲဖတ်စာက အပိုင်းတွေအားလုံး သင်ယူဖို့ တာဝန်ရှိကြောင်း ဒါပေမဲ့ တယောက်စီဟာ ဖတ်စာ တပိုင်းကိုကျွမ်းကျင်ရမှာဖြစ်ပြီး တခြားလူတွေကို အဲဒါအကြောင်း ပြန်သင်ပေးရမယ် ဆိုတာပြောပြီး ဂျစ်စော ၂ (Slavin, 1992) ကိုရှင်းပြပါ။

၂။ လူတိုင်းကို အဖွဲ့ဝင်လေးယောက် ဒါမှမဟုတ် ငါးယောက်ပါတဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့မူလအုပ်စုတွေမှာ နေရာချ ထားပါ။

၃။ "ပြောင်းနှဲ (Corn) ဒါမှမဟုတ် ပြောင်း (Maize)။ ဘာအတွက်ကောင်းသလဲ။" နောက်ဆက်တွဲ ၈ က ဆောင်းပါးကို သင်တန်းသားတွေကို ဝေပြီး ဖတ်ပြပါ။ မူလအဖွဲ့တွေမှာရှိတဲ့ သင်တန်းသားတယောက်စီကို မတူတဲ့ ကျွမ်းကျင်သူစာရွက် (expert sheet) တခုစီပေးပါ။ (မူလအဖွဲ့တဖွဲ့မှာ လူလေးယောက်ထက်ပိုပါရင် တူတဲ့ စာရွက် တရွက်ကို လူနှစ်ယောက် ထက်ပိုမရအောင် မတူတဲ့ ကျွမ်းကျင်သူစာရွက်တွေ အလုံအလောက် ပေးပါ။) ကျွမ်းကျင်သူစာရွက်မှာ ဖတ်စာဖတ်တာကို လမ်းညွှန်ဖို့ မေးခွန်းတွေပါပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ တယောက်စီဟာ မိမိရဲ့ ကျွမ်းကျင်သူစာရွက်နဲ့ပါတ်သက်တဲ့ ဖတ်စာအပိုင်းတွေကို မူလအုပ်စုထဲက တခြားလူတွေ သင်ယူရာမှာ ကူညီဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစာရွက်တွေ ကွဲပြားရပါတယ်။

(page 26)

လူတိုင်း ဆောင်းပါး ဖတ်ဖို့ မိနစ် ၂၀ ပေးပါ။ လူတိုင်း ဖတ်စာတခုလုံးဖတ်ရပါမယ်။ မိမိရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုစာရွက်မှာပါတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေတဲ့ အရာတွေကို အထူး ဂရုပြုရပါမယ်။ စောစောပြီးတဲ့သင်တန်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုစာရွက်မှာပါတဲ့မေးခွန်းတွေနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ အပိုင်းတွေကို မှတ်စုထုတ်ရပါမယ်။

၄။ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေအလိုက် ဖတ်စာဖတ်ပါ။ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စု လေးစုအတွက် စားပွဲလေးလုံး ဒါမှမဟုတ် ကုလားထိုင်တွေကိုပြင်ပါ။ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတခုမှာ သင်တန်းသားခြောက်ယောက်ထက်ပို ပါခဲ့ရင် အဲဒီ အုပ်စုကို အုပ်စုနှစ်ခု ခွဲပါ။ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စု တခုစီမှာ ဆွေးနွေးပွဲ ခေါင်းဆောင်တယောက်စီ ခန့်ပါ။ ပါဝင်မှု စည်းကမ်းတွေကို မိနစ်အနည်းငယ် ဖတ်ပြပါ။ လူတိုင်းပါဝင်ရပါမယ်။ ဘယ်သူကမှာ မလွှမ်းမိုးထားရပါဘူး။

ဒီအုပ်စုဟာ ဒီမေးခွန်းက ဘာကိုဆိုလိုသလဲ ဒါမှမဟုတ် ဘာလုပ်ခိုင်းလဲဆိုတာ မဖြေခင် သဘောတူရပါမယ်။ တစုံတယောက်က ပြောခဲ့တာ တခုခုနဲ့ပါတ်သက်ပြီး မရှင်းရင် ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် ထပ်ပြောပါ။ လူတိုင်း လက်ရှိ လုပ်ရမဲ့ဟာကို တစိုက်မတ်မတ် လုပ်စေပါ။

ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေကို မိမိတို့ရဲ့ မေးခွန်းတွေနဲ့အဖြေတွေ ဆွေးနွေးဖို့ မိနစ် ၂၀ ပေးပါ။ ဖတ်စာထဲက မေးခွန်းတွေရဲ့ အဖြေတွေကို အရင်ကတည်းက ရှာခဲ့ပြီး အုပ်စုက မေးခွန်းတွေရဲ့ အဖြေတွေပေးခဲ့တာတွေကို မှတ်စုတွေ ထုတ်ခဲ့ ရပါမယ်။ ဆရာဟာ သူတို့ အလုပ် တစိုက်မတ်မတ် လုပ်တာအထောက်အကူပေးဖို့နဲ့ လိုအပ်ရင် ရှင်းပြ နိုင်ဖို့ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေအကြား လှည့်ရပါမယ်။

၅။ ကျွမ်းကျင်သူတွေက ဖတ်စာကို မူလအုပ်စုတွေကို သင်ပါတယ်။ လေ့လာချိန်ကုန်တဲ့အခါ သင်တန်းသားတွေကို လေ့လာတဲ့အုပ်စုတွေကနေ မိမိတို့ မူလအုပ်စုတွေဆီ ပြန်သွားစေပါ။ သင်တန်းသားတယောက်စီဟာ ကျွမ်းကျင် သူအုပ်စုမှာ သင်ယူခဲ့တာကို မိမိတို့မူလအုပ်စုမှာ ပြန်တင်ပြဖို့ ၅ မိနစ်လောက် အချိန်ယူရပါမယ်။ ကျွမ်းကျင်သူရဲ့ အလုပ်ဟာ ပြန်တင်ပြရုံ မဟုတ်ပါဘူး။ လူတိုင်းဖတ်စာထဲက မိမိကျရာအပိုင်းသင်ယူပြီးတာ သေချာဖို့ အုပ်စုက မေးခွန်းတွေ မေးပြီးစဉ်းစားပါ။

၆။ နည်းစဉ်ရဲ့ အကျိုးတန်ဖိုး စစ်ဆေးပါ။ ဆွေးနွေးပွဲမှာ ဘယ်လိုပါဝင်ခဲ့သလဲဆိုတာရယ် ဒီလေ့ကျင့်ခန်းကို ပိုကောင်းအောင်လုပ်ဖို့ နည်းတွေကို လူတိုင်းကို ရေးခိုင်းပါ။

ကျွမ်းကျင်မှု စာရွက် ၁

လူတွေဟာ ပြောင်းနံ့ကို မိမိတို့သုံးဖို့အတွက် ဘယ်လို လုပ်ခဲ့ကြသလဲ။

လူတွေဟာ ပြောင်းပင်တွေကို မိမိတို့အကျိုးအတွက် ပြောင်းလဲသုံးနေတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ။

တချို့လူတွေက လူတွေဟာ သဘာဝကို ပြောင်းလဲတာဟာ သဘာဝမကျဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုလုပ်တာ မှားတယ် လို့ဆိုပါတယ်။ ပြောင်းနံ့ပါတ်သက်ပြီး သင်သိတာကို အသုံးပြုပြီး ဒီအနေအထားကို သဘောတူလား သဘောမတူ ဘူးလား ဆိုတဲ့ အကျိုးကြောင်းပြ ညှင်းဆိုချက် တခုရေးပါ။

(page 27)

ကျွမ်းကျင်မှုစာရွက် ၂

ပြောင်းက ရတဲ့အရေးကြီးဆုံး အကျိုးကျေးဇူး ၂ ရပ်ဟာ ဘာလဲ။
ဘာကြောင့် ပြောင်းပင်ဟာ ကမ္ဘာ့ဒေသများများမှာ အထူးအသုံးဝင်တာလဲ။
ပြောင်းလောက် အကျိုးကျေးဇူးတွေများတဲ့ အပင် လူတွေ သဘာဝမှာ တွေ့ဖို့ အလားအလာ ဘယ်လောက်ရှိသလဲ။

ကျွမ်းကျင်မှုစာရွက် ၃

ပြောင်းတွေ အမျိုးစပ်ခြင်းက ဘာအကျိုးကျေးဇူးတွေ ရသလဲ။ ဘာအန္တရာယ်တွေရှိသလဲ။
ပြောင်းက အကျိုးကျေးဇူးတွေ အပြည့်အဝရယူဖို့ သုံးရတဲ့ နည်းပညာတွေအမျိုးမျိုး ဖော်ပြပါ။
ပြောင်းတွေကနေ ဘယ်သူ့အကျိုးအမြတ်ပိုရရှိသလဲ။ စိုက်ပျိုးသူတွေလား၊ ထုတ်လုပ်သူတွေလား၊
ဘာဖြစ်လို့လဲ။

ကျွမ်းကျင်မှုစာရွက် ၄

ပြောင်းစေ့တည်ဆောက်ပုံ ဖော်ပြပါ။
အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီက ထုတ်လုပ်ရရှိတဲ့ အရာတစ်ခုပြောပါ။
ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးရယူဖို့အတွက် ဘယ်လို ကျွမ်းကျင်မှုတွေနဲ့ နည်းပညာ လိုအပ်သလဲ။

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နည်းများ အတိုချုပ်

ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းကို မြှင့်တင်ပေးပြီး ဆောင်ရွက်ဖို့ အချိန်နည်းနည်းပဲ ကုန်တဲ့ နည်းတွေအများကြီးရှိပါတယ်။
ဒီနည်းတွေဟာ များသောအားဖြင့် ကျောင်းသားတွေကို အတွဲလိုက် ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုငယ်တွေအနေနဲ့လုပ်ဖို့
စသင်ပေးလိုက်တဲ့ နည်းကောင်းတွေပါ။ ဒီအပိုင်းမှာ ဒီလိုနည်းတွေ အတော်များများ ဖော်ပြပါမယ်။
သင်တန်းသားတွေဟာ ဒီနည်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ဆွေးနွေးရပါမယ်။
ဒီဘောင်မှာ ဘယ်မှာဘယ်လိုသင့်တော်သလဲ ဆိုတာဆွေးနွေးပြီး မိမိတို့သင်ကြားရမယ့် ဘာသာရပ်မှာ
သင့်တော်အောင် ဘယ်လိုပြောင်းလဲမလဲဆိုတာ ဆွေးနွေးရပါမယ်။

အတွဲလိုက် ခန့်မှန်းခြင်းများ

ပထမဆုံးဟာကို အတွဲလိုက် ခန့်မှန်းခြင်းလို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒါကို ဘာသာရပ်အမျိုးမျိုးမှာ သုံးနိုင်ပါတယ်။ အောက်
ဖော်ပြပါ ဥပမာကို ကျောင်းသားတွေဟာ Francis Temple ရေးတဲ့ *Tonight by Sea* ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကိုဖတ်ရတဲ့

(page 28)

ကလေးစာပေအတန်းတွေမှာသုံးပါတယ်။ အရင်က တယောက်ယောက် ဖတ်ဖူးသလားဆိုတာ မေးပါ။ တကယ်လို့ ဖတ်ဖူးတယ်ဆိုရင် သူတို့ကို အခု ထပ်နားထောင်ခိုင်းပါ။ စာရွက်နဲ့ခဲတံပေးပြီး အတွဲဖွဲ့ခိုင်းပါ။ ဇာတ်ကောင်တွေရယ် နေရာရယ် ဇာတ်လမ်းတချို့ ပါတဲ့အောက်ပါ စကားလုံးတွေစာရင်းကို ဖတ်နေတုန်း ကျောင်းသားတွေကို သေသေချာချာ နားထောင်ခိုင်းပါ။

ပေါ်လီ	လွတ်လပ်ခြင်း
ရဲရင့်ခြင်း	အိမ်
ဟေတီ	မာကူတစ်
ကာရီးလ်	ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ပင်လယ်	ဘဝ

ဒီဇာတ်လမ်းဟာ ဘာဖြစ်နိုင်မလဲဆိုတာကို သူတို့ဟာ အဖော်တွေနဲ့ နှစ်ဦးသဘောတူဆွေးနွေးပြီး ဇာတ်လမ်း အကြောင်း ခန့်မှန်းချက်တချို့ လုပ်စေပါ။ ဆွေးနွေးဖို့နဲ့ နောက်တော့ ဇာတ်လမ်းကို ဖတ်တဲ့အခါ ပြန်ရည်ညွှန်းနိုင်ဖို့ မိမိတို့ရဲ့ ခန့်မှန်းခြေတွေ ရေးဖို့ ၅ မိနစ် ၆ မိနစ် ပေးပါ။ သူတို့ဟာ ဇာတ်လမ်းကို မဖတ်ပဲ အတန်းထဲမှာကျမှ စ ဖတ် မှာပါ။ ဒီ ခန့်မှန်းခြေလေ့ကျင့်ခန်းဟာ အစမှာ တခေါက်ပဲလုပ်နိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း ဒါမှမဟုတ် အတွဲတွေဟာ ဇာတ်လမ်းရဲ့ အချက်တွေမှာ ဇာတ်လမ်းပေါ်လာတာနဲ့အမျှ မိမိတို့ရဲ့ ခန့်မှန်းခြေတွေကို ပြောင်းလဲဖို့ အတူဆုံ နိုင်ကြောင်းရှင်းပြပါ။

စဉ်းစားခြင်း/တွဲဖက်ခြင်း/ဖလှယ်ခြင်း (Kagan, 1992)

တဦးစီ စဉ်းစားဖို့ အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်ပေးမယ်ဆိုတာ အဖွဲ့ကိုပြောပါ။ အကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်ဟာ ဆရာတွေရဲ့ လစာ၊ အာကာသလေ့လာရေးရဲ့ အကျိုးတန်ဖိုး၊ ဒါမှမဟုတ် ကမ္ဘာ့အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်း စတဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာ တခုခု ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ တယောက်စီ အကြောင်းအရာကို မိနစ်အနည်းငယ်ကြာ စဉ်းစားစေပါ။ နောက် သူတို့ကို အတွဲလိုက်တွဲစေပြီး သူတို့အတွေးအခေါ်တွေကို ဖလှယ်ခိုင်းပါ။ ဒါ မိနစ် အနည်း ငယ်ပဲ ကြာသင့်ပါတယ်။

စဉ်းစား/တွဲဖက်/ဖလှယ်တာဟာ မြန်ပြီး၊ လွယ်ကူတဲ့ဘာသာများများမှာ သုံးနိုင်တဲ့ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်း တခုဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။ အုပ်စုကြီးတွေနဲ့အောင်မြင်ပြီး စကားပြောပွဲတခု အစမှာ သုံးဖို့ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

အကျဉ်းချုပ်/တွဲဖက်/ဖလှယ်

အုပ်စုတွေကို သူတို့ စောစောကဖတ်ခဲ့တဲ့ "နှလုံးခုန်ချက်" ဆောင်းပါးကို အမှတ်ရစေပါ။ အဲဒီဆောင်းပါးကို ဝါကျ နှစ်ကြောင်း သုံးကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ရေးခိုင်းပါ။ ပြီးတဲ့အခါ သူတို့ဟာ သူတို့ အတွဲတွေနဲ့ သူတို့ အကျဉ်းချုပ်ချက်

(page 29)

တွေကို ဖလှယ်ပြီး တူညီချက်တွေ ကွဲပြားချက်တွေ ဆွေးနွေးရပါမယ်။ ဒါမှမဟုတ် အတွဲလိုက် အကျဉ်းချုပ် ရေးရပါမယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီ အတွက် ၂ မိနစ် ၃ မိနစ်ပဲ အချိန်ပေးပါ။
ဒီလွယ်ကူတဲ့တွဲဖက်လုပ်ဆောင်ရတဲ့လေ့ကျင့်ခန်းဟာ စဉ်းစား/တွဲဖက်/ဖလှယ်ခြင်းရဲ့ နောက်ဆက်တွဲတရပ်ဖြစ်ပြီး တင်ပြချက်တစ်ခုအပြီး၊ စာတစ်ခုဖတ်အပြီး၊ ဒါမှမဟုတ် အကြောင်းအရာတစ်ခု ဆွေးနွေးအပြီးမှာ တူညီတဲ့ အခြေအနေ တွေမှာ သုံးနိုင်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။

ပုံဖော်/ဖလှယ်/နားထောင်/တီထွင် (Formulate/Share/Listen/Create; Johnson, Johnson, & Bartlett, 1990)

ဒီလေ့ကျင့်ခန်းမှာ အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ပထမ တုန့်ပြန်မှုတွေပုံဖော်၊ ပြီးတော့ ဖလှယ်ပြီး အလှည့်ကျ နားထောင်ပြီး အတူတူ ဆွေးနွေးခြင်းနဲ့ အကျယ်ချဲ့ ခြင်းတို့နဲ့ အဖြေအသစ် ဒါမှမဟုတ် အမြင်အသစ်ကို တီထွင်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းကို အများအပြားသုံးကြပြီး ဒီလေ့ကျင့်ခန်းဟာ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ ချဲ့ခိုင်းပါတယ်။

အာရုံစိုက်ပြီး ရေတို ရည်ရွယ်ချက်ရှိတဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေ ကျောင်းသားတွေအကြားမှ မြှင့်တင်ပေးခြင်းအားဖြင့် စဉ်းစားခြင်း/တွဲဖက်ခြင်း/ဖလှယ်ခြင်း စတဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းတွေဟာ ကျောင်းသားတွေကို အတန်းဖော် ချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့ ဆက်ဆံရေး ရရှိစေပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ ပိုရှုတ်ထွေးတဲ့ အဖွဲ့လိုက် လုပ်ရတဲ့ အလုပ်တွေအတွက် အတူတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ သင်ယူနေရင်း ဒီပုံစံတွေကို အုပ်စုတွင်း အပြန်အလှန် ပြောရာ မှာ အထောက်အကူပေးဖို့ သုံးနိုင်ပါတယ်။

ဒီပူးပေါင်းသင်ယူမှုနည်းတိုလေးတွေကို ဘာသာရပ်သင်ခန်းစာတွေ အားလုံးသင်ကြားမှုမှာ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ မြန်မြန် သုံးနိုင်ပြီး ကျောင်းသားတွေကို အာရုံဒဏ်သက်ရောက်စေရဲ့ ဘောင်ရဲ့ အဆင့်အားလုံးမှာ ပူးပေါင်းလုပ် ဆောင်ဖို့ အခွင့်အရေးတရပ်ပေးပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ ဘောင်ဇယားမှာ ဒီပူးပေါင်းသင်ကြားမှုနည်းတွေကို ထည့်ရင်ကောင်းပါတယ်။

**ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရတဲ့ သင်္ချာ လေ့ကျင့်ခန်းများ
ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ် (Target Number) ပြုလုပ်ခြင်း**

သင်္ချာပညာရှင် Glenn Nelsonနဲ့ Earl Ockenga (1997)တို့ဟာ အမျိုးမျိုးရှိတဲ့ ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ် ပြုလုပ်ခြင်း အပါအဝင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရတဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို သင်္ချာသင်ကြားရာမှာသုံးဖို့ ဖော်ထုတ်ခဲ့ ပါတယ်။

အုပ်စုကြီးကို လေးယောက် ငါးယောက်ပါတဲ့ အုပ်စုလေးတွေ ခွဲပြီး အုပ်စုတစ်စုကို ၀-၉ ပါ နံပါတ် ကဒ်ပြား တစ်စုံ ပေးပါ။

၁။ အုပ်စုငယ်တစ်ခုစီကအဖွဲ့ဝင်တယောက်ကို နံပါတ်ကဒ်ပြားသုံးချပ်နဲ့ ရည်မှန်းထားတဲ့ကဒ်ပြားတချပ် (မကြည့်ပဲနဲ့) ရွေးစေပါ။

၂ • ၃ • ၆ ၄

ရည်မှန်းထားတဲ့ကဒ်ပြားဟာ ၄ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ အုပ်စုတစ်အတွက် လုပ်ရမှာက (အုပ်စုတစ်ဟာ ကွဲပြားတဲ့နံပါတ်တွေရပါမယ်) ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်ရဖို့ နံပါတ်တွေနဲ့သင်္ချာနည်းတွေကို တစ်ခဲသုံးရမှာပါ။

၃။ အုပ်စုတွေဟာ ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်ရဖို့ အပေါင်း၊ အနှုတ်၊ အမြောက်နဲ့ အစားလုပ်နိုင်ပါတယ်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဥပမာက အဖြေရဖို့ ၂ မျိုး လုပ်နိုင်ပါတယ်။

$$(6 \div 2) \times 2 = 4 \quad \text{ဒါမှမဟုတ်} \quad 6/2 \times 2 = 4$$

အုပ်စုတွေကို အကြိမ်ကြိမ်စမ်းစေပါ။ အခုအကြံပေးလိုတာက အုပ်စုတွေကို ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်ရဖို့ နည်းများများ သေသေချာချာ ကြည့်ပြီးရှာဖို့ပါ။ အသက်ကြီးတဲ့ကျောင်းသားတွေအတွက် နံပါတ်တွေနဲ့ သင်္ချာနည်းတွေ ပိုထည့်ပါ။

အလယ်တန်းသင်္ချာကျောင်းသားတွေနဲ့သူတို့ထက်အဆင့်ပိုမြင့်တဲ့သူတွေအတွက် ဒီလေ့ကျင့်ခန်းအတွက် နောက်တမျိုးလုပ်နိုင်တာက အုပ်စုတွေကို ကဒ်ပြား ၁-၆ နဲ့ နံပါတ် ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀၊ ၅၀ နဲ့ ၆၀ကို ယူထားစေပါ။ ဒီတခါ နံပါတ် ၁ - ၆ ကို ဦးထုပ် ဒါမှမဟုတ် ဗူးတစ်ခုထဲမှာ ထည့်ထားပါ။ အဖွဲ့ဝင်တယောက်က နံပါတ်တစ်ခုယူလိုက်ပါ။ ဒီနံပါတ်ကို ချရေးထားပြီး (နောက်တခေါက်ပြန်ယူနိုင်အောင်) ဗူးထဲပြန်ထည့်လိုက်ပါ။ ဗူးထဲက နံပါတ်တွေ ရောလိုက်ပြီး နံပါတ် ၆ ခုစလုံး ယူပြီးတဲ့အထိ နံပါတ်တွေကို ရွေးပါ။ ပြီးရင် နံပါတ် ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀၊ ၅၀ နဲ့ ၆၀ ထဲက တခုကို ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်အဖြစ် ရွေးပါ။

အခုလုပ်ရမှာက အရင်ကလုပ်ခဲ့တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းနဲ့တူပါတယ်။ အုပ်စုတစ်ခုကို ရွေးထားတဲ့နံပါတ်တွေကို ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်ရအောင် သင်္ချာနည်းတွေသုံးပြီး တခါတည်း သုံးစေပါ (ဒါပေမဲ့ ရွေးထားတဲ့နံပါတ်တိုင်းကို သုံးရပါမယ်)။ အဖြေအမျိုးမျိုး ရပါစေ။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းအတွက် အုပ်စုတစ်ခုဟာ မိမိနံပါတ်တွေ မိမိတို့ဖာသာ ရွေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် နံပါတ်တစ်ခုကို လူတိုင်းအတွက် ရွေးနိုင်ပါတယ်။

အခု နံပါတ်တစ်ခုကို ရွေးပြီး အုပ်စုငယ်လေးတွေကို ဒီနံပါတ် ပုစ္ဆာလေးတချို့ ဖြေရှင်းစေပါ။

ဥပမာ။

နံပါတ်ကဒ်ပြားတွေ

ရည်မှန်းထားတဲ့နံပါတ်

၃	၅	၅	၆	၄
---	---	---	---	---

၅၀

အဖြေတစ်ခုကတော့

$$\frac{၃ \times ၅ \times ၄}{၆} \times ၅ = ၅၀$$

ဘာနံပါတ်လဲ။

ဒီသင်္ချာစုံထောက်အလုပ်ကို အတွဲလိုက် ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုငယ်လေးတွေအလိုက် လုပ်နိုင်ပါတယ်။ ပထဝီလို -- ကျွန်ုပ်တို့ဘယ်မှာလဲ။ ဒါမှမဟုတ် သမိုင်းလို--ကျွန်ုပ်တို့ဘယ်သူလဲ ဆိုပြီး--တခြားဘာသာရပ်တွေမှာလည်း သုံးနိုင်ပါတယ်။

သင်တန်းသားတွေကို နံပါတ်ဘာလဲ ဆိုတဲ့ ဥပမာဇယားအောက်မှာ သဲလွန်စတွေပါတဲ့ နံပါတ်ဇယားကို ကြည့်ခိုင်းပါ။ သင်တန်းသားတွေကို အတွဲတွေ တွဲခိုင်းပါ။ အတွဲက တယောက်စီကို နံပါတ်တခု အသံထွက်ပဲ ရွေးခိုင်းပြီး မိမိရဲ့ တွဲဖော်တွဲဖက်ကို နံပါတ်အမှန်ရောက်တဲ့အထိ သဲလွန်စတွေပေးပါ။ ဥပမာ။ နံပါတ်တခုစဉ်းစားနေပါတယ်။

ပထမ သဲလွန်စ။ စုံဂဏန်းတခုပါ။

ဒုတိယ သဲလွန်စ။ ၈ နဲ့စားလို့ရပါတယ်။

တတိယ သဲလွန်စ။ ဒီနံပါတ်က ၂၀ နဲ့ ၄၀ ကြားရှိပါတယ်။

စတုတ္ထ သဲလွန်စ (လိုအပ်ပါရင်)။ နံပါတ်တွေ အားလုံးပေါင်းလိုက်ရင် ၆ ရပါတယ်။

ပဉ္စမ သဲလွန်စ (လိုအပ်ပါရင်)။ ဆယ်ဂဏန်းဟာ ခုဂဏန်းတွေရဲ့ တဝက်ရှိပါတယ်။

ဆဋ္ဌမ သဲလွန်စ (လိုအပ်ပါရင်)။ ဒီနံပါတ်ကို ၆ နဲ့ ၃ နဲ့ စားနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ ရည်မှန်းချက်နံပါတ်က ၂၄ ပါ။

ဘာနံပါတ်လဲ။

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
၁၁	၁၂	၁၃	၁၄	၁၅	၁၆	၁၇	၁၈	၁၉	၂၀
၂၁	၂၂	၂၃	၂၄	၂၅	၂၆	၂၇	၂၈	၂၉	၃၀
၃၁	၃၂	၃၃	၃၄	၃၅	၃၆	၃၇	၃၈	၃၉	၄၀

သဲလွန်စ က
စုံဂဏန်း

သဲလွန်စ ခ
မဂဏန်း

သဲလွန်စ ဂ
၂၀ အောက်

သဲလွန်စ ဃ
၁၉ နဲ့ ၄၀ ကြား

သဲလွန်စ င
ဂဏန်းအားလုံးပေါင်းရင် ၆ ရပါတယ်

သဲလွန်စ စ
နံပါတ်တွေကို ၄ နဲ့စားနိုင်ပါတယ်

သဲလွန်စ ဆ
ဒီနံပါတ်ကို ၃ နဲ့စားနိုင်ပါတယ်

သဲလွန်စ ဇ
ဂဏန်းအားလုံးပေါင်းရင် ၅ ရပါတယ်

သဲလွန်စ ဈ
ဆယ်ဂဏန်းဟာ မဂဏန်းထက် ကြီးပါတယ်

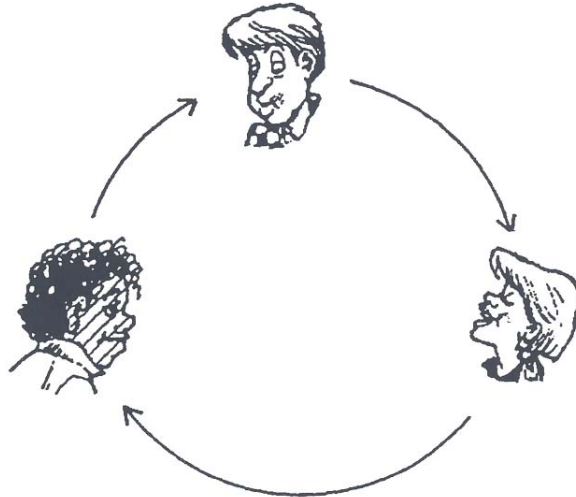
ရောင်းတေဘယ်လ်-ရောင်းရော်ဘင် (Roundtable-Roundrobin)

ရောင်းတေဘယ်လ် (Kagan, 1992) ဆိုတာဟာ အုပ်စုငယ်တစ်ခုထဲမှာ စာရွက်နဲ့ ခဲတံတို့ကို တယောက်စီကို စနစ်တကျ ပြောင်းပေးတဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့ ပုံစံဖြစ်ပါတယ်။ အတွဲထဲက တယောက်က အကြံတစ်ခုရေးပြီး စာရွက်နဲ့ခဲတံကို ဗယ်ဘက်မှာရှိတဲ့ဖော်တွဲဘက်ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလူက ရေးထားတဲ့အကြံမှာ တစ်ခုထပ်ထည့်ရေးပြီး နောက်တယောက်ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ နောက်တမျိုးက အတွဲထဲက တယောက်စီကို စာရွက် လှည့်ပေးတဲ့အခါ အရောင်ကွဲပြားတဲ့ ဘာပင်နဲ့ရေးခိုင်းပါ။ ဒီလိုလုပ်တာက အမြင်အရ လူတွေကို ညီတူမျှတူ ပါဝင်စေပြီး ဆရာကို တဦးစီပါဝင်မှုကို မှတ်တမ်းတင်ခွင့်ပေးပါတယ်။

ရောင်းရော်ဘင် (Kagan, 1992) ကရောင်းတေဘယ်လ်ကို နှုတ်နဲ့ပြောတာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ အဖွဲ့ဝင်တယောက်စီက အဖွဲ့ကို အကြံတစ်ခု အုပ်စုတွင်း စနစ်တကျ လှည့်ပြောတဲ့ပုံစံဖြစ်ပါတယ်။

ရောင်းတေဘယ်လ်

(ရေးတယ်၊ ပြီးရင် စာရွက်ကို ဗယ်ဘက်ကလူကို ပေးတယ်။)

ရောင်းရော်ဘင်

(နှုတ်ကပြောတယ်၊ ပြီးရင် စာရွက်ကို ဗယ်ဘက်ကိုပေးတယ်)

သုံးဆင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

သုံးဆင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (Kagan, 1992) ဆိုတာ အဖွဲ့ဝင်တွေ အချင်းချင်း အကြောင်းအရာတစ်ခုခု ပါတ်သက်ပြီး တယောက်နဲ့တယောက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းတဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့ပုံစံ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ၊ သုံးယောက်ပါတဲ့ အဖွဲ့တဖွဲ့မှာ အဖွဲ့ဝင် ၁ ဟာ အဖွဲ့ဝင် ၂ ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီး အဖွဲ့ဝင် ၃ က အဖြေတွေရဲ့ အဓိက အကြောင်းအရာတွေကို မှတ်တမ်းရေးထားပါတယ်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုပြီးတိုင်း တလှည့်စီလုပ်ရပါတယ်။ လူတိုင်း မေးမြန်းခံခွင့် ရအောင်ပါ။

လေးယောက်ရှိတဲ့အုပ်စုမှာ အဆင့်တွေ အောက်ပါအတိုင်း လုပ်နိုင်ပါတယ်။

၁ က ၂ ကို မေးမြန်းတုန်း ၃ က ၄ ကို မေးမြန်းပါတယ်။

ပြီးရင် မေးမြန်းသူနဲ့ မေးမြန်းခံရသူပြောင်းပြီး ၂ က ၁ ကို မေးပြီး ၄ က ၃ ကို မေးပါတယ်။ ပြန်စတဲ့အခါ အဲဒီ

လေးယောက်ပါတဲ့ အုပ်စုက တယောက်စီဟာ မိမိရဲ့အတွဲက ဖြေတာကို ပြန်ပြောပြပါတယ်။

သုံးဆင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းကို ဘယ်လိုသင်ခန်းစာမျိုးမှာမဆို သုံးနိုင်ပြီး တွေ့ဆုံမေးမြန်းရတဲ့အကြောင်းကလည်း ဘာအကြောင်းမဆို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ၊

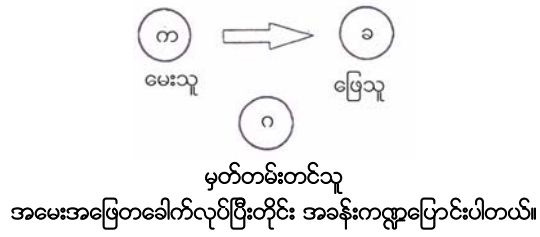
- မျှော်လင့်ထားတဲ့ အနေနဲ့။ ။ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ဘာမေးခွန်းတွေမေးချင်သလဲ။ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး ဘာသိပြီးပြီလဲ။
- မိမိအတွေ့အကြုံတွေ ဒါမှမဟုတ် အတွေးအခေါ်တွေ ဖော်ပြဖို့။ ။ မိတ်ဆွေတယောက်မှာ ဘယ်အရည်အချင်း သုံးခုကို တန်ဖိုးထားဆုံးလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ "အနာဂတ်ကို ပြန်သွား" နိုင်ရင် ဘယ်သွားမလဲ။ ဘယ်အချိန်ကို ရွေးမလဲ။ ဘယ်လို လူမှုရေး အပြောင်းအလဲတွေ လုပ်မလဲ။
- သင်ခန်းစာတစ်ခုက သင်ယူလိုက်တာကို အကျဉ်းချုပ်ခြင်း။ ။ ဒီနေ့သင်ခန်းစာကြောင့် ဘာအကြောင်း ပိုသိချင်သလဲ။ ဒီနေ့အတွက် အဓိပ္ပာယ်အရှိဆုံး အတွေးအခေါ်ဟာ ဘာလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ ဒီနေ့သင်ယူလိုက်တာကို ဘယ်လို အသုံးပြုမလဲ။
- အိမ်စာပြန်ကြည့်ခြင်း။ ။ နောက်ဆုံးတခေါက် ဖတ်ခဲ့တဲ့စာတွေက အဓိကအချက်တွေက ဘာတွေလဲ။ အိမ်စာမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံး အပိုင်းက ဘာလဲ။ အခက်ဆုံးက ဘာလဲ။
- ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာတွေက အတွေးအခေါ်တွေကို လေ့လာခြင်း။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ပါတ်တဲ့အကြောင်းအရာတွေ ကို ဘယ်လိုကိုင်တွယ်သလဲ။ သင်္ချာပုစ္ဆာကို ဘယ်လို ဖြေရှင်းလိုက်သလဲ။ ဒီအချိန်မှာ သင့်ရဲ့ ခန့်မှန်းချက်က ဘာလဲ။

သုံး

ဆင့်

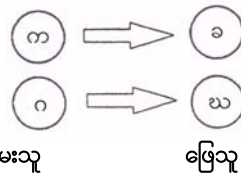
တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

သုံးယောက်ပါ အုပ်စု

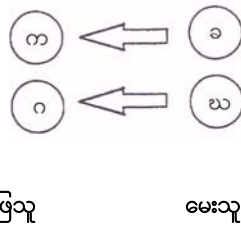

လေးယောက်ပါ အုပ်စု

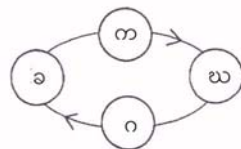
အဆင့် ၁။

အဆင့် ၂။

အဆင့် ၃။

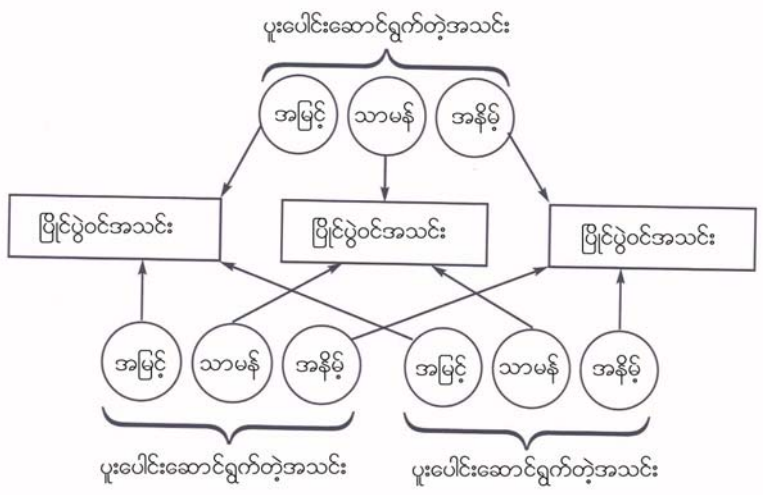

တယောက်စီဟာ တွဲဖော်တွဲဖက်ရဲ့ အဖြေကို ပြောပြပါတယ်။

အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေ

အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေ (Slavin, 1986) ဆိုတာဟာ အသင်းသားတွေဟာ ပူးပေါင်းပြီး သင်ယူမှု ကျွမ်းကျင်ဖို့ ပူးပေါင်းပြီး လေ့လာပါတယ်။ ပြီးတော့ တယောက်စီ မိမိတို့ သင်ယူခဲ့တာကို ပြိုင်ပွဲတစ်ခုမှာ သုံးပါတယ်။ အထူးသဖြင့် (အရည်အချင်းအမျိုးမျိုးပါတဲ့အုပ်စုလို) အမျိုးမျိုးပါတဲ့ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းတွေ ဖွဲ့ပြီး အရင်က သင်ခဲ့တာတွေကို လေ့လာတယ် ဒါမှမဟုတ် ပြန်ကြည့်ပါတယ်။ ပြီးတော့ (အရည်အချင်းတူ အုပ်စု) တူညီတဲ့ ပြိုင်ပွဲအသင်းတွေကို ပြောင်းပြီး သင်ယူခဲ့ရတာကို အခြေခံထားတဲ့ ကစားပွဲတစ်ခုမှာ ယှဉ်ပြိုင်ပါတယ်။ ဖြစ်လေ့ရှိတာက ကစားပွဲမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ တလှည့်စီ မေးခွန်းတွေ ဖြေပါတယ်။ အဖြေမှန်တွေအတွက် အမှတ်တွေရပါတယ်။ ပြိုင်ပွဲအပြီးမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းတွေကို မိမိတို့ရလာတဲ့ အမှတ်တွေနဲ့ ပြန်သွားပါတယ်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် တဲ့ အသင်းတစ်ခုစီဟာ အသင်းရဲ့အမှတ် အားလုံးကို ပေါင်းပြီး နိုင်တဲ့အသင်းကို အသိအမှတ်ပြုပါတယ်။

လေ့လာဖို့နဲ့ ပြန်ကြည့်ဖို့လိုအပ်တဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကျွမ်းကျင်မှုတွေ လေ့ကျင့်ဖို့ အခွင့်အရေးတွေ ရယူမက အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေဟာ အားကစားသမားကောင်းတွေဖြစ်စေတဲ့ လူမှုရေးကျွမ်းကျင်မှုတွေ လေ့ကျင့်ဖို့ အခွင့်အရေးလည်း ပေးပါတယ်။ ပြိုင်ပွဲတွေမစခင် ပျော်စရာကောင်းသူတယောက် ဆိုတာ ဘာလဲ ဆိုတာ ဥပမာအတိုင်းအကျပေးခိုင်းပြီး ကျောင်းသားတွေနဲ့ ဆွေးနွေးစေပါ။ ကျောင်းသားတွေဟာ တယောက်နဲ့ တယောက် ပျော်ပျော်ပါးပါးနဲ့ သင့်တော်တဲ့နည်းတွေနဲ့ ယှဉ်ပြိုင်စေဖို့ အားကစားစိတ်ဓါတ်ကောင်းရဲ့ အကျိုး ကျေးဇူးတွေလည်း ဆွေးနွေးပါ။ တချို့သင်တန်းသားတွေဟာ ယှဉ်ပြိုင်တဲ့လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို ကန့်ကွက်ချင် ကန့်ကွက်ပြီး ဒီလိုလုပ်တာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့စိတ်ဓါတ် ပျက်ပြားစေတယ်လို့ ဆိုချင်ဆိုပါလိမ့်မယ်။

(page 36)

ဒီကန့်ကွက်မှုအကြောင်းဟာ ကျောင်းသားတွေအကြား အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီဆွေးနွေးပွဲကို ကိုင်တွယ်ဖို့ ကောနားစ် နည်းသုံးနိုင်ပါတယ်။

အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေ ဥပမာ ညွှန်ကြားချက်တွေ

- ၁။ သင့်ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအသင်းအတွက် နာမည်တစ်ခုရွေးပါ။ (အသင်းသား သုံးယောက်)
- ၂။ သင့်ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအသင်းနဲ့ _____ ကိုလေ့လာပါ ဒါမှမဟုတ် ပြန်ကြည့်ပါ။ အချိန်။ _____
- ၃။ သင့်ရဲ့ ပြိုင်ပွဲအသင်းဆီသွားပါ။ (သုံးယောက်)
- ၄။ ပြိုင်ပွဲအသင်းတစ်ခုစီက
မေးခွန်းကဒ်ပြားတွေပါတဲ့ စာအိတ်တစ်အိတ်
အမှတ်ရေတွက်တဲ့စာရွက်တစ်ရွက် စီ
ရပါတယ်။

အခန်းကဏ္ဍတွေ။	ပုစ္ဆာပေးသူ	⇒	မေးခွန်းကဒ်ပြားတွေ ဖတ်တယ်။
	ဖြေသူ	⇒	မေးခွန်းတွေ ဖြေတယ်။
	မှတ်တမ်းတင်သူ	⇒	အမှတ်ရေတွက်တဲ့စာရွက်ပေါ်မှာ အဖြေမှန်တွေအတွက် အမှတ်ပေးတယ်။

- လူတိုင်းအဖြေဖြေဖို့ အလှည့်အတူတူ ရတယ်။ (ဥပမာ၊ တယောက် ၁၀ ခါ)။
- ၅။ မိမိတို့ရတဲ့အမှတ်တွေနဲ့ မိမိတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းကို ပြန်တယ်။
- ၆။ တယောက်စီရဲ့အမှတ်တွေပေါင်းပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းက အမှတ်စုစုပေါင်းတွက်တယ်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းရဲ့ အမှတ်ပေါင်း စာရွက်မှာ မှတ်တမ်းတင်ထားပြီး စာရွက်ကို ဆရာကို ပေးတယ်။
- ၇။ နိုင်တဲ့အသင်းတွေကို အသိအမှတ်ပြုပါမယ်။

(page 37)

အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေ
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်း အမှတ်ပေါင်းစာရွက်

အသင်းနာမည်	_____		
သင့်နာမည်	_____	အမှတ်	_____
သင့်နာမည်	_____	အမှတ်	_____
သင့်နာမည်	_____	အမှတ်	_____

အသင်း
အမှတ်
ပေါင်း

--

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအသင်းတွေဟာ ပြိုင်ပွဲအပြီးမှာ မိမိတို့ရဲ့ အသင်းရဲ့အမှတ်စုစုပေါင်းတွက်ဖို့ ဒီစာရွက်ကို သုံးပါတယ်။

(page 38)

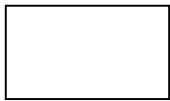
အသင်းတွေ/ကစားပွဲတွေ/ပြိုင်ပွဲတွေ။ ။

တဦးစီအမှတ်တွက်တဲ့စာရွက်

သင့်နာမည်

ညွှန်ကြားချက်။ ။ X ဒါမှမဟုတ် ✓ မှတ်ပါ။

- ၁။ _____
- ၂။ _____
- ၃။ _____
- ၄။ _____
- ၅။ _____
- ၆။ _____
- ၇။ _____
- ၈။ _____
- ၉။ _____
- ၁၀။ _____

= စုစုပေါင်း အမှတ်

ပြိုင်ပွဲအချိန်မှာ အဖွဲ့အမှတ်ရေတွဲစာရွက်အစား တဦးစီအမှတ်တွက်တဲ့စာရွက်တွေကို သုံးရင် ကျောင်းသားတွေ အတွက်ပိုလွယ်ပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ရင် ကျောင်းသားတယောက်စီဟာ တဦးစီအမှတ်တွက်တဲ့စာရွက်ကို ပြိုင်ပွဲကို ယူခဲ့ပြီး ပြိုင်ပွဲအပြီးမှာ ဖြည့်ပြီးတဲ့စာရွက်တွေကို မိမိတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အသင်းတွေကို ပြန်ယူခဲ့ပါတယ်။

(page 39)

အသင်းများ/ကစားပွဲများ/ပြိုင်ပွဲများ။

အမှတ်ရေတွဲစာရင်း

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် တဲ့အသင်းနာမည်	မေးခွန်း										စုစုပေါင်း
	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	

ပြိုင်ပွဲအသင်းတွေဟာ တဦးစီရဲ့အဖြေမှန်အတွက် အမှတ်တွေကို မှတ်တမ်းတင်ဖို့ ဒီစာရွက်ကို သုံးချင်သုံးပါမယ်။
တဦးစီကိုယ်စားပြုတဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအသင်းရဲ့ နာမည်ကို ပြိုင်ပွဲမစခင် စာရွက်ပေါ်မှာရေးပါ။
တယောက်စီဟာ မိမိတို့ရဲ့ အမှတ်တွေကို သက်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအသင်းတွေကို ပြန်ယူခဲ့ပါတယ်။

(page 40)

ပြဿနာဖြေရှင်းဖို့နဲ့ဆွေးနွေးဖို့ လေ့ကျင့်ခန်းတိုများ

ဒီအပိုင်းမှာ Baloche (1998), Kagan (1992), Johnson, Johnson and Holubec (1993) မှာ အသေးစိတ်ပိုမို ပြထားတဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းတွေ ထပ်ပေးထားပါတယ်။

စဉ်းစား/တွဲဖက်/ဖလှယ်ခြင်း

- ၁။ ဆရာက မေးခွန်းမေးတယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ပုစ္ဆာ ပေးတယ်။
- ၂။ ကျောင်းသားတယောက်စီက ပုစ္ဆာကို တယောက်တည်းစဉ်းစားတယ်။
- ၃။ ကျောင်းသားတွေ အတွဲတွေတွဲတယ်၊ အဖြေတွေ ဖလှယ်တယ်၊ ပြီးတော့ ပုစ္ဆာကို ဆက်စဉ်းစားတယ်။
- ၄။ အတွဲတွေက တခြားအတွဲတွေနဲ့ပေါင်းပြီး လေးယောက်ဖြစ်လာပြီး မိမိတို့ရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေ ဖလှယ်တယ်။

အတူတူ လူတွေအတွက်နံပါတ်သတ်မှတ်ခြင်း

- ၁။ ကျောင်းသားတွေဟာ သုံးယောက် ဒါမှမဟုတ် လေးယောက်ပါတဲ့ အုပ်စုငယ်လေးတွေ ဖွဲ့တယ်။
- ၂။ မိမိတို့အုပ်စုငယ်လေးတွေအထဲမှာ ၁ က ၃ အထိ ဒါမှမဟုတ် ၁ က ၄ အထိ နံပါတ်တွေပေးတယ်။
- ၃။ ဆရာက မေးခွန်းဒါမှမဟုတ် ပုစ္ဆာပေးတယ်။
- ၄။ ကျောင်းသားတွေက ဒါကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားတယ်။
- ၅။ ပြီးတော့ ကျောင်းသားတွေက အုပ်စုလိုက်စဉ်းစားတယ်။
- ၆။ ဆရာက နံပါတ်တခုခေါ်တယ်၊ ပြီးတော့ အဲဒီနံပါတ်ရှိတဲ့ကျောင်းသားတယောက်စီက မိမိတို့အုပ်စု ဆွေးနွေးတာကို တတန်းလုံးကို ပြန်ပြောပြတယ်။

အလယ်က ဖေါင်တိန်ပင်တွေ

ကျောင်းသားတွေဟာ (အဖွဲ့ဝင် ၃ ယောက်က ၇ ယောက်ပါ) ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အုပ်စုမှာ လုပ်နေကျလို မိမိတို့အတွေးအခေါ်တွေကို စဖလှယ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတယောက်စီဟာ မိမိပါဝင်မှုကို ပြုဖို့ ဖေါင်တိန်ပင် ဒါမှမဟုတ် ခဲတံကို အဖွဲ့ရဲ့ အလယ်မှာရှိတဲ့ စာပွဲပေါ်တင်ပါတယ်။ အဲဒီလူက ခဲတံတွေအားလုံး အလယ်မှာ မရောက်မချင်း နောက်တခေါက် မပါရပါဘူး။

အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံးဟာ ပါဝင်နိုင်တဲ့အရည်အချင်းတွေ တူကြပြီး ဘယ်သူကမှ တယောက်တည်း မလွှမ်းမိုးရပါဘူး။ ဆရာက ဖေါင်တိန်ပင် တခုကို ယူပြီး အဲဒါက ဘယ်ပါဝင်မှုကို ကိုယ်စားပြုသလဲဆိုတာ မေးနိုင်ပါတယ်။

အဆင့်သုံးဆင့်ပါ အမေးအဖြေလုပ်ခြင်း

၁။ ဆရာက သုံးယောက် ဒါမှမဟုတ် လေးယောက်လိုက် အုပ်စုဖွဲ့ထားတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို မေးခွန်းတခု မေးတယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ပုစ္ဆာတခုပေးပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ တယောက်စီ ပုစ္ဆာကို စဉ်းစားပြီး အဖြေကို ချရေးချင် ရေးပါလိမ့်မယ်။

(page 41)

၂။ ကျောင်းသားတွေဟာ အတွဲတွေလုပ်ပြီး မိမိတို့အဖြေတွေဖလှယ်တဲ့အနေနဲ့ တယောက်နဲ့တယောက် မေးကြပါတယ်။

၃။ အတွဲတွေဟာ လေးယောက်တွဲဖို့ တခြားအတွဲတွေနဲ့ ပေါင်းပါတယ်။ လေးယောက်တွဲထဲမှာ ကျောင်းသား တယောက်စီဟာ တခြားအတွဲနဲ့ မိမိအတွဲဖော် ရဲ့အကြံတွေကို ဖလှယ်ပါတယ်။

ပြဿနာချင်းလဲခြင်း

၁။ ဆရာဟာ ပို့ချချက်တစ်ခု ပေးချင်ပေးမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ဖတ်စာတစ်ပုဒ် ဖတ်ခိုင်းချင် ဖတ်ခိုင်းမယ်။ (သင့်တော်တဲ့ အကြံထွက်ပေါ်စေခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းတွေ သုံးသင့်ပါတယ်။)

၂။ ကျောင်းသားတွေကို ကျရာ အတွဲတွေ တွဲစေပါတယ်။

၃။ အတွဲတွေက ပို့ချချက်ထဲက ဒါမှမဟုတ် ဖတ်စာထဲက အဓိကအချက် လေးချက် ဒါမှမဟုတ် ငါးချက် ရှာပါတယ်။

၄။ ဒီအတွဲတွေက လေးယောက်အတွဲတွေလုပ်ဖို့ တခြားအတွဲနဲ့တွဲပါတယ်။ ပြီးတော့ အဓိက အချက်တွေ ဆွေးနွေးပြီး မသေချာတာတွေ ရှင်းကြပါတယ်။

၅။ တတွဲစီက အခု တခြားတတွဲ ဖြေဖို့ မေးခွန်းတစ်ခု ဒါမှမဟုတ် ဖြေရှင်းဖို့ ပြဿနာတွေ ရေးပါတယ်။

၆။ အတွဲတွေက တခါ ပြန်ပေါင်းပြီး တယောက်နဲ့တယောက် မေးကြပါတယ်။

၇။ အဲဒီကျောင်းသားလေးယောက်ဟာ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းက သင်ယူခဲ့တာကို ပြန်စဉ်းစားကြပါတယ်။

မသိတဲ့လက် (Blind Hand)

၁။ ဆရာက သင်ယူရမယ့်အရာကို အပိုင်းပိုင်း ခွဲလိုက်ပါတယ်။ အုပ်စုတစုစီက ကျောင်းသားတယောက်စီကို တပိုင်း ဒါမှမဟုတ် နှစ်ပိုင်း ပေးပါတယ်။

၂။ ကျောင်းသားတယောက်စီက မိမိတို့ရဲ့ အုပ်စုထဲက တခြားလူတွေကို ပြန်ပြောပြနိုင်ဖို့ အလုံအလောက်သိဖို့ မိမိဖတ်စရာကို ကြည့်ပါတယ်။

၃။ အုပ်စုတစုစီက ကျောင်းသားတွေက မိမိတို့လက်ထဲမှာရှိတဲ့ အချက်အလက်အစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ အစီအစဉ်ကို ဆုံးဖြတ်ဖို့ ဒါမှမဟုတ် ဒီဖတ်စာတွေဟာ တခုနဲ့တခု တခြား ဘယ်လိုနည်းနဲ့ စပ်အပ်မယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ဖို့ အတူတူ အလုပ်လုပ်ကြပါတယ်။

၄။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကို ပြောပြကြပြီး တယောက်နဲ့တယောက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တွေ အကြောင်းမေးကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တယောက်နဲ့တယောက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေကိုတော့ မကြည့်ရပါဘူး။

၅။ ဖတ်စရာတွေကို အစီအစဉ်အလိုက်လုပ်ပြီးတဲ့အခါ ကျောင်းသားတွေဟာ အစိတ်အပိုင်းတွေ ဘယ်လို ကောင်းကောင်း စပ်အပ်တယ်ဆိုတာရယ် ပြဿနာဘယ်လိုဖြေရှင်းပြီး နောက်ဆက်တွဲဆိုလိုချက်တွေ ဘယ်လို ရယူမယ်ဆိုတာ ဆွေးနွေးကြပါတယ်။

၆။ ကျောင်းသားတွေဟာ အစိတ်အပိုင်းတွေကို စီစဉ်ဖို့ သုံးတဲ့ နည်းတွေကို ပြန်စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။ ဘယ်အစီအစဉ် သုံးသလဲ။ ဘယ်သူဘာလုပ်သလဲ။

အတန်းတွင်း လှည့်လည်လျှောက်သွားဖို့ လိုအပ်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ

အတန်းကို လှုံ့ဆော်ခြင်း

- ၁။ ကျောင်းသားတွေဟာ သုံးယောက် ဒါမှမဟုတ် လေးယောက်စီရှိတဲ့ မိမိတို့ရဲ့ မူလအုပ်စုတွေထဲမှာ နံပါတ်တွေ သတ်မှတ်ပါတယ်။
- ၂။ ဆရာက မေးခွန်းတခု ဒါမှမဟုတ် ပြဿနာတခု ပေးပါတယ်။
- ၃။ ကျောင်းသားတွေက မိမိတို့ရဲ့ မူလအုပ်စုတွေထဲမှာ ပြဿနာကို စဉ်းစားပါတယ်။
- ၄။ နံပါတ် ၁ ရတဲ့ကျောင်းသားတွေအားလုံးကို တပ်လျက်က အုပ်စုကို ရွှေ့ပြောင်းခိုင်းပြီး မိမိတို့မူလအုပ်စုက ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကအဖြေတွေကို ဖလှယ်ပါတယ်။
- ၅။ ကျောင်းသားတွေ မိမိမူလအုပ်စုတွေကို ပြန်ပါတယ်။
- ၆။ ဆရာက နောက်မေးခွန်းတခု ဒါမှမဟုတ် ပြဿနာတခုပေး ထပ်ပေးပါတယ်။
- ၇။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့အကြံတွေကို မိမိတို့အုပ်စုတွင်းမှာ ဖလှယ်ပါတယ်။
- ၈။ နံပါတ် ၂ ရတဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ နှစ်အုပ်စုအတွက် ရွှေ့ပြောင်းပြီး မိမိတို့မူလအုပ်စုက ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ က အဖြေတွေကို ဖလှယ်ပါတယ်။
- ၉။ ဒီလိုပဲ ကျောင်းသား နံပါတ် ၃ တွေနဲ့ ၄ တွေကို လုပ်ပါတယ်။ နံပါတ် ၄ တွေက အုပ်စုလေးစုထက်ကျော်ပြီး မရွှေ့ရပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီလိုလုပ်ရင် မိမိတို့အုပ်စုဆီ ပြန်ရောက်လာမှာမို့ပါ။

ရောစပ်/ရပ်/တွဲ

- ၁။ ကျောင်းသားတွေဟာ ထရပ်ပြီး အတန်းထဲမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရှောက်သွားပြီးတခြားလူတွေနဲ့ ရောပါတယ်။
- ၂။ ဆရာက "ရပ်" လို့ပြောပြီး ကျောင်းသားတွေက ရပ်ပါတယ်။
- ၃။ ဆရာက "တွဲ" လို့ပြောပြီး ကျောင်းသားတယောက်စီက အနီးဆုံးလူနဲ့ တွဲပြီး ရရာခုံတွေမှာ ထိုင်ပါတယ်။
- ၄။ ဆရာက မေးခွန်းတခုမေးပြီး ကျောင်းသားတွေက ဆွေးနွေးပါတယ်။
- ၅။ ဒီနည်းစဉ်ကို ခဏ ခဏ ပြန်လုပ်ပါတယ်။
- ၆။ နောက်တမျိုးလုပ်နိုင်တာက ကျောင်းသားတွေကို အရေတွက်ချင်းတူတဲ့ အတွင်းစက်ဝိုင်းနဲ့ အပြင်စက်ဝိုင်းဆိုပြီး စက်ဝိုင်း နှစ်ဝိုင်း ဝိုင်းခိုင်းပါတယ်။ ဒီစက်ဝိုင်းတွေက ဆန့်ကျင်ဖက် လှည့်ပြီး တယောက်က "ရပ်" လို့ပြောပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာရှိနေတဲ့ လူနဲ့ အတွဲဖြစ်ပါတယ်။

လှည့်လည်ပြီး ပြန်ကြည့်ခြင်း

- ၁။ မေးခွန်းတွေ (၆ က ၈အထိ) စာမျက်နှာနံပါတ်ပါတဲ့ သတင်းစာစာရွက်တွေမှာ ရေးပြီး အခန်းထဲမှာ ကပ်ထားပါတယ်။
- ၂။ သုံးယောက် ဒါမှမဟုတ် လေးယောက်ပါတဲ့ အုပ်စုတွေကို မေးခွန်းတခု ချပေးပါတယ်။ သူတို့ဟာ မေးခွန်းပါတဲ့ စာရွက်ဆီသွားပြီး မေးခွန်းကို ၄ မိနစ် ၅ မိနစ် ဆွေးနွေးပြီး မိမိတို့အဖြေတွေကို စာရွက်ပေါ်မှာ ရေးပါတယ်။

(page 43)

၃။ ဆရာက အချက်ပြလိုက်တာနဲ့ အုပ်စုတွေဟာ စာရွက်အသစ်ဆီသွားပြီး မေးခွန်းနဲ့အဖြေတွေ ဖတ်ပြီး မိမိတို့ရဲ့ ဝေဖန်ချက်တွေကို အဲဒီစာရွက်မှာ ရေးပါတယ်။

၄။ ဆရာက အုပ်စုတွေကို ရှေ့ဆက်လုပ်ခိုင်းပါတယ်။ -- ဖြစ်နိုင်ရင် ဒီနည်းစဉ်ကို အုပ်စုတွေအားလုံး မိမိတို့ရဲ့ မူလ စာရွက်တွေ ပြန်ရောက်သွားတဲ့အထိ လုပ်ပါ။

ပြခန်းသွားကြည့်ခြင်း

၁။ သုံးယောက် ဒါမှမဟုတ် လေးယောက်ပါတဲ့ အုပ်စုတွေအနေနဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့လုပ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ စာရွက်ပေါ်က ဇယားလို ပြစရာခုခု လုပ်ပါတယ်။

၂။ ဒါတွေကို အခန်းနံရံမှာ ကပ်ပါတယ်။

၃။ ဆရာက အချက်ပြလိုက်တာနဲ့ အုပ်စုတွေဟာ ဒါတွေကို စစ်ဆေးဖို့နဲ့ ဆွေးနွေးဖို့ အခန်းထဲမှာ လှည့်လည် သွားကြပါတယ်။ မိမိတို့ သတိပြုမိတာတွေကို မှတ်စုထုတ်ပြီး ပြထားတာတွေပေါ်မှာ ဝေဖန်ချက်တွေရေးချင် ရေးခဲ့ပါမယ်။

၄။ ပြခန်းကြည့်ပြီးတဲ့အခါ အုပ်စုတွေဟာ မိမိတို့လုပ်ထားတာတွေကို တခြားလူတွေလုပ်ထားတာတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး မိမိတို့လုပ်ထားတာတွေမှာ သူများတွေရေးထားတာတွေကို ပြန်ကြည့်ပါတယ်။

တကောင်နေ သုံးကောင်ပျံသွား

၁။ ကျောင်းသားတွေဟာ ပထမဆုံး ဖြစ်နိုင်တဲ့နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြဿနာတစ်ခုကို ဖြေရှင်းပါတယ်။ ပြီးတော့ ဇယားစာရွက်လိုမျိုး ပြနိုင်တဲ့အရာတစ်ခုလုပ်ပါတယ်။

၂။ အုပ်စုတွေထဲက ကျောင်းသားတွေဟာ ၁ က ၃ အထိ နံပါတ်တွေ ယူကြပါတယ်။

၃။ အုပ်စုတိုင်းလည်း နံပါတ်ရှိပါတယ်။

၄။ ဆရာအချက်ပြလိုက်တာနဲ့ ကျောင်းသားတွေ လှည့်ပတ်သွားကြပါတယ်။ ကျောင်းသား ၁ က တအုပ်စု၊ ကျောင်းသား ၂ က နှစ်အုပ်စု၊ ကျောင်းသား ၃ က သုံးအုပ်စု ရွေးပါတယ်။ -- ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသား တယောက်ကတော့ မရွေးပါဘူး။ သတိပြုရန်။ ။ ဒီလို လှည့်လည်တာမျိုးကို တဆင့်ပြီး တဆင့်လုပ်တာ ကောင်းပါတယ်။

၅။ မူလအုပ်စုမှာ နေခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားက လှည့်လည်နေတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို အုပ်စုရဲ့ လုပ်ရပ်ကို ရှင်းပြပါတယ်။

၆။ လှည့်လည်တဲ့ ကျောင်းသားတွေက မေးခွန်းတွေမေးပြီး မိမိတို့ မူလအုပ်စုတွေမှာ ပြန်ပြောဖို့ ပြင်ဆင်တဲ့အနေနဲ့ မှတ်စုထုတ်ပါတယ်။ ဧည့်သည်တယောက်စီက မိမိကိုပြထားတဲ့ အလုပ်အပေါ် ဝေဖန်ချက်တစ်ခုတိတိကျကျ လုပ်ပြီး အဲဒီမူလအုပ်စုက ကျောင်းသားကို တင်ပြချက်အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောပါတယ်။

၇။ ကျောင်းသားတွေအားလုံး မိမိတို့ မူလအုပ်စုတွေဆီ ပြန်ကြပါတယ်။

(page 44)

က။ လှည့်လည်သွားတဲ့မူလအုပ်စုကကျောင်းသားဟာ တခြားကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့အလုပ်အပေါ် လှည့်လည်သွားတဲ့ကျောင်းသားတွေ ပေးခဲ့တဲ့ဝေဖန်ချက်တွေ ပြန်ပြောပြပါတယ်။

ခ။ ကျောင်းသား ၁၊ ၂၊ နဲ့ ၃ ဟာ အခုတခြားအုပ်စုတွေမှာ မိမိတို့အလုပ်နဲ့တူတာတွေ ကွာခြားတာတွေ လေ့လာမိတာတွေကို ပြန်ပြောပါတယ်။

ဂ။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ အလုပ်တွေကို ဆက်ဆွေးနွေးပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ ရပ်ပြီး သင်တန်းသားတွေကို မိမိတို့သုံးသွားတဲ့နည်းတွေကို ဆွေးနွေးဖို့ အုပ်စုတွေဖွဲ့ခိုင်းရင် ကောင်းပါလိမ့်မယ်။ မရှင်းတာ တခုခုရှိရင် နားလည်မလည်စစ်ဆေးဖို့ မေးခွန်းတွေမေးသင့်ပါတယ်။ ပြီးရင် သူတို့ဟာ မိမိတို့ ဘာသာရပ်အတန်းတွေမှာ ဘယ်လို သုံးနိုင်မလဲဆိုတာ ဆွေးနွေးရပါမယ်။

အတွေးအခေါ်တွေ နဲ့ မိမိဖာသာစူးစမ်းလေ့လာမှုတွေဖော်ထုတ်တဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ

တန်ဖိုးလိုင်း

၁။ ဆရာက တန်ဖိုး အမျိုးမျိုးရှိတဲ့အဖြေတွေရနိုင်တဲ့ မေးခွန်းတခုမေးပါတယ်။

၂။ ကျောင်းသားတယောက်စီက မေးခွန်းကို ကိုယ့်ဟာကိုယ်စဉ်းစားပြီး မိမိတို့အဖြေတွေ ရေးချင်ရေးပါမယ်။

၃။ ကျောင်းသားတွေဟာ ဒီမေးခွန်းနဲ့ပါတ်သက်ပြီး မိမိတို့ အနေအထားကို ပြတဲ့ အစီအစဉ်အတိုင်း တန်းစီပါတယ်။

ဒီလိုလုပ်ဖို့ သူတို့တွေဟာ တန်းစီနေတဲ့တခြားကျောင်းသားတွေနဲ့ သူတို့အဖြေတွေကို ဆွေးနွေးရပါမယ်။

၄။ ကျောင်းသားတွေဟာ သူတို့တဖက်တချက်မှာရှိတဲ့ ကျောင်းသားတွေနဲ့ ဆက်ပြီး သူတို့အဖြေတွေကို ဆွေးနွေးနိုင်ပါတယ်။

၅။ နောက်တခုလုပ်နိုင်တာက အမြင်အမျိုးမျိုးရှိတဲ့ကျောင်းသားတွေ သူတို့အဖြေတွေကို ဆွေးနွေးနိုင်ဖို့ တန်းစီနေတဲ့လိုင်းကို အလယ်က ခေါက်ချိုးချိုးနိုင်ပါတယ်။

ပညာရေးဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခ

၁။ ဆရာက အကြောင်းပြချက်ပြနိုင်ပြီး အနေအထား အနည်းဆုံး နှစ်ခုထုတ်ဖော်နိုင်တဲ့ ကျောင်းသားတွေဆီက ဆွေးနွေးပွဲအတွက် ထွက်ဆိုချက်တွေပြင်ဆင်ပါတယ်။

၂။ ကျောင်းသားတွေကို လေးယောက်ပါ အုပ်စုတွေဖွဲ့စေပါတယ်။

၃။ အုပ်စုတွေထဲမှာ ကျောင်းသားတွေကို အတွဲလိုက် သူတို့ကာကွယ်ပြောဆိုရမယ့် အကြောင်းအရာ အနေအထားတွေ ချပေးပါတယ်။

(page 45)

၄။ ကျောင်းသားတွေဟာ အတွဲလိုက် မိမိတို့ အနေအထားကို ထောက်ခံတဲ့ အကြောင်းအရာတွေစာရင်း လုပ်ပါတယ်။

၅။ အတွဲတွေဟာ ယာယီခွဲလိုက်ကြပြီး အနေအထားချင်းတူတဲ့ တခြားအတန်းဖော်တွေနဲ့ အတွဲသစ်တွေ ဖွဲ့ပါတယ်။ မူလအတွဲက မိမိတို့အနေအထားကို ထောက်ခံတဲ့အကြောင်းအရာတွေ ဖလှယ်ပါတယ်။

၆။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ မူလအတွဲတွေဆီပြန်သွားပြီး ထောက်ခံတဲ့အချက်တွေပါတဲ့ အနေအထားဖော် ပြတဲ့ထွက်ဆိုချက် (position statement supported by reasons) လုပ်ပါတယ်။

၇။ တတွဲစီက မိမိတို့အုပ်စုအတွင်းက တခြားအတွဲတတွဲကို မိမိတို့ရဲ့ ကျိုးကြောင်းပြဆင်ခြင်ပြချက်တွေကို တင်ပြပြီး အဲဒီအတွဲက နားထောင်ပြီး မှတ်စုရေးပါတယ်။

၈။ ပြီးတော့ အဲဒီ အတွဲနှစ်တွဲ စကားရည်လုပ်ပါတယ်။

၉။ နောက်လုပ်နိုင်တာတခုက အုပ်စုတစုစီက အတွဲတွေက မိမိတို့အနေအထားချင်း လဲကြပြီး အဆင့် ၄ က ၈ အထိ လုပ်ပါတယ်။

၁၀။ နောက်ဆုံးမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ အမြင်တွေအားလုံးကို ကာကွယ်ပြောဆိုတာ ရပ်လိုက်ပြီး မိမိတို့ သဘောတူနိုင်တဲ့ အနေအထားတခု တည်ဆောက်ပါတယ်။ အဲဒီအနေအထားကို ပြီးခဲ့တဲ့ဆွေးနွေးပွဲက ရတဲ့ အကောင်းဆုံး အကျိုးကြောင်းပြချက်တွေနဲ့ ထောက်ခံထားပါတယ်။

အုပ်စုလိုက် စူးစမ်းလေ့လာခြင်း

၁။ ဆရာ (ဒါမှမဟုတ် အတန်း)က စိတ်ဝင်စားပြီး တဦးစီစိတ်ဝင်စားတဲ့ အဓိကအကြောင်းအရာတခုကို အတန်းအနေနဲ့ စူးစမ်းလေ့လာဖို့ ရွေးပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းအရာက စူးစမ်းလေ့လာရေးကို ရှုထောင့်အမျိုးမျိုး ဒါမှမဟုတ် အစိတ်အပိုင်း အမျိုးမျိုးက အထောက်အကူပေးသင့်ပါတယ်။ (အကြောင်းအရာမစင် ဆရာအနေနဲ့ စူးစမ်းလေ့လာရေးကို ထောက်ပံ့တဲ့အချက် အမျိုးမျိုး စုရပါမယ်။)

၂။ ဆရာက အကြောင်းအရာကို တင်ဆက်ပြီး အစပိုင်းအနေနဲ့ စုထားတဲ့ ထောက်ပံ့တဲ့အရာအမျိုးမျိုးကို တင်ဆက်ပါ။

၃။ အတန်းသားတွေဟာ ထောက်ပံ့တဲ့အရာတွေကို ကြည့်ပြီး စူးစမ်းလေ့လာဖို့ မေးခွန်းတွေမေးပြီး အကြောင်းအရာကို ခေါင်းစဉ်ခွဲတွေ ခွဲပါတယ်။

၄။ နောက်တမျိုးလုပ်နိုင်တာက ကျောင်းသားတွေ ဆရာပါဝင်မှုနဲ့ အကြံတွေစုပြီး အကြောင်းအရာနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ အချက်အလက်တွေ ရနိုင်တဲ့ တခြားနေရာတွေအကြောင်းကို ဆွေးနွေးနိုင်ပါတယ်။

၅။ ကျောင်းသားတွေဟာ သုတေသနအဖွဲ့တွေမှာပါဝင်ဖို့ စာရင်းပေးပြီး ဒါမှမဟုတ် သုတေသနအဖွဲ့တွေဖွဲ့ ပြီး မိမိတို့ရဲ့ စူးစမ်းလေ့လာရေးတွေကို စီစဉ်နိုင်ပါတယ်။ ဆရာဟာ ကျောင်းသားတွေအကြား လှည့်လည်သွားပြီး စူးစမ်းလေ့လာရေးအတွက် ရေးသားထားတဲ့အဆိုပြုချက် တောင်းဆိုနိုင်ပါတယ်။

၆။ အဖွဲ့တဖွဲ့စီက အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ စူးစမ်းလေ့လာမှုကရတဲ့အချက်အလက်တွေ အကြောင်းအရာကို စနစ်တကျ ကာမိစေအောင် လမ်းညွှန်ကော်မီတီအဖြစ် စုဝေးကြပါတယ်။

၇။ ကျောင်းသားတွေဟာ မိနစ်အနည်းငယ်ကနေ ရက်အတိုင်းအတာ တခုအထိ စူးစမ်းလေ့လာမှု လုပ်ကြပါတယ်။ မိမိတို့အကြောင်းအရာစူးစမ်းလေ့လာမှုကို ကူညီဖို့နဲ့ ကျောင်းသားတိုင်းဟာ ဒီလုပ်ရပ်မှာ တာဝန်တခု

(page 46)

အသေအချာ ရှိအောင် ဆရာက အဖွဲ့တွေအကြားလှည့်လည် သွားပါတယ်။

၈။ အုပ်စုတွေဟာ တတန်းလုံးကို တင်ဆက်ဖို့ စီစဉ်ပါတယ်။ အရေးကြီးဆုံးတွေရှိချက်တွေ ဘာတွေလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ တင်ပြချက်တွေဟာ တက်ကြွပြီး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းရပါမယ်။ ပြီးတော့ အဖွဲ့ဝင်တွေ အားလုံးပါဝင်ရပါမယ်။ တင်ပြချက်တွေမှာ တိုတိုရှင်းပြခြင်း၊ ရုပ်ပုံတွေပြခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် ဖတ်စာအုပ်က အခန်းတခန်း ပါချင်ပါနိုင်ပါတယ်။

၉။ အုပ်စုတွေက တင်ပြပါတယ်။

၁၀။ အုပ်စုတွေက သူတို့ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ဆွေးနွေးပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေပါဝင်တဲ့အခန်းကဏ္ဍ

အုပ်စုတစ်စုတိုင်းမှာ ကျောင်းသားတွေပါဝင်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အလုပ်နဲ့ဆိုင်ချင်ဆိုင်မယ် ဒီလိုမှမဟုတ် အဖွဲ့ ထိန်းသိမ်းခြင်းနဲ့ဆိုင်ချင်ဆိုင်မယ်၊ နှစ်ခုလုံးနဲ့ဆိုင်ချင်ဆိုင်မယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ နှစ်မျိုးစလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ အပြုအမူတွေ ကျွမ်းကျင်ဖို့လိုလို့ အောက်ကစာရင်းမှာပြထားသလို ဆရာတွေဟာ ကျောင်းသားတွေကို အုပ်စုတွေထဲမှာ တခါတလေ ဘာလုပ်ရမလဲ ဆိုတာ တိတိကျကျ ခိုင်းရပါမယ်။

စစ်ဆေးသူ	လူတိုင်းဟာ လုပ်နေတဲ့အလုပ်အကြောင်း နားလည်စေပါတယ်။
ထောက်လှမ်းသူ	တခြားအုပ်စုတွေ ဒါမှမဟုတ် တခါတလေ ဆရာဆီက လိုအပ်တဲ့ အချက်အလက်တွေ ရှာပါတယ်။
အချိန်ကြည့်သူ	အဖွဲ့ကို လက်ရှိအလုပ်အပေါ်ကို အာရုံစိုက်စေပြီး အချိန်အကန့်အသတ်ကို ကြီးကြပ်ပေးပါတယ်။
တက်ကြွစွာနားထောင်သူ	တခြားလူတွေပြောသွားတာကို ပြန်ပြောပါတယ်။
မေးခွန်းမေးသူ	အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံးဆီက အကြံတွေနဲ့ အလုပ်နဲ့ပါတ်သက်တဲ့ပါဝင်မှုတွေ ထုတ်ဖော်လှူပါတယ်။
အကျဉ်းချုပ်သူ	အုပ်စုရဲ့ ကောက်ချက်တွေကို တစ်ခုလုံးအနေနဲ့ အဓိပ္ပါယ်ရှိအောင် စုစည်းယူပါတယ်။
အားပေးသူ	ချီးမွမ်းတယ်၊ ကူညီတယ်၊ ပြီးတော့ အဖွဲ့က အဖွဲ့ဝင်အားလုံးကို အားပေးတယ်။
ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲသူ	အုပ်စုအတွက် လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေအားလုံးကို ဖြန့်ဝေပြီး ကောက်ယူပါတယ်။
ဖတ်သူ	ရေးထားတဲ့အရာတွေအားလုံးကို အဖွဲ့ကို ဖတ်ပြပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့ အခန်းကဏ္ဍတွေမှာ ပါဖို့လိုတယ်ဆိုတာ သိစေဖို့ အခန်းကဏ္ဍတွေကို တမင်သက်သက် သိအောင်လုပ်ပါ။ ဒါပေမဲ့ သတိပြုရမှာက လေ့ကျင့်ခန်းတခုနဲ့တခုမှာ ကျောင်းသားတွေကို အခန်းကဏ္ဍ ပြောင်းပေး ရမှာပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရည်ရွယ်ချက်က ကျောင်းသားတွေဟာ ဒီအခန်းကဏ္ဍတွေအားလုံး တပြိုင်နက်

(page 47)

လုပ်နိုင်ဖို့ အတွက် ဖြစ်လို့ပါ။ တခြားကဏ္ဍကိုလည်း လိုအပ်ရင် လိုအပ်သလို ထပ်ထည့်နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ၊ အုပ်စုက တွေ့ရှိချက်တွေကို တတန်းလုံးကို ပြန်ပြောဖို့ သတင်းထောက် ဒါမှမဟုတ် အဖွဲ့ကို တခြားအဖြေတွေ အကြံပေးသူတယောက် ထားနိုင်ပါတယ်။

အုပ်စုလိုက်အလုပ်လုပ်ရာမှာ လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ

ကျောင်းသားတွေဟာ ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အုပ်စုတွေမှာ မိမိတို့အလုပ် ချောချောမွေ့မွေ့ ဖြစ်ဖို့လိုအပ်တဲ့ အရည်အချင်းတွေရှိပြီး အဲဒါတွေကို သုံးမယ်လို့ ဆရာတွေအနေနဲ့ မယူဆနိုင်ပါဘူး။ ကျောင်းသားတွေကို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့ အုပ်စုတွေမှာ ပါဝင်စေတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တခုက ခင်ခင်မင်မင်နဲ့ အောင်အောင်မြင်မြင် သူများတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ဖို့ ဖြစ်ပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာမှာလိုအပ်တဲ့နည်းတွေကို သင်ပေးလို့ကုန်သွားတဲ့ အချိန်ဟာ အကြီးရှိရှိသုံးလိုက်တဲ့အချိန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအရည်အချင်းတွေ သင်ကြားခြင်း

ကျောင်းမှာရယ် လောကမှာရယ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဟာ ဘာလို့အရေးကြီးသလဲဆိုတာ ရှင်းပြပါ။ သူတို့ကို သုံးစေလိုတဲ့ အရည်အချင်းတစ်ခုကို ရှင်းပြပြီး ဘယ်အချိန်မှာ ဘယ်လိုသုံးရမလဲ ဆိုတာ ပြပါ။ ကျောင်းသားတွေ အုပ်စုလိုက်လုပ်ကိုင်တာကို ကြည့်ပြီး နားထောင်ပြီး ကျောင်းသားတွေ ဒီအရည်အချင်းတွေ ဘယ်လိုသုံးသလဲဆိုတာ မှတ်ထားပါ။

ကျောင်းသားတွေ ဒီအရည်အချင်းတွေ ဘယ်လိုသုံးသလဲဆိုတာ ပြောပါ။ သူတို့အုပ်စုရဲ့ လုပ်ရပ်ပိုကောင်းအောင် အဲဒီအရည်အချင်းက ဘယ်လိုလုပ်လိုက်သလဲဆိုတာရယ် သူတို့ ဒီအရည်အချင်းကို သုံးပုံ ပိုကောင်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာရယ်ကို စဉ်းစားဖို့ အားပေးပါ။

ကျောင်းသားတွေဟာ ဒီအရည်အချင်းတွေကို သုံးတဲ့အခါ ပိုအဆင်ပြေအောင် ဒီအရည်အချင်းတွေသုံးဖို့ အခွင့်အရေးတွေ ထပ်ပေးပါ။ (Baloché, 1998)

သင်တန်းသားတွေကို တစ်ပြခဲတဲ့ဒီနည်းတွေဆွေးနွေးဖို့ အဖွဲ့ငယ်တွေ ဖွဲ့စေပါ။ အုပ်စုတွေအမျိုးမျိုးက နည်းတွေကို ပိုနားလည်စေဖို့ တဖွဲ့လုံးကို ပြောပြဖို့ အကြောင်းအရာနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ ဥပမာတခုရှာရပါမယ်။ ဘာသာရပ် အမျိုးမျိုးက လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြနိုင်တဲ့ ဥပမာ အမျိုးမျိုးရှာပါ။

(page 49)

အပိုင်း ၅ နဲ့ ၆

အကောင်အထည်ဖော်ဖို့နဲ့

နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဖို့

စီစဉ်ခြင်း

အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း

ဒီသင်တန်းအပြီးမှာ သင်တန်းသားတွေဟာ မိမိတို့အတန်းတွေအတွက် တိကျတဲ့အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အစီအစဉ်တွေ လုပ်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ အဆုံးမှာ သင်တန်းသားတယောက်စီဟာ မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် အစီအစဉ်ရှိရမှာဖြစ်ပြီး မိမိတို့အခြေအနေမှာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့အတန်းတွေက အတွေ့အကြုံအရ အုပ်စုငယ်လေးတွေနဲ့ အစီအစဉ်လုပ်တာ ပိုကောင်းတယ်ဆိုတာသိပါတယ်။ ဆွေးနွေးဖို့နဲ့ ပူးပေါင်းသင်ယူတဲ့နည်းတွေကို ဘယ်လို အကောင်အထည်ဖော်မယ်ဆိုတာ ယေဘုယျအားဖြင့် အကြံတွေစုဖို့ အတန်းအလိုက်ဒါမှမဟုတ် ဘာသာရပ်အလိုက် အစီအစဉ်လုပ်တဲ့ အုပ်စုတွေဖွဲ့ဖို့ အကြံပြုထားပါတယ်။

အကောင်အထည်ဖော်ပုံတစ်ခုခု လေ့လာပြီးတဲ့အခါ ဆရာတစ်ဦးစီဟာ မိမိတို့အစီအစဉ်တွေ စလုပ်သင့်ပါတယ်။ တချို့နေရာတွေမှာဆို ဆရာတွေဟာ အတွဲလိုက်ပူးပေါင်းပြီး အစီအစဉ်လုပ်သင့်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သင်တဲ့အတန်းအဆင့်ချင်းတူရင်ပါ။ အစီအစဉ်လုပ်ချိန်ရဲ့ ရလဒ်ကတော့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့မလဲဆိုတာ အသေးစိတ်ရေးထားတဲ့အစီအစဉ်ပါ။ အတိအကျ နည်းစဉ်တွေရော သင်မယ့်အရာတွေရော ပါပါမယ်။

နောက်ဆက်တွဲလုပ်ဖို့ စီစဉ်ခြင်း

သင်တန်းသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကြိုးပမ်းမှုတွေအတွက် အားပေးမှုနဲ့ တုန့်ပြန်မှုတွေ လိုပါမယ်။ သင်တန်းချိန်တွေကြား ဆွေးနွေးဖို့နဲ့ တုန့်ပြန်မှုပေးဖို့ အချိန်တွေကို စီစဉ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းတွေအတွက် ရက်တိတိကျကျ သတ်မှတ်ရပါမယ်။ သင်တန်းသားတွေဟာ ဘယ်တော့အကောင်အထည်ဖော်မလဲ (သင်တန်းသားတွေကို နည်းစဉ်တွေ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ တခါတည်းမဟုတ်--ခဏခဏအားပေးရပါမယ်)၊ ပြီးတော့ နောက်ဆက်တွဲ ဆွေးနွေးပွဲတွေအတွက် လစဉ်အစည်းအဝေးတွေလုပ်ဖို့ ရက်တွေ သတ်မှတ်ရပါမယ်။ လစဉ်အစည်းအဝေးတွေက သင်တန်းသားတွေဟာ အောက်ပါတို့ကို ဆွေးနွေးဖို့ အဆင်သင့် ရှိနေရပါမယ်။

- အကောင်အထည်ဖော်မှု ဘယ်လိုလဲ။
- အောင်မြင်မှုတွေဘာလဲ။ ဒါမှမဟုတ် အအောင်မြင်ဆုံးအစိတ်အပိုင်းတွေဘာလဲ။
- ဘယ်လိုဆုံးရှုံးမှုတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အခက်အခဲတွေကြုံခဲ့ရသလဲ။
- ကျောင်းသားတွေ ဘယ်လိုတုန့်ပြန်သလဲ။
- နောက်တခေါက် ဘယ်လိုမတူအောင်လုပ်မလဲ။
- ကျောင်းသားတွေရဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုအဆင့် ဘယ်လိုတိုင်းတာမလဲ။
- သူတို့ဘယ်လောက်သင်ယူလိုက်သလဲ။
- ဆရာအတွက်သင်ခန်းစာက ဘယ်လိုနေသလဲ။ ကောင်းသလား၊ ဒါမှမဟုတ် အခက်အခဲရှိတဲ့အပိုင်း ဒုက္ခပေးတဲ့အပိုင်းရှိသလား။
- အကောင်အထည်ဖော်မှု ဘယ်နှစ်ကြိမ်လုပ်ခဲ့သလဲ။

သင်တန်းသားတွေကို အုပ်စုငယ်တွေအလိုက် မိမိတို့အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ဖို့နဲ့ ပြီးရင် အုပ်စုကြီးမှာ ဖလှယ်ဖို့ အားပေးရပါမယ်။ အောင်မြင်မှု ဆုံးရှုံးမှုတို့နဲ့ပါတ်သက်ပြီး တော့ရယ် ဒေသန္တရယဉ်ကျေးမှု အခြေအနေတွေရယ် ဆရာတွေအကြိုက်ကိုလိုက်ပြီး နည်းစဉ်တွေဘယ်လိုပြောင်းမလဲ စတာတွေကို ဆွေးနွေးစေပါ။

(page 53)

အပိုင်း ၇ သင်တန်း

အကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်း

(page 54)

နောက်ဆုံး တန်ဖိုးဖြတ်စိစစ်ခြင်း

သင်တန်းဆုံးမှာ တန်ဖိုးဖြတ်စိစစ်ခြင်း ၂ ခုလုပ်ဖို့ အချိန်ဖယ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ တခုက လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တခြားတခုကတော့ ပုံစံဖြည့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

မစိစစ်ခင် သင်တန်းသားတွေနဲ့ ဒီလိုစိစစ်ခြင်းရဲ့အရေးပါပုံကို ပြန်ကြည့်ပြီး သူတို့ရဲ့တုန့်ပြန်မှုတွေကို အရေးတယူ ထားမှာဖြစ်ကြောင်းနဲ့ သင်တန်းအတွက်အရေးကြီးတဲ့အစိတ်အပိုင်းတခုဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပါ။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် သင်တန်းသားတွေဟာသူတို့ရဲ့လိုအပ်မှုအခြေအနေတွေအတွက် အနာဂတ်သင်တန်းပုံစံကို ပုံဖော် မှာဖြစ်ပါတယ်။

လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရေးခြင်း

သင်တန်းသားတွေကို စာရွက်တွေဝေပေးပါ။ သူတို့တက်ရောက်ပြီးသွားတဲ့ သင်တန်းအကြောင်း မရပ်တန်း ၁၀ မိနစ် ရေးခိုင်းပါ။ ဘာသာပြန်ရှိပါတာ ဒီမေးခွန်းတွေကို သင်ပုန်းပေါ်မှာ ဒါမှမဟုတ် အိုဗာဟက်ပရိုဂျက်တာမှာ ပြီးဆုံးသွားတဲ့သင်တန်းနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး သင့်စိတ်ထဲမှာ လောလောဆယ် ဘာရှိနေသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ရေးခိုင်းပါ။

စိစစ်ခြင်းပုံစံ

တဘက်စာမျက်နှာမှာပါတဲ့ ပုံစံကို ဝေပြီး သင်တန်းသားတွေကို ဖြည့်စေပါ။

(page 55)

သင်တန်းအကျိုးတန်ဖိုးစိစစ်ခြင်းပုံစံ

သင်တန်းနာမည်။ ။ _____

ရက်စွဲနေ့ရက်။ ။ _____

မေးခွန်းများ။ ။

ဒီသင်တန်းမှာ သင့်အတွက် ဘာတန်ဖိုးအရှိဆုံးလဲ။

သင်မျှော်လင့်ထားချက်တွေ ဘယ်လောက်အတိုင်းအတာအထိ ပြည့်ဝသလဲ။

၁ နဲ့ ၅ မျှော်လင့်တာတွေအားလုံးပြည့်တယ်
၂
၃
၄

ဒီသင်တန်း ပိုအဓိပ္ပါယ်ရှိဖို့ ဘာလိုသလဲ။

ဒီသင်တန်းကြောင့် စာသင်ရာမှာ ဘာအပြောင်းအလဲ ရှိမလဲ။

ဒီသင်တန်းနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ဘယ်လိုထင်သလဲ။

၁ အကျိုးနဲ့နဲ့ပဲရှိတယ် အကျိုးအများကြီးရှိတယ်
၂
၃
၄

နောင်မှာဆွေးနွေးဖို့ စိတ်ဝင်စားတဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေ အကြံပြုပါ။

ဒီသင်တန်းနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ပြောလိုတဲ့ ယေဘုယျ ဝေဖန်ချက်တွေ ပြောပါ။

(page 56)

အညွှန်းစာအုပ်များ

Baloche, L. (1998). *The cooperative classroom*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Costa, A.L. (1992). An environment for thinking. In C. Collins & J.N. Mangieri (Eds.), *Teaching thinking: An agenda for the 21st century* (pp. 169-181). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Johnson, D., & Johnson, R. (1989). *Cooperation and competition*. Edina, MN: Interaction.

Johnson, D., Johnson, R., & Holubec, E. (1993). *Circles of learning cooperation in the classroom*. Edina, MN: Interaction.

Kagan, S. (1992). *Cooperative learning*. San Juan Capistrano, CA: Kagan Cooperative Learning.

Nelson, G., & Ockenga, E. (1997). *Democratic practices in math in elementary school*. Bratislava, Slovakia: Orava Foundation for Democratic Education.

Ogle, D.M. (1992). Developing problem solving through language arts instruction. In C. Collins & J.N. mangieri (Eds.), *Teaching thinking: An agenda for the 21st century* (pp. 25-39). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Richardson, J. (December 1996/January 1997). Leading the way to the cooperative school. *School Team Innovator*, 2-6.

Slavin, R. (1986). Learning together. *American Educator*, 10(2), 6-11.

Slavin, R., Madden, N., Stevens, R., & Hannigan, M. (1990). Cooperative learning: Models for 3 R's. *Eduational Leadership*, 47(4), 22-28.

Steele, J.L., & Meredith, K.S. (1995). Corn or maize: What good is it? *Democratic pedagogy national staff development manual*. Bratislava, Slovakia: Orava Foundation for Democratic Education.

Temple, F. (1997). *Tonight by sea*. New York: HarperCollins.

Vaughen, J.L., & Estes, T.H. (1986). Corn or maize? What good is it? *Reading and reasoning beyond the primary grades*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Wells, K. (1983, October 27). Halloween thought: Bats are beautiful and do good deeds. *The Wall Street Journal*.

အကြံပြုထားသော ဖတ်စရာများ

Bennett, B., Rohlheiser-Bennett, C., & Stevahn, L. (1991). *Cooperative learning: Where heart meets mind*. Toronto, ON: Education Connections.

Kohn, A. (1996). What to look for in classroom. *Educational Leadership*, 54, 54-55.

Shanahan, T. (1997). Reading-writing relationships, thematic units inquiry learning. . . In pursuit of effective integrated literacy instruction. *The Reading Teacher*, 51, 12-14.

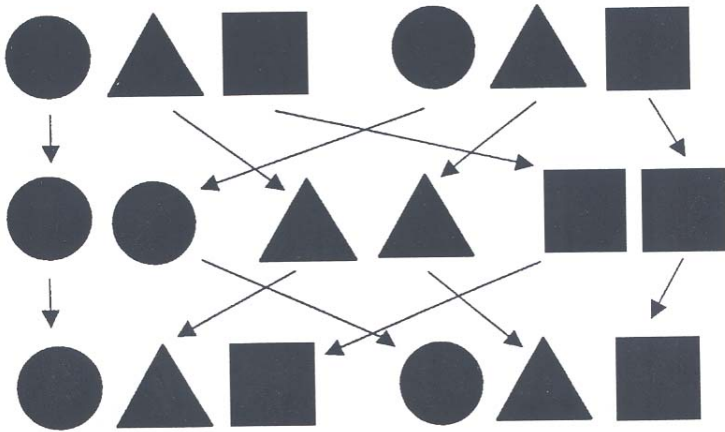
နောက်ဆက်တွဲ က
ဂျစ်စော အစီအစဉ်

ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရတဲ့ ဂျစ်စော ပုံစံတွေမှာ (ဥပမာ၊ Aronson, 1980; Johnson, Johnson, & Holubec, 1993; Kagan, 1992) အခြေခံအားဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အုပ်စုတစ်စုတွင်းက အဖွဲ့ဝင်တယောက်စီဟာ လေ့လာမယ့်အကြောင်းအရာတစ်ခုခု ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကို ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်လာပါတယ်။ ဥပမာ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အုပ်စုတစ်စုဟာ "ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှု" ကို လေ့လာနေရင် အဖွဲ့ဝင်တယောက်ဟာ "ရိုးရာတန်ဖိုးတွေ" နဲ့ပါတ်သက်ပြီး ကျွမ်းကျင်သူ၊ နောက်တယောက်က "အစိုးရဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ"၊ တတိယတယောက်က "လက်ရှိ ပြဿနာတွေ" နဲ့ပါတ်သက်ပြီး ကျွမ်းကျင်သူတွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ခေါင်းစဉ်ခွဲတွေအတွက် ကျွမ်းကျင်လာပြီးတဲ့အခါ အဖွဲ့သားတွေဟာ တလှည့်စီ တယောက်ကို တယောက် သင်ကြပါတယ်။ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့ အဖွဲ့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး အဓိကအကြောင်းအရာရဲ့ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကို ကျွမ်းကျင်ဖို့ပါပဲ။ အဖွဲ့ကို မတင်ပြခင်ရယ် မသင်ခင်ရယ်မှာ အဖွဲ့အသီးသီးကခေါင်းစဉ်အတူတူရတဲ့ကျောင်းသားတွေ ပါတဲ့ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စု ဖွဲ့ပါတယ်။ (ဥပမာ၊ "လက်ရှိ ပြဿနာတွေ" လေ့လာနေတဲ့ မတူညီတဲ့အုပ်စုတွေက ကျောင်းသား နှစ်ယောက်ဟာ အဲဒီခေါင်းစဉ်ခွဲအတွက် အတူတူကျွမ်းကျင်သူတွေအဖြစ် ဆွေးနွေးကြပါမယ်။) အဲဒီ ကျွမ်းကျင်သူတွေဟာ ခေါင်းစဉ်ခွဲကို အတူတူ လေ့လာကြပြီး မိမိတို့အုပ်စုတွေဆီ ပြန်တဲ့အခါ အချက်အလက် တွေကို ထိထိရောက်ရောက် ဘယ်လိုသင်မလဲဆိုတာ စီစဉ်ကြပါတယ်။ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့တွေမှာ ပြန်သင်ပြီး ပြန်စစ်ဆေးပြီးတဲ့နောက် တယောက်စီရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုကို စစ်ဆေးပါတယ်။ (ဥပမာ၊ တတန်းလုံး မေးခွန်းမေးချိန်မှာ မေးရင် ကျောင်းသားတွေ တယောက်ချင်းဖြေပါတယ်။ စာမေးပွဲဖြေပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အတွေးအခေါ် မြေပုံတွေ တယောက်ချင်း ဆွဲပါတယ်။) အောက်ပါ ပုံက အခြေခံ ဂျစ်စော နည်းစဉ်ကို သရုပ်ပြပါတယ်။

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အုပ်စုတွေ
(ဖတ်စရာပေးပြီးသား)

ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေ
(လေ့လာပြီး ပြင်ဆင်တယ်)

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တဲ့အုပ်စုတွေ
(စာသင်ပြီးစစ်ဆေးတယ်)

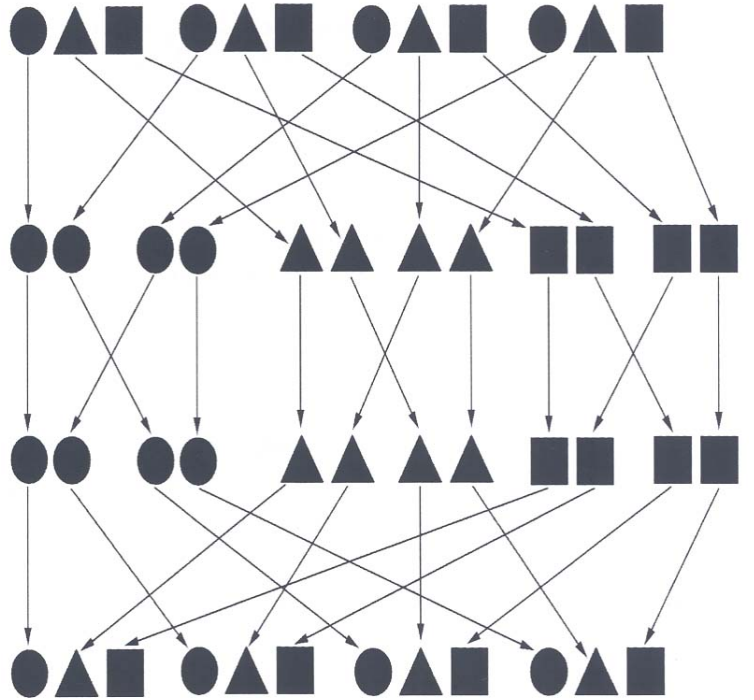
ဂျစ်စော နောက်တမျိုး

စုပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုတွေ
တွေ့ဆုံပြီးအဖွဲ့ဝင်တယောက်စီကို လေ့လာဖို့
မတူတဲ့ဖတ်စာ တမျိုးစီ ပေးပါတယ်။

ပြင်ဆင်မှုအတွဲတွေ
တွေ့ဆုံပြီး ဖတ်စရာအတူတူ ပေးခံရတဲ့
ကျောင်းသားတွေ သင်ဖို့ အတွက် ဖတ်စာတွေ
အတူတူဖတ်ပြီး အတူတူပြင်ဆင်ကြပါတယ်။

လေ့ကျင့်တဲ့အတွဲတွေ
လေ့ကျင့်ဖို့ တွေ့ဆုံပြီး တင်ပြတာတွေကို
ပိုကောင်းအောင်လုပ်ပြီး တယောက်နဲ့ တယောက်ဆီက
နောက်ထပ် အကြံတွေ ယူပါတယ်။

စုပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုတွေ
ပြန်စကြပြီး အဖွဲ့သားတွေ သူတို့စာတွေကို တလှည့်စီ
တင်ပြပြီး တယောက်ကိုတယောက် သင်ကြပါတယ်။

ကျွမ်းကျင်မှု

ကို တတန်းလုံးပြန်လည်တင်ပြခြင်း၊ နှုတ်နဲ့စာမေးပွဲငယ်လေးတွေပေးခြင်း၊ တယောက်စီစာမေးပွဲတွေပေးခြင်းနဲ့ အတန်းထဲမှာ
တင်ပြစေခြင်းတို့နဲ့ စစ်ဆေးပါတယ်။

Johnson, D.W., Johnson, R.T., & Holubec, E.J. (1990). *Cooperation in the classroom*
(Rev. ed.). Edina, MN: Interaction. က ဆီလျော်အောင်တင်ပြထားပါတယ်။

(page 59)

နောက်ဆက်တွဲ ၈

အခြေခံ ဂျစ်စော

အဆင့် ၁။ ။ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့တွေ စီစဉ်ပြီး ဖတ်စရာတွေသတ်မှတ်ပေးခြင်း

ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုတစ်စုအတွင်းမှာ အဖွဲ့သားတွေကို သင်ယူဖို့နဲ့ တယောက်နဲ့တယောက်တင်ပြဖို့ မတူတဲ့ဖတ်စရာတွေ သတ်မှတ်ပေးပါတယ်။ (ဥပမာ၊ ပထမအဖွဲ့သားကို စာမျက်နှာ ၁ သတ်မှတ်ပေးပါတယ်။ ဒုတိယအဖွဲ့သားကို စာမျက်နှာ ၂ ချမှတ်ပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ တတိယအဖွဲ့သားကို စာမျက်နှာ ၃ ချမှတ်ပေးပါတယ်။)

အဆင့် ၂။ ။ ကျွမ်းကျင်တဲ့အုပ်စုတွေဟာ လေ့လာပြီး တင်ပြစရာတွေ ပြင်ဆင်ပါတယ်။

ဖတ်စရာချင်းတူတဲ့ကျောင်းသားတွေနဲ့ ကျွမ်းကျင်သူအုပ်စုတွေ ဖွဲ့ပါတယ်။ (ဥပမာ၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့ ၈ ကစာမျက်နှာ ၁ ဖတ်ရမယ့်ကျောင်းသားဟာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့ ၁ ကစာမျက်နှာ ၁ ဖတ်ရမယ့်ကျောင်းသားနဲ့ တွေ့ရပါမယ်။) အတူတူအလုပ်လုပ်မယ့်ကျွမ်းကျင်သူတွေဟာ မိမိတို့ဖတ်စရာတွေကို အတူတူဖတ်ပြီး လေ့လာကြပါတယ်။ ထိထိရောက်ရောက်သင်ကြားဖို့နည်းတွေ ပြင်ဆင်ကြပြီး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုက အဖွဲ့သားတွေ ဘယ်လောက်နားလည်သလဲဆိုတာ စစ်ဖို့ နည်းတွေ စီစဉ်ကြပါတယ်။

အဆင့် ၃။ ။ သင်ကြားဖို့နဲ့ စစ်ဆေးဖို့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုတွေဆီ ပြန်သွားပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့အုပ်စုတွေဆီပြန်သွားပြီး တလှည့်စီ မိမိတို့တင်ဆက်စရာတွေကို တယောက်ကိုတယောက် တင်ဆက်ကြပါတယ်။ အဖွဲ့ရဲ့ရည်မှန်းချက်ဟာ တင်ပြထားတဲ့ အရာတွေအားလုံး အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး ကျွမ်းကျင်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အဆင့် ၄။ ။ တယောက်စီနဲ့ အုပ်စုရဲ့ တာဝန်

အုပ်စုတွေဟာ အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံး ဖတ်စရာတွေအားလုံးကို ကျွမ်းကျင်အောင် လုပ်ဖို့တာဝန်ရှိပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ ကျွမ်းကျင်မှုကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြနိုင်ပါတယ်။ (ဥပမာ၊ စာမေးပွဲဖြေခြင်း၊ ကျရာမေးခွန်းတွေကို နှုတ်နဲ့ဖြေခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် အဖွဲ့သားတွေသင်လိုက်တဲ့အကြောင်းအရာတွေကို တင်ပြခြင်း)

(page 60)

နောက်ဆက်တွဲ ဃ

(ကျေးဇူးပြုပြီး သတိပြုပါ။ ။ ဒီဆောင်းပါးကို သရုပ်ပြဖို့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အပိုင်းတွေခွဲထားပါတယ်။ မိမိတို့ ဖတ်စာအုပ်တွေထဲက စာပုဒ်တွေမှာ နည်းတွေအမျိုးမျိုးသုံးတဲ့အခါ စာပုဒ်တွေ ပြန်ရေးဖို့ မလိုပါဘူး။ ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့ဖတ်ရမယ့်အပိုင်းတွေရှင်းအောင် ပါးစပ်နဲ့ပဲ အပိုင်းတွေကို ပြောပြပါ။)

ဟယ်လိုဝင်း (Halloween) မှာစဉ်းစားမိခြင်း။ ။ လင်းနို့တွေဟာ လှပြီး ကောင်းတာတွေလုပ်ပါတယ်။

စာရေးသူ - Ken Wells

အပိုင်း ၁

လင်းနို့တွေဟာ ကြက်သီးထစရာကောင်းပါတယ်။ လင်းနို့တွေဟာ အရုပ်ဆိုးပါတယ်။ လင်းနို့တွေဟာ သင်ရဲဆံပင်နဲ့ ညီတတ်ပါတယ်။ လင်းနို့တွေကနေရောဂါတွေအများကြီး ပြန့်နိုင်ပါတယ်။ ကျောခိုင်းလိုက်တာနဲ့ လင်းနို့တွေဟာ သင့်သွေးစုတ်ပါမယ်။

"လူတွေက ဒီအကြောင်းတွေ စဉ်းစားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လင်းနို့တွေဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အထင်အလွဲခံရဆုံး သတ္တဝါ တွေပါ။" လို့ **Merlin D. Tuttle** ကပြောပါတယ်။

လင်းနို့တွေရဲ့ ဇီဝဗေဒကို လေးလေးနက်နက်လေ့လာတဲ့ ကမ္ဘာ့သိပ္ပံပညာရှင် ဒါဇင်အနည်းငယ်တောထဲက **Mr. Tuttle** သိထိုက်ပါတယ်။ သူဟာ ကမ္ဘာပတ်ပြီး လင်းနို့တွေလေ့လာခဲ့ပါတယ်။ လင်းနို့တွေအကြောင်း ပိုသိဖို့အတွက် ညတွေမှာ သတ္တိရှိရှိနဲ့ တောတွေ ထဲမှာ နေ၊ တောင်တွေကုတ်ခြစ်တက်၊ သစ်ပင်တွေတက်၊ ပြီးတော့ လှိုက်ကုတ်အနက်ကြီးတွေထဲ ဆင်းခဲ့ပါတယ်။

လင်းနို့တွေဟာ သိပ္ပံပညာအတွက်အလွန်ကြီးမားတဲ့တန်ဖိုးရှိယုံမက (လောလောဆယ် လင်းနို့သုတေသနကြောင့် ပဋိသန္ဓေတားဆီးပုံ၊ ကင်ဆာရောဂါတိုက်ဖျက်ဖို့နဲ့ စကားပြောရာမှာ ချို့ယွင်းချက်တွေကုသတာတို့ ပိုကောင်းလာဖို့ အလားအလာရှိပါတယ်) အသိဉာဏ်လည်း အလွန်မြင့်မားပြီး အလွယ်တကူသင်ကြားပေးနိုင်ပါတယ်လို့ **Mr. Tuttle** ကဆိုပါတယ်။ တချို့ အရွယ်အစားကြီးပြီး၊ အသီးအနှံစားတဲ့ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အနေနဲ့မွေးထားတဲ့ လင်းနို့တွေဟာ မိသားစုခွေးလိုပဲ ချစ်ခင်ပြီး သစ္စာရှိကြပါတယ်။

စိုနာ ကျွမ်းကျင်သူများ

လင်းပိုင်တွေ ပင်လယ်ကို ကျွမ်းကျင်သလိုပဲ လင်းနို့တွေဟာညကောင်းကင်ယံကို ကျွမ်းကျင်ပါတယ်လို့ အတောင်ရှိ နို့တိုက်သတ္တဝါတွေကိုလေ့လာပြီး ပါရဂူဘွဲ့ရခဲ့တဲ့ အသက် ၄၁ နှစ်ရှိ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။ လင်းနို့တွေရဲ့ အဲကိုးလိုကေးရှင်း (ပဲ့တင်သံဖြင့်နေရာပြခြင်း) လို့ခေါ်တဲ့ စိုနာနဲ့ သွားလာတဲ့စနစ်ဟာ သိပ်တိုးတက်ပါတယ်။ တကယ်ဆို တိုးတက်လွန်းလို့ လက်ရှိသိပ္ပံပညာရဲ့နားလည်မှုထက်တောင် ကျော်လွန်ပါတယ်။

(page 61)

ဒါပေမဲ့ ရှက်ကြောက်တတ်တဲ့ညသတ္တဝါတွေနဲ့ပါတ်သက်ပြီး ပိုနှစ်သက်စရာကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အသိဟာ အများက လင်းနို့တွေနဲ့ပါတ်သက်ပြီးမြင်ထားတဲ့အမြင်ကို ပိုကြည်လင်လာအောင် အထောက်အကူ မပေးသေးပါဘူး။ ကြောက်ရွံ့မှုနဲ့မသိနားမလည်မှုတို့ကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်က သန်းပေါင်းများစွာသော လင်းနို့တွေဟာ မလိုအပ်ပဲ အဖျက်ဆီးခံရပါတယ်လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။ တချို့တွေအမျိုးတုန်းကုန်ကြပြီး တချို့ဟာ ကွယ်ပျောက်တော့မယ့်စာရင်းမှာ ရှိနေပါတယ်လို့ သူကဆက်ပြောပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ လင်းနို့တွေရဲ့တခြားမိတ်ဆွေတွေနဲ့ **Mr. Tuttle** တို့က ပြန်တိုက်ခိုက်နေပါတယ်။ သူတို့ဟာ လင်းနို့တွေကို နိုင်ငံတကာမှာ တိုးပွားစေဖို့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ နိုင်ငံတကာလင်းနို့ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့ဟာ ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ အမျိုးတုန်းတော့မှာဖြစ်တဲ့ မြင်းခွာလင်းနို့တွေအတွက် ထိန်းသိမ်းဖို့နေရာဖယ်ထားဖို့အရေးမှာ အကူအညီပေးလိုက်ပါတယ်။ အမေရိကန်မှာရှိတဲ့ လင်းနို့လှိုဏ်ဂူတွေကိုလည်း ရည်မှန်းချက်ကြီးကြီးနဲ့ ထိန်းသိမ်း ပြီး လင်းနို့သုတေသနလုပ်ဖို့ ပုဂ္ဂလိကနဲ့အများပိုင်တွေ ပိုတိုးမြှင့်သုံးနိုင်ရေးကိုလည်း ကြိုးပမ်းနေပါတယ်။

အပိုင်း ၂

ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံတကာလင်းနို့ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ရဲ့ လုပ်ငန်းအများစုဟာ လင်းနို့တွေအပေါ်အများရဲ့အမြင် ပိုကောင်းလာရေးပါပဲ။

လင်းနို့တွေအပေါ်အများအမြင်ကို ပြန်ကောင်းအောင်လုပ်ပေးဖို့ဟာက ကျွန်တော်တို့လုပ်ငန်းရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါတယ် လို့ အဖွဲ့ရဲ့ တဦးတည်းသော ဝန်ထမ်းဖြစ်တဲ့ **Stephen Kern** ကပြောပါတယ်။ လောလောဆယ် **Mr. Tuttle** နို့တိုက်သတ္တဝါတွေ ပြတိုက်မူးလုပ်နေတဲ့ နိုင်ငံတကာလင်းနို့ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ဟာ မိလ်ဝေါက်ီး ပြည်သူ့ ပြတိုက်မှာ ရှိပြီး ငွေနဲ့အဖွဲ့ဝင်များရင်တောင်မှ မျှော်လင့်ချက်တွေ ကြွယ်ဝပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လင်းနို့တွေကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ဒါဖြန့်တိုက်ပွဲကို **Mr. Tuttle** ရဲ့ လင်းနို့တွေနဲ့ပါတ်သက်တဲ့ သဘောထားကိုပြတဲ့ လက်ကမ်းစာစောင်ထုတ်ဝေပြီး စခဲ့ပါပြီ။

အဲဒီလက်ကမ်းစာစောင်က လင်းနို့နဲ့ပါတ်သက်တဲ့စာရင်းဖယားမှာ။ ။

- သူတို့အရွယ်အရ လင်းနို့တွေဟာ ကမ္ဘာပေါ်ကအသက်အရှည်ဆုံး နို့တိုက်သတ္တဝါတွေဖြစ်ပြီး တချို့အမျိုးတွေဆိုရင် နှစ် ၃၀ ဒါမှမဟုတ် ဒါထက်ကျော်ပြီး အသက်ရှည်နိုင်ပါတယ်။ (တကယ်လို့ လူတွေသာ လင်းနို့တွေရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာကို တုနိုင်မယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့လည်း မသုစလာလောက် အသက်ရှည်အောင်နေနိုင်မယ် လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါ တယ်။)
- လင်းနို့အမျိုးပေါင်း တထောင်လောက်ရှိတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်ကနို့တိုက်သတ္တဝါဦးရေရဲ့ လေးပုံတပုံရှိတယ်။ ခန့်မှန်းခြေအရ တက္ကဆပ်က စန်အန်တိုနီယို လှိုဏ်ဂူတွေနားမှာနေတဲ့ လင်းနို့သန်းပေါင်း ၇၀ လောက်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်က ကျောရိုးသတ္တဝါ တွေ အများဆုံး စုဝေးရာနေရာဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။
- ပိတုန်းအရွယ်လောက်ရှိတဲ့ လင်းနို့တမျိုးဟာ ကမ္ဘာ့အငယ်ဆုံး နို့တိုက်သတ္တဝါဖြစ်ပါတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှာရှိပါတယ်။
- လင်းနို့အမျိုးတမျိုးတည်းက အာရှမှာရှိတဲ့ကောက်ပဲသီးနဲ့ ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၉၀ ဖိုးကို ဝတ်မှုန်ကူးပေးပါတယ်။ လင်းနို့ တွေဟာ တချို့ ပုရွေးစွတ်စိုတဲ့အရပ်က သစ်တောတချို့မှာ မျိုးစေ့ပြန့်ပွားစေတဲ့ အရေးကြီးဆုံး တိရိစ္ဆာန် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

- လင်းနို့တွေဟာ ပိုးကောင်တွေသန်းလိုက်ချီပြီး စားပါတယ်။ အမျိုးတုန်းတော့မယ်လို့ယူဆထားတဲ့ အမေရိကန်အမျိုး မိခိုးရောင်လင်းနို့တကောင်ဟာ တညမှာ အင်းစက်ပိုးပေါင်း သုံးထောင်လောက်စားနိုင်ပါတယ်။ တက္ကဆပ်က မက္ကဆီကန် အမျိုးအစား လွတ်လပ်တဲ့အမြီးရှိလင်းနို့ကိုလိုနီက လင်းနို့သန်းပေါင်း ၂၀ ဟာ အစာတစ်စားချိန်မှာ ပိုးကောင်ပေါင်း ပေါင်ချိန် ၂ သိန်း ၅ သောင်းလောက် စားပါတယ်။
- လှိုဏ်ရူတွေက ရတဲ့ လင်းနို့ချေးဟာ တိုးတက်ဆဲနိုင်ပေါင်းများစွာမှာ အဓိကမြေဩဇာအဖြစ်သုံးပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်က ငြုပ်ကောင်းပင် သုံးပုံတပုံ ရှင်ဖို့ အထောက်အကူပေးပါတယ်။
- အာရှ အာဖရိကနဲ့ ပစိဖိတ်တလျှောက်မှာ လင်းနို့တွေကို စားလို့ရတယ်လို့ ယူဆကြပါတယ်။ ဝှမ်ကျွန်းက စားသောက်ဆိုင် ကောင်းကောင်း တဆိုင်မှာ လင်းနို့ညစာကောင်းကောင်းတပွဲဆိုရင် ၂၅ ဒေါ်လာ ပေးရပါမယ်။

အပိုင်း ၃

Mr. Tuttle ဟာ လင်းနို့မစားပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တခြားလူတွေစားတယ်ဆိုတဲ့ အချက်က သူတို့ဟာ အသုံးဝင်ပါတယ် ဆိုတဲ့ သူများတွေ (အထူးသဖြင့် အရာရာကိုကြောက်နေတဲ့အနောက်နိုင်ငံယဉ်ကျေးမှုမှာ) ခါတိုင်းပေးလေ့မရှိတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ရှိတယ်လို့သူထင်ပါတယ်။ အမေရိက၊ ဥရောပနဲ့ လက်တင်အမေရိကတို့က လင်းနို့တွေဟာ ကမ္ဘာ့ရဲ့တခြား နေရာက လင်းနို့တွေထက်စာရင် ပိုညှဉ်းဆဲခံရပြီး ဒါဟာ အဓိကအားဖြင့် အကြောင်း ၂ ရပ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်လို့ သူကဆက်ပြောပါတယ်။ ဒီအကြောင်း ၂ရပ်ကတော့ ဒရယ်ကယူလာ သွေးစုပ်ကောင် ရောဂါရယ် သူတို့ဟာ အထူးသဖြင့် ခွေးရူးရောဂါလို ရောဂါတွေ ပြန့်နှံ့စေတယ်ဆိုတဲ့ လိုအပ်တာထက်ပိုတဲ့ အကြောက်တရားတွေ ကြောင့်ပါ။

ဒရယ်ကယူလာဆိုတာ စာပေနဲ့ရုပ်ရှင်က ပေါ်ပင်အရာတခုပါ လို့ လင်းနို့ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးသမား **Mr. Kern** ကဆိုပါတယ်။ ဒီဒဏ္ဍာရီအခြေခံထားတဲ့ ၁၄ ရာစုနှစ် ရှိမေးနီယားကမ္ဘာမတ်မျိုးရိုးကဆင်းသက်လာတဲ့သူဟာ သူ့ရဲ့ လယ်သမားတွေကို သစ်သားတိုင်ရှည်တွေပေါ်မှာ တံကျင်လျှိုသတ်လို့ နာမည်ဆိုးရထိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လင်းနို့ အတွက်ကတော့ ဥရောပမှာ သွေးစုပ်တဲ့ လင်းနို့တွေ မရှိဘူး။ အရင်ကလည်း မရှိခဲ့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် လင်းနို့တွေဟာ ဒီပုံပြင်ထဲ ကံဆိုးစွာ ဆွဲသွင်းခံရပုံရပါတယ်လို့ **Mr. Kern** ကဆိုပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီဒဏ္ဍာရီဟာ စွဲစွဲမြဲမြဲရှိနေလို့ စပိန်နယ်ချဲ့ သမားတွေဟာ သွေးစုပ်တဲ့လင်းနို့တွေ တွေ့ဖို့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ ကမ္ဘာသစ်ကို ရောက်လာပါတယ်။ သူတို့တွေတော့ ပုံပြင်ထဲက ထရန်စပေးနီးယားက ဝမ်းကွဲလို "သွေးစုပ်ကောင်" လို့ခေါ်လိုက်ပါတယ်။

သွေးစုပ်ကောင်များ

အမေရိက အလယ်ပိုင်းနဲ့ တောင်ပိုင်းမှာ တွေ့ရတဲ့ သွေးစုပ်တဲ့ လင်းနို့ သုံးမျိုးသုံးစားထဲက တမျိုးပဲ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ အကောင်မျိုးလို့ ယူဆရလောက်အောင် များပြားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ "အကောင်ငယ်လေးတွေပါပဲ-- သုံးလကွ လေးလကွလောက်ပဲ ရှိပြီး" ကျွဲနွားတို့ကို လူတွေထက်ပိုကြိုက်ပါတယ်။

"လင်းနို့တွေအားလုံးကို သွေးစုပ်ကောင်တွေဆိုပြီးသတ်မှတ်တာဟာ သိမ်းငှက်တကောင် ကြက်တကောင်ခိုးတာ တွေလို့ လူတွေက တွေ့တွေ့သမျှ သိန်းငှက်တွေကို သေနတ်နဲ့ပစ်တာနဲ့တူနေပါတယ်။ လူအများစုဟာ အခုတော့

(page 63)

သိန်းငှက်တွေကို ဒါထက်ပိုကောင်းကောင်း ဆက်ဆံပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လင်းနို့တွေအားလုံးဟာ သွေးစုတ်ကောင်ရဲ့ နာမည်ဆိုးကြောင့် ဒီကနေ့အထိ ဒုက္ခခံနေရတုန်းပါပဲ။" လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။

ခွေးရူးရောဂါက ပိုကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ပြဿနာဆိုတာ **Mr. Tuttle** ကသဘောတူပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လင်းနို့တွေဆီက ခွေးရူးရောဂါဟာ စကားနဲ့တို၊ တောကြောင်တို့ အထူးသဖြင့်မြေခွေးတို့ စတဲ့ တိရိစ္ဆာန်တွေ လောက် အန္တရာယ်မရှိပါဘူး။ အိမ်မွေးကြောင်တွေ ခွေးတွေနဲ့နှိုင်းရင်တောင် အန္တရာယ်သေးပါတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကတည်းက အမေရိကန်နိုင်ငံက အတည်ပြုထားတဲ့ ခွေးရူးရောဂါအမှု ၂၈၈၂မှာ ငါ့ရဲ့ လင်းနို့တွေ ကြောင့် ဖြစ်တာပါ။ (ခွေးတွေက အဓိက တရားခံပါ။) ဒါတောင်မှ လင်းနို့အမှုတချို့ဟာ "ဘယ်လိုဖြစ်တယ်ဆိုတာ သံသယရှိပါတယ်။" လို့ ကာလီဖိုးနီးယား ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဌာနက တိရိစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာ **Denny Constatine** ကပြောပါတယ်။ ခွေးရူးရောဂါ ထိန်းသိမ်းရေးမှာပိုဆိုးတဲ့ အာရှမှာဆိုရင် မှတ်တမ်းတွေထားတဲ့အချိန် ကစပြီး လူမှာ လင်းနို့ကိုက်တာနဲ့ ဆက်စပ်လို့ခွေးရူးရောဂါရှိတဲ့အမှုတခုထဲပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှုပေါင်း တသောင်း ငါးထောင်ဟာတော့ ခွေးတွေနဲ့ဆက်စပ်တယ်လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။

ဒါ့အပြင် **Mr. Constantine** က "လင်းနို့တွေဟာ ခွေးရူးရောဂါက ရန်လိုတဲ့အဆင့်မဖြစ်ပါဘူး " လို့ဆိုပါတယ်။ ဆိုလိုတာက သူတို့ဟာ သာမန်အားဖြင့် လူတွေအမြဲမဟုတ် တခြားတိရိစ္ဆာန်တွေက သူတို့ကို မနှောက်ယှက်ရင် ဒါမှမဟုတ် မကိုက်ရင် မတိုက်ခိုက်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပြဿနာတွေရှောင်ရှားဖို့ **Mr. Constantine** က နေမကောင်း နေတဲ့ ဒါမှမဟုတ် ဒဏ်ရာရနေတဲ့ လင်းနို့တွေ ဒါမှမဟုတ် ထူးခြားတဲ့အပြုအမူရှိနေတဲ့ လင်းနို့တွေကို ရှောင်ဖို့ အကြံပေးပါတယ်။

အပိုင်း ၄

အရုပ်ဆိုးတယ်ဆိုတဲ့ပြဿနာ

ကြည်လင်ပြီးခွေးထွေးတဲ့ကာလီဖိုးနီးယား မနက်ခင်းတခုမှာ **Philip Leitner** ဟာ သူ့လက်တွေနဲ့လင်းနို့တွေကို ကိုင်နေပါတယ်။ **Mr. Leitner** ဟာ စန်ဖရန်စစ္စကိုနားက စိန်မေရီကောလိပ်က ဇီဝဗေဒ ပါမောက္ခတယောက် ဖြစ်ပြီး လင်းနို့ဝါသနာရှင်တယောက်ပါ။ သူဟာ လာမယ့် သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ ပြပွဲတခုအတွက် ဖြူလျော်လျော် လင်းနို့လို့ အများခေါ်တဲ့လင်းနို့တွေ စုဖို့ ကာလီဖိုးနီးယား ပိုင်ထုတ်လုပ်တဲ့အရုပ်က ကျီတခုကို ကားမောင်း သွားပါတယ်။

ဒီသေးငယ်တဲ့ အညှိရောင်ဖျော့ဖျော့ရှိတဲ့လင်းနို့တွေဟာ လင်းနို့အတော်များများလိုပဲ ညဘက်မှာ ပိုးကောင်တွေ စားပြီး နေ့မှာအိပ်ကြပါတယ်။ လင်းနို့တွေနေတဲ့ မှောင်မဲနေတဲ့အပေါ်ထပ်ကိုတက်ပြီးတဲ့နောက် သူဟာ ကျင်ကျင် လည်လည်ပဲ တချို့ကို ပိုက်ကွန်ထဲလှုပ်ခါထည့်လိုက်ပြီး အောက်မှာရှိတဲ့နေ့အလင်းရောင်ထဲကို ခေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီမှာ လင်းနို့နဲ့ပတ်သက်ပြီး အဓိကမေးခွန်းဖြစ်တဲ့ လင်းနို့တွေဟာ တကယ်ပဲ အရုပ်ဆိုးသလား ဆိုတာ ဆွေးနွေး နေကြပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းဟာကြုံကြုံဖန်ဖန်နေနိုင်ပေမဲ့ သူဟာ သူ့အတွေးအခေါ်ကို ထုတ်ပြောဖို့ ဝန်မလေးပါဘူး။ လင်းနို့ ကြိုက်သူ တယောက်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သိပ်လေးလေးနက်နက်မခံယူဖို့ လိုပါတယ်လို့သူကပြောပါတယ်။ သူဟာ လင်းနို့တွေကို ကလေးဘဝကတည်းက စိတ်ဝင်စားခဲ့ပြီး လင်းနို့တွေဟာ ချစ်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ တကယ်လည်း ချစ်စရာကောင်းပါတယ်။ အနီးကပ်လေ့လာမယ်ဆိုရင် ဒီဖြူလျော်လျော်လင်းနို့တွေဟာ ချစ်စရာကောင်းတဲ့နားရွက်ကြီးတွေရှိပြီး ခွေးမျက်နှာမျိုးနဲ့ ခင်ခင်မင်မင်ရှိပါတယ်။ ဒီဖြူလျော်လျော်လင်းနို့ဟာ

(page 64)

သာမန်ရုပ်သွင်ရှိတဲ့လင်းနို့လို့ **Mr. Leitner** ကဆိုပါတယ်။ ရန်ညှိုးအကြီးဆုံး လင်းနို့ထောင်ဖမ်းသူ တယောက်ကတောင် ရှုမငြီးအောင်အာရုံဆွဲဆောင်နိုင်တယ်ဆိုတာ သဘောတူရမယ့် ရှားပါးတဲ့ အစက် အပြောက်တွေပါတဲ့လင်းနို့ကောင်ကို သူ တခါက တွေ့ခဲ့ပါတယ်။

အလှအပနဲ့ လင်းနို့

Mr. Tuttle ကို လင်းနို့တွေရဲ့အလှအပနဲ့ပါတ်သက်ပြီးမေးရင် နားညှိုးအောင်ကြားရပါလိမ့်မယ်။ အမောက်ပါတဲ့ လင်းနို့ကောင်ရဲ့အရောင်တွေဟာ ဒေါင်းတကောင်လိုရှိပြီး အာဖရိကက သီချင်းဆိုတဲ့လင်းနို့ရဲ့အရောင်တွေဟာ လှလွန်းလို့သူက အဲဒီလင်းနို့ကို နှစ်လိုဖွယ်ရာကောင်းတဲ့သားရဲတိရိစ္ဆာန်လေးလို့ခေါ်ပါတယ်။

လူအများစုဟာ လင်းနို့တွေရဲ့အလှကို တွေ့ခွင့်မရဘူးလို့ သူကပြောပါတယ်။ **Mr. Tuttle** ရဲ့အပြောအရ လင်းနို့တွေ အတော်များများဟာ နေ့အလင်းရောင်ဒဏ်အနည်းငယ်ခံနိုင်ပေမဲ့ တိရိစ္ဆာန်ရုံတွေမှာ လင်းနို့တွေကို သူတို့ရဲ့ လိုက်ဂူပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားမှာလိုထားဖို့ အင်ဖရာအနီ အလင်းရောင် အောက်မှာ မလှမပ ပြထား လေ့ရှိပါတယ်။ ဒီတော့ နိုင်ငံတကာလင်းနို့ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့က တိရိစ္ဆာန်ရုံဝန်ထမ်းတွေကို လင်းနို့တွေကို ကြောက် စရာကောင်းတဲ့ အင်ဖရာအနီတောက်ပမှုအောက်ကနေ ထုတ်လိုက်ဖို့ ကြိုးပမ်းရေးဖြစ်တယ်လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။

လင်းနို့ရဲ့အလှဟာ အရေပြားတထောက်ပဲမဟုတ်ပါဘူးလို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ကတည်းက လင်းနို့တွေကို လေ့လာခဲ့ပေမဲ့ သူဟာ မကြာသေးခင်အချိန်အထိ လင်းနို့တွေရဲ့ အသိဉာဏ်ကို လျော့တွက်မိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပါနားမားက ဖားစားတဲ့လင်းနို့တချို့ဟာ သူ့ရဲ့ဒီအတွေးအခေါ်ကို ပြောင်းစေလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအဖမ်းခံထားရတဲ့လင်းနို့ဟာ မြန်မြန်ပဲ သုတေသီတွေလက်ထဲက ဖားတွေယူဖို့ သင်ရင်း ပြောင်းလဲလာ ကြပါတယ်။ အဲဒါပြီးတော့ လင်းနို့တွေရဲ့ နည်းဗျူဟာတွေကို အနီးကပ်လေ့လာနိုင်ဖို့ ရေအိုင်အတုထဲက ဖားတွေ ကိုထိုးသုတ်ဖို့ သွေးဆောင်ဖို့ **Mr. Tuttle** ကမျှော်လင့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်လောက်ကျတော့ "အဲဒါလုပ်ဖို့ သိပ်တော်လွန်းနေပြီ" သုတေသီတွေဆီကပဲ ဖားတွေတောင်းဖို့ ပိုလိုလားကြပါတယ်လို့ **Mr. Tuttle** ကပြောပါတယ်။

ဒါကြောင့် **Mr. Tuttle** ကလင်းနို့ကို လွှတ်လိုက်ပြီး တောထဲမှာ နှစ်မိုင်လောက်လျှောက်သွားပြီး နောက်ထပ် တကောင် ဖမ်းဖို့ စဉ်းစားနေပါတယ်။

နောက်က ဘယ်သူလိုက်လာသလဲ။ "ကျနော်တို့ရဲ့ လင်းနို့ဟာ တောထဲကပျံလာပြီး ကျနော်တို့လက်ပေါ်နားဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။" လို့ ကပြောပါတယ်။

(The Wall Street Journal (1983, October 27) ကယူထားပါတယ်။)

(page 65)

နောက်ဆက်တွဲ c

(ကျေးဇူးပြုပြီး သတိပြုပါ။ ။ ဒီဆောင်းပါးကို သရုပ်ပြဖို့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အပိုင်းတွေခွဲထားပါတယ်။ မိမိတို့ ဖတ်စာအုပ်တွေထဲက စာပုဒ်တွေမှာ နည်းတွေအမျိုးမျိုးသုံးတဲ့အခါ စာပုဒ်တွေ ပြန်ရေးဖို့ မလိုပါဘူး။ ကျောင်းသားတွေကို မိမိတို့ဖတ်ရမယ့်အပိုင်းတွေရှင်းအောင် ပါးစပ်နဲ့ပဲ အပိုင်းတွေကို ပြောပြပါ။)

နှလုံးခုန်ခြင်း

Robert I. Macey

အပိုင်း ၁၊ အပိုင်းခွဲ က

(၁) တခြားကြွက်သားတွေလိုပဲ နှလုံးဟာ ကြွက်သားလှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ပြီး အလားအလာရှိတဲ့လုပ်ရပ်တွေကို လုပ်ပါ လိမ့်မယ်။ များသောအားဖြင့်သူဟာ စကယ်လက်တယ်ကြွက်သားလှုံ့ဆော်တဲ့အရိုးတွေနဲ့တွယ်ဆက်ထားတဲ့ ကြွက်သားတွေလိုပဲလုပ်ဆောင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ချွင်းချက်တချို့တော့ရှိပါတယ်။ စကယ်လက်တယ်ကြွက်သားတွေ ဟာ ပြင်ပလှုံ့ဆော်မှုရှိမှသာ ကြုံပါတယ်။ သာမန်အားဖြင့် ဒီလှုံ့ဆော်မှုဟာ နှစ်ကြောတွေကလှုံ့ဆော်မှုဖြစ်ပြီး ကြွက်သားဆီရောက်သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လှုံ့ဆော်နိုင်ပုံရတဲ့ နှလုံးကြွက်သားကတော့ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ နှလုံးဆီသွားတဲ့ နှစ်ကြောတွေအားလုံး ဖြတ်လိုက်ရင်တောင် သူကဆက်လက်ခုန်နေအုံးမှာပါ။ ဒီလို ကိုယ့်ကိုယ်ကို လှုံ့ဆော်နိုင်တဲ့စွမ်းရည်ဟာ နှစ်လုံးတစ်သျှူးတိုင်းမှာရှိပါတယ်။

(၂) တကယ်လို့ (ဖား လို) သွေးအေးသတ္တဝါတကောင်ဆီက နှလုံးကိုထုတ်လိုက်ပြီး ခွက်တခုထဲမှာ ထားပြီး ရင်းဂါး ဖျော်ရည်ထဲမှာစိမ်းထားမယ်ဆိုရင်--ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့လုံးဝကွာနေရင်တောင်--နှလုံးဟာ ဆက်ခုန်နေပါတယ်။ ဒီနှလုံးကို အပိုင်းပိုင်းဖြတ်လိုက်ရင် အဲဒီ အပိုင်းအစတွေတောင် ဆက်ခုန်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့အပိုင်းတွေက တခြားအပိုင်းတွေထက် မြန်မြန်ပိုခုန်ပါတယ်။ နှလုံးအထက်ပိုင်းက အစိတ်အပိုင်းတွေက အောက်ပိုင်းက အစိတ်အပိုင်းတွေထက် မြန်မြန်ပိုခုန်ပါတယ်။

အပိုင်း ၁၊ အပိုင်းခွဲ ခ

(၃) ဒီလို နှလုံးအတွင်းကဟန်ချက်နဲ့ခုန်နိုင်အောင် ဘာကလုပ်နေသလဲဆိုတာ ကျွန်ုပ်တို့ မသိပါဘူး။ ကောင်းနေတဲ့ နှလုံးတခုမှာ အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးဟာ ခုန်တဲ့အချိန်တွေတူပြီးတော့ ဟန်ချက်လည်းညီပါတယ်။ ဒါဟာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ နှလုံးထဲမှာ သိပ်ကောင်းတဲ့ ဓါတ်ကူးစေတဲ့စနစ်တခုရှိပါတယ်။ လှုပ်ရှားသွားတဲ့ ပထမတစ်သျှူး အစိတ်အပိုင်းဟာ အလားအလာရှိတဲ့လုပ်ရပ်ဖြစ်စေပါတယ်။ အဲဒါကနေတဆင့် နှလုံးရဲ့တခြားအစိတ်အပိုင်းတွေ

(page 66)

အားလုံးကို မြန်မြန်သတင်းပို့လိုက်ပြီး တစ်သျှူးတွေအားလုံးကို လှုံ့ဆော်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ရလဒ်ကတော့ နှလုံးခုန်ချက်တစ်ခုလုံးဟာ ဟန်ချက်ညီနေပြီး၊ အပြင်းထန်ဆုံးအားနဲ့ ခုတ်မောင်းနေပြီး၊ သွေးတွေကို သွေးကြောတွေထဲ တိုးပို့နေပါတယ်။

(၄) ပုံ ၁ မှာ နှလုံးကို ပိုအသေးစိတ်ပြထားပါတယ်။ ဗယ်ဘက်နဲ့ ညာဘက်ခွဲထားတဲ့အပြင် တဘက်စီကို- အေထရီယမ်နဲ့ ဗင်ထရီကယ်ဆိုပြီး-- အခန်း ၂ ခုခွဲထားပါတယ်။ နားနေတဲ့အချိန်မှာ အေထရီယမ်ဟာ နှလုံးဆီကို သွေးကြောတွေကနေတဆင့် ပြန်လာနေတဲ့ သွေးကိုသိုလှောင်ဖို့ သိုလှောင်ရုံအနေနဲ့ရှိပါတယ်။ နှလုံးစုန်ရင် အေထရီယမ်က အရင်ဆုံး ကြုံပါတယ်။ အဲလိုလုပ်ခြင်းက ဗင်ထရီကယ်ကို သွေးတွေပြည့်စေပေမဲ့ သွေးထုတ်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍမှာ သူက နည်းနည်းပဲပါတယ်။ ခဏအကြာမှာ ဗင်ထရီကယ်တွေကြုံ ပြီး သွေးတွေကို သွေးကြော တွေထဲ ပို့ပါတယ်။ နှလုံးက ခုန်စေတဲ့လုပ်ရပ်ကို ဗင်ထရီကယ်က အများဆုံးလုပ်ပါတယ်။ ညာဘက်က ဗင်ထရီကယ်က အဆုတ်တွေထဲသွေးထုတ်ဖို့လုပ်ဆောင်ပါတယ်။ ဗယ်ဘက်က ဗင်ထရီကယ်က ကျန်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံးကို သွေးတွန်းထုတ်ဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။

**အပိုင်း ၂၊ အပိုင်းခွဲ က
တဖက်တည်း စီးခြင်း**

(၅) နှလုံးကြွက်သားတွေ ကြုံတဲ့အခါ သွေးဟာ သွေးလွှတ်ကြောတွေထဲကို ရှေ့တိုးဝင်သလောက် သွေးပြန်ကြော တွေထဲကို ဘာလို့နောက်ပြန် ပြန်ပန်းမထွက်သလဲ။ နှလုံးဟာ မကြုံထားတဲ့အခါမှာ သွေးဟာ နှလုံးထဲကို သွေးလွှတ်ကြောတွေ သွေးပြန်ကြောတွေထဲကနေ ဘာလို့ ပြန်မဝင်လာတာလဲ။

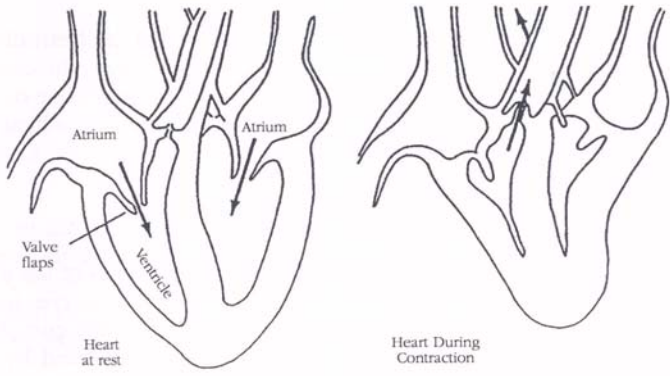
(၆) နှလုံးကို ဖောက်ထွင်းမြင်နိုင်တယ်လို့ စိတ်ကူးပြီး နှလုံးထဲသွေးဝင်သွားတာ ပြန်ထွက်လာတာ မြင်နိုင်တယ်လို့ စိတ်ကူးပါ။ (ပုံ ၁)။ ပထမ နှလုံးကို နားနေတဲ့ပုံတွေရပြီး နှလုံးတဖက်တချက်က အေထရီယမ်နဲ့ ဗင်ထရီကယ် ကြားက အစို့ရှင်အဖတ်လေးတွေ (A နဲ့ V အစို့ရှင်တွေ)ကို သတိပြုပါ။ သွေးကသူတို့အပေါ်ကို အပေါ်ကနေ ဖိချနေပါတယ်။ နှလုံးဟာ နားနေတဲ့အတွက် အစို့ရှင်အောက်မှာ ဖိအားနည်းနည်းပဲရှိပါတယ်။ ဒါဟာ အပေါ်က သွေးဖိအားဟာ အစို့ရှင်တွေကို တွန်းဖွင့်ပြီး ဗင်ထရီကယ်ကို သွေးတွေပြည့်စေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အပိုင်း ၂၊ အပိုင်းခွဲ ခ

(၇) အခု နှလုံးနံရံက ကြွက်သားတွေဟာ စုတ်မောင်းပါပြီ။ သူတို့ဟာ ကြုံ ပြီး ဗင်ထရီကယ်ထဲက သွေးတွေကို ညှစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ဟာ သွေးကို သူဝင်လာတဲ့နေရာကနေတဆင့် ပြန်ဝင်သွားမယ်လို့ မျှော်လင့် ပေမဲ့ ကြည့်နေရင်း အစို့ရှင်အပြားတွေမှာ တခုခုဖြစ်တာ သတိပြုမိပါတယ်။ အစို့ရှင်အပြားတွေအောက်က

(page 67)

ဖိအားဟာ အခု အပေါ်ကဖိအားတက် ပိုများပါတယ်။ ဒါကနေ အစို့ရှင်အပြားတွေကို တခုနဲ့ တခုစီဘက်ကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ပိတ်သွားတဲ့အထိ တွန်းပို့ပါတယ်။ သွေးဟာ အေထရီယမ်တွေထဲကို ပြန်တိုးမဝင် နိုင်ပါဘူး။ ဒီလိုဖြစ်မယ့်အစား သွေးတွေကို သွေးလွှတ်ကြောထဲတွန်းပို့ပါတယ်။ သွေးလွှတ်ကြောတွေထဲဝင်တဲ့ အပေါက်ကို ဗင်ထရီကယ်တွေရယ် သူတို့ရဲ့ သွေးလွှတ်ကြောတွေကြားမှာရှိတဲ့ တခြားအစို့ရှင် ၂ခုနဲ့ထိန်းထား ပါတယ်။ နှလုံးဟာ နားနေတဲ့အခါမှာ ဒီအစို့ရှင်တွေကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ပိတ်ထားပါတယ်။ သွေးလွှတ်ကြော တွေထဲက ဖိအားဟာ သွေးပြန်ကြောတွေထဲက ဖိအားထက်ပိုများပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစို့ရှင်တွေဟာ ပိတ်နေပြီး သွေးလွှတ်ကြောတွေကနေတဆင့် သွေးတွေ ဗင်ထရီကယ်တွေထဲကိုပြန်မဝင်အောင် တားနိုင်ပါတယ်။ (အစို့ရှင်အပြားတွေကိုယ်တိုင်ဟာ **A-V** အစို့ရှင်တွေလို အောက်ကိုတွဲလောင်းကျမနေပဲ သွေးလွှတ်ကြောတွေ ထဲကို အပေါ်ထောင်နေတာ သတိပြုပါ။)

ပုံ ၁။ ။ နှလုံးနားနေစဉ်မှာ သွေးဟာ သွေးပြန်ကြောတွေကတဆင့် နှလုံးထဲဝင်လာပါတယ်။ နှလုံးကြိုတဲ့အခါမှာ သွေးဟာ သွေးလွှတ်ကြောတွေထဲကို တွန်းပို့ခံရပါတယ်။ နှလုံးထဲက အစို့ရှင်တွေဟာ သွေးဆန့်ကျင်ဖက်ပြန်မသွား ဖို့ တားဆီးထားပါတယ်။

နှလုံးဟာ တွန်းထုတ်တဲ့အခါ ဗင်ထရီကယ်က ဖိအားများတဲ့သွေးဟာ သွေးလွှတ်ကြောတွေကို ထိန်းထားတဲ့ အစို့ရှင်အပြားတွေကို တွန်းဖွင့်ပါတယ်။ အခု ဗင်ထရီကယ်ထဲက သွေးဖိအားဟာ သွေးလွှတ်ကြောထဲက ဖိအားထက်များလို့ သွေးဟာ ပွင့်နေတဲ့ အစို့ရှင်တွေကတဆင့်စီးသွားပါတယ်။ အစို့ရှင်တွေပွင့်တိုင်း ပိတ်တိုင်း သူတို့ အသံမြည်ပါတယ်။ သင့်ရဲ့နှလုံးခုန်သံကို သေသေချာချာနားထောင်ပါရင် "လတ် ဒတ်" ဆိုပြီး အသံနှုမ့်မိုး ကွဲကွဲပြားပြား ကြားရပါလိမ့်မယ်။ ပထမအသံဟာ **A-V** အစို့ရှင်တွေရဲ့ ပိတ်တာနဲ့ကိုက်ညီပြီး ဒုတိယဟာတော့ ဗင်ထရီကယ်တွေနဲ့ သွေးလွှတ်ကြောတွေကြားက အစို့ရှင်တွေ ပိတ်လိုက်တာနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ ဒီအစို့ရှင်တွေ ပျက်စီးသွားတဲ့အခါမှာ အသံပြောင်းသွားပါတယ်။ ဥပမာလက်ဝဲဘက် ဗင်ထရီကယ်နဲ့ အေအောတ အကြားက ပျက်စီးသွားတဲ့ အစို့ရှင်တွေဟာ "လတ် ရို" ဆိုတဲ့အသံပြောင်းသွားပါတယ်။

(page 68)

အပိုင်း ၃၊ အပိုင်းခွဲ က

နှလုံးက ထုတ်လိုက်တဲ့ပမာဏ

(၈) နှလုံးကနေ သွေးပမာဏအများကြီး တွန်းထုတ်ပါတယ်။ သင်ဟာ လုံးဝနားနေတဲ့အခါမှာ သင့်နှလုံးကနေ တနာရီကို မော်တော်ကား ဓါတ်ဆီတိုင်ကီလေးလုံးအပြည့်ဖြည့်နိုင်လောက်တဲ့ သွေးပမာဏတွန်းထုတ်ပါတယ်။ ပိုတိကျတဲ့ ဂဏန်းတွေအဖြစ် ခွဲခြမ်းကြပါစို့။ နားနေစဉ်မှာ နှလုံးဟာ တမိနစ်ကို အကြိမ် ၇၀ လောက် ခုန်ပါတယ်။ တချက်ခုန်စဉ် နှလုံးရဲ့ တဖက်စီက အကြမ်းအားဖြင့် သွေး မီလီလီတာ ၇၀ လောက် တွန်းထုတ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆို တမိနစ်မှာ တွန်းထုတ်လိုက်တဲ့ သွေးပမာဏဟာ မီလီလီတာ ၇၀ x တမိနစ်မှာ အကြိမ် ၇၀။ ဒါမှမဟုတ် တမိနစ်ကို မီလီလီတာ ၄၉၀၀ (၅ လီတာနီးပါး၊ ဒါမှမဟုတ် တမိနစ်ကို ၅.၂၅ ကွတ်) နဲ့ညီပါတယ်။

(၉) တမိနစ်ကို နှလုံးရဲ့ တဖက်စီကတွန်းထုတ်လိုက်တဲ့ သွေးပမာဏကို နှလုံးကထုတ်လိုက်တဲ့ပမာဏ (**cardiac output**) လို့ခေါ်ပါတယ်။ လှုပ်ရှားနေစဉ်မှာ နှလုံးကထုတ်လိုက်တဲ့ပမာဏဟာ ပြောင်းလဲပါတယ်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရင် တမိနစ်ကို ၂၅ လီတာအထိ တိုးသွားနိုင်ပါတယ်။ လေ့ကျင့်ထားတဲ့အားကစားသမား တယောက်က လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နေတဲ့အခါ ပမာဏဟာ တမိနစ်ကို လီတာ ၄၀ လောက်အထိ မြင့်သွား နိုင်ပါတယ်။

အပိုင်း ၃၊ အပိုင်းခွဲ ခ

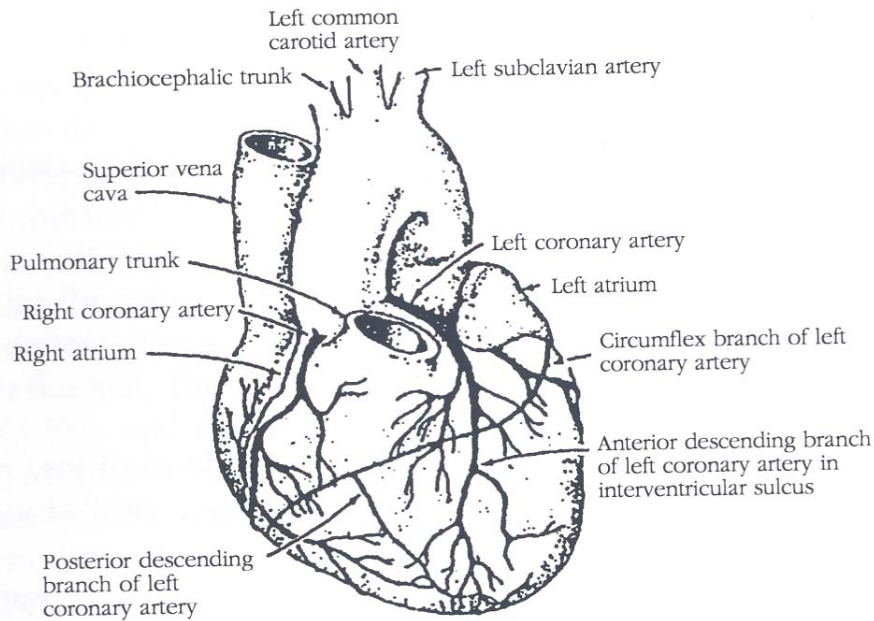
(၁၀) နှလုံးကထုတ်လိုက်တဲ့ပမာဏကို တစ်စိတ်တဒေသအားဖြင့် အော်တိုနောမစ် (**autonomic**) နှစ်ကြော စနစ်က ထိန်းထားပါတယ်။ စင်ပသဲတစ် (**sympathetic**) နှစ်ကြောတွေက သယ်လာတဲ့လှုံ့ဆော်မှု တွေဟာ နှလုံးခုန်နှုန်းရော ခုန်ချက်ရဲ့ ပြင်းအားကိုပါ မြှင့်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် နှလုံးကထုတ်တဲ့ပမာဏကို များစေပါတယ်။ ပါရာစင်ပသဲတစ် (**parasympathetic**) နှစ်ကြောတွေက သယ်လာတဲ့လှုံ့ဆော်မှုတွေက နှလုံးခုန်နှုန်း နှေးပေး လိုက်ပြီး နှလုံးကထုတ်တဲ့ပမာဏကို နည်းစေပါတယ်။

အပိုင်း ၄၊ အပိုင်းခွဲ က

နှလုံးသွေးလွှတ်ကြောနဲ့ဆိုင်တဲ့ သွေးလည်ပတ်ခြင်း

(၁) နှလုံးကနေထွက်သွားတဲ့သွေးဟာ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့အင်္ဂါတွေဆီအသွား အေအောတထဲဝင်ပါတယ်။ နှလုံးကိုယ်တိုင် ကလည်း ဒီအင်္ဂါတွေထဲမှာ တခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ထူထဲတဲ့ကြွက်သားနံရံတွေကို လုပ်ဆင်တဲ့သွေးပို့ပေး ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို နှလုံးသွေးလွှတ်ကြောနဲ့ဆိုင်တဲ့ သွေးလည်ပတ်ခြင်းအားဖြင့်လုပ်နိုင်ပါတယ်။ ပုံ ၂ မှာ သွေးလွှတ်ကြောနဲ့ဆိုင်တဲ့ သွေးကြောတွေဟာ အေအောတရဲ့အောက်ခြေကစပြီး သွေးကို နှလုံးနံရံတွေကို ပြန်ပို့တယ်ဆိုတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီသွေးကြောတွေဟာ ပိုငယ်တဲ့သွေးလွှတ်ကြောတွေအဖြစ် ဖြာထွက်ပြီး ဒီသွေးကြောငယ်တွေဟာ နှလုံးကြွက်သားထဲမှာ ရှိနေပြီး အဆုံးမှာ သွေးကို အဓိကအားဖြင့် သွေးပြန်ကြောကြီး တခုဖြစ်တဲ့ ကိုရိုနာရီ စိုင်းနပ်စ် (**coronary sinus**)ကတဆင့်သွေးသယ်ပို့လိုက်ပါတယ်။

(၁၂) ကိုရိုနာရီသွေးကြောတခုဟာ ပိတ်ဆို့သွားပါရင် အဲဒီကတဆင့်ပို့ရတဲ့ နှလုံးအစိတ်အပိုင်းဟာ

ပုံ ၂။ ကိုရိုနာရီသွေးလွှတ်ကြောများ

အောက်စီဂျင်နဲ့ အင်အား မရပဲ ကြိုတာရပ်သွားပါတယ်။ အဲဒါကို **(heart attack)** ရတယ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ တကယ်လို့ နှလုံးရဲ့ ကြီးမားတဲ့အစိတ်အပိုင်းသာ ပါဝင်မယ်ဆိုရင် နှလုံးဟာ အသက်ရှင်ဖို့အတွက် သွေးအလုံ အလောက် တွန်းပို့တော့မှာမဟုတ်တော့ပါဘူး။ သေဆုံးမှုအားလုံးရဲ့ ၃၀ ရာနှုန်းဟာ ကိုရိုနာရီ သွေးကြောပိတ်လို့ ဖြစ်တာပါ။

အပိုင်း ၄၊ အပိုင်းခွဲ ၁

(၁၃) အသယ်ရှိစကလယ်ရိုးစစ် (**atherosclerosis**) လို့ခေါ်တဲ့ ကိုလက်စထရောတွေအများကြီးပါတဲ့ အဆီတွေ ဟာ သွေးလွှတ်ကြော တွေရဲ့ နံရံတွေမှာ ကပ်နေလို့ ဖြစ်တဲ့ရောဂါကြောင့် ကိုရိုနာရီ သွေးကြောပိတ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အာတီရီယိုစကလယ်ရိုးစစ်ရောဂါရဲ့နောက်ပိုင်းအဆင့်တွေမှာ ကြွက်သားအမျှင် တစ်သျှူးတွေနဲ့ ကယ်စီယမ်ခါတ်ပေါင်းစုတွေဟာ အဆီတွေနဲ့ပေါင်းစပ်လိုက်လို့ သွေးကြောနံရံတွေဟာ ပိုပြီး ကြွပ်ဆတ်လာပါတယ်။ အဲဒါကို အာတီရီယိုစကလယ်ရိုးစစ် (သွေးလွှတ်ကြောတွေမာလာခြင်း) လို့ခေါ်ပါတယ်။ တကယ်လို့ အဆီတွေဟာ သွေးကြောတစ်ခုရဲ့ အတွင်းနံရံကို ဖောက်ထွင်းသွားရင် သွေးခဲနိုင်တဲ့မျက်နှာပြင် ဖြစ်လာ နိုင်ပါတယ်။ ဒီသွေးကြောဟာ သွေးခဲတဲ့နေရာမှာပိတ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီသွေးခဲဟာ နံရံက လွတ်ထွက်သွားပြီး နောက်သွေးကြောတစ်ခုကို အောက်ဖက်တနေရာရာမှာ သွားပိတ်နေနိုင်ပါတယ်။ တကယ်လို့ ကိုရိုနာရီသွေးကြောပိတ်မှုတစ်ခုဟာ ပြင်းထန်ရင် သေနိုင်ပါတယ်။ တကယ်လို့ ကိုရိုနာရီသွေးကြောငယ်လေးမှာ ဖြစ်ခဲ့ရင် နှလုံးဟာ အားနည်းပေမဲ့ အချိန်ကြာလာတာနဲ့အမျှ သွေးသစ်ပို့ဖို့အတွက် အနီးအနားမှာရှိတဲ့ သွေးကြောတွေနဲ့ ဆက်စပ်မှုတွေဟာ ပိုကျယ်လာရင် အခြေအနေတိုးတက်လာနိုင်ပါတယ်။

(page 70)

နောက်ဆက်တွဲ စ

(ဒီဆောင်းပါးကို အပိုင်းခွဲတွေ ခွဲမထားပါဘူး။ မစခင် ခွဲသင့်သလား၊ မခွဲသင့်ဘူးလား ဆုံးဖြတ်ပါ။)

ပြောင်းနံ့ (Corn) ဒါမှမဟုတ် ပြောင်း (Maize)။ ဘာအတွက်ကောင်းသလဲ။

လူတွေဟာ အင်္ဂလိပ်လို ဒါကိုဘယ်လိုခေါ်မလဲဆိုတာ သဘောတူညီချက်မရနိုင်ကြသေးပါဘူး။ သူဟာ အဟာရဓါတ် အနည်းငယ်ပဲ ပေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအပင်ဟာ ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပြီး စိုက်ပျိုးသူတွေ အတွက်လည်း အမြတ်အများကြီးရစေပါတယ်။ ဒါ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ။

သိပ္ပံပညာမှာ သူ့ကို ဇီးမေးဇ် (Zea mays) လို့ခေါ်ပြီး အမေရိက၊ ကနေဒါနဲ့ ဩစတြေးလျတို့က ပြောင်းကို တောင်အာဖရိကနိုင်ငံမှာ မီးလီးစ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ အင်္ဂလန်မှာ (corn) ဆိုတာ ဂျုံကိုဆိုလိုပြီး စကော့တလန်နဲ့ အိုင်ယာလန်မှာ ဂျုံကြမ်း (oats) ကိုဆိုလိုပါတယ်။

လူသားတွေအတွက်လား တိရိစ္ဆာန်အတွက်လား။

ပြောင်းဟာ လူတွေအတွက် တိရိစ္ဆာန်တွေအတွက်လောက် အဟာရမရှိပါဘူး။ ပရိုတင်းနည်းပြီး လူတွေအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ ဗီတာမင် ဘီဓါတ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ နိုင်ယာစင်ဓါတ် မပါပါဘူး။ ပြောင်းဖူးကို အဓိကထားစားသူတွေ ဟာ ပဲလေးဂရားလို့ခေါ်တဲ့ နိုင်ယာစင်ဓါတ်ချို့တဲ့လို့ ဖြစ်တဲ့ရောဂါ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ လက်တင်အမေရိကမှာ တော်တီးယားလို့မျိုး ပေါင်မုန့်ပြားတွေလုပ်ဖို့ အများအပြားသုံးပေမဲ့ ပြောင်းကိုသုံးပြီး ဖောင်းကြွတဲ့ ပေါင်မုန့် မလုပ်နိုင်ပါဘူး။

တိရိစ္ဆာန်တွေကတော့ ပြောင်းစားပြီးအသက်ရှင်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒါဟာ ကျွဲနွား၊ ဝက်နဲ့ ကြက်တွေ အတွက်နဲ့ --ရေကန်ထဲမှာမွေးမြူထားတဲ့ငါးခူတွေအတွက်တောင်--လူကြိုက်အများဆုံး အစာဖြစ်ပါတယ်။ လယ်သမားတွေ အများဆုံးစိုက်ပျိုးတဲ့ပြောင်းဟာ လယ်ပြောင်းလို့ခေါ်တဲ့ ပိုကြမ်းတဲ့ပြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို လူတွေစားဖို့စိုက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ပြောင်းတင်း ၁၀၀စိုက်ပျိုးတိုင်း လယ်သမားတွေဟာ တင်း ၉၀ လောက်ကို ကျီတွေ ဒါမှမဟုတ် ပုံးတွေထဲမှာ တိရိစ္ဆာန်တွေကိုကျွေးဖို့ လှောင်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်က ရိတ်သိမ်း လိုက်တဲ့ပြောင်းအများစုဟာ ကောက်ပဲသီးနှံဈေးကွက်ကို မရောက်ပါဘူး။

ပြောင်းကို တိရိစ္ဆာန်တွေကျွေးတဲ့အပြင် အစားအသောက်နဲ့ပတ်သက်သည့်ဖြစ်စေ၊ မပတ်သက်သည့်ဖြစ်စေ တခြားနေရာတွေမှာလည်း အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် အမျိုးမျိုးသုံးပါတယ်။ မြောက်နဲ့ တောင် အမေရိကမှာ (သာမန်အားဖြင့် ပြောင်းမစားတဲ့ဥရောပနဲ့ အာရှမှာလိုမဟုတ်ပဲ) ထုတ်လုပ်သူတွေဟာ ပြောင်းဆံတွေကနေ ကော်နီးမီးလ်၊ မနက်စာအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြောင်းဖူးမှုန့် တို့လုပ်ကြပါတယ်။ ပေါင်းခံသူတွေက ပြောင်းဆံတွေကနေ အရက်ပျံနဲ့ ဝီစကီလုပ်ကြပါတယ်။

ပြောင်းဆဲလ်မှာဘာရှိသလဲ။

ပြောင်းဆဲကို ကြမ်းတမ်းပြီး အမျှင်တွေရှိတဲ့အခွံတခုက ရစ်ပတ်ထားပါတယ်။ အခွံထဲမှာ အပင်အသစ်ပေါက်စေမယ့် အလယ်အဆံရှိပါတယ်။ အဲဒီအလယ်အဆံပတ်လည်မှာ များသောအားဖြင့် ကစီမိတ်ဖြစ်တဲ့ အစာတွေရှိပါတယ်။ အဆံက အညှောင့်ပေါက်လာတဲ့အခါ အမြစ်တွေနဲ့အရွက်တွေထုတ်နိုင်ပြီး မြေနဲ့ရေက အစာတွေရယူနိုင်တဲ့အထိ အဲဒီကစီမိတ်ဆီက အဟာရ ရယူပါတယ်။

အဆံတခုမှာ ရေငွေ့မိတ်အပြင် ၈၀ ရာနှုန်းဟာ ကစီမိတ် (ကာဘိုဟိုက်ဒြိတ်တွေ) ပါပါတယ်။ ၁၀ ရာနှုန်းဟာ အပြင်အခွံအောက်က အလွှာပါးမှာတွေ့ရတဲ့ ဂလူတင် (ပရိုတိန်း)ဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တာကတော့ အလယ်အဆံက အဆီ (၄.၅ ရာနှုန်း)၊ အပြင်ခွံက အမျှင် (၃.၅ ရာနှုန်း) နဲ့ သတ္တုမိတ် (၂ ရာနှုန်း)တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အစားအစာ ပြင်ဆင်သူတွေဟာ ပြောင်းရဲ့ ဒီအစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးကို ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးအတွက် သုံးကြပါတယ်။ စက်ရုံတွေဟာ ပြောင်းအစိုကျိတ်တဲ့စက်တွေနဲ့ ပြောင်းဆဲအစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးကနေ ထုတ်ကုန်အမျိုးမျိုး လုပ်နိုင်ပါတယ်။ အစိုကျိတ်စက်လို့ခေါ်ရတာဟာ အစေ့တွေကို ပျော့ပြောင်းစေဖို့ ရေကန်တွေထဲမှာစိမ်ထားပြီး အလယ်အဆံ၊ ဂလူတင်နဲ့ကစီမိတ်တို့ကို ခွဲထုတ်ဖို့ ရေကိုသုံးပါတယ်။

ပြောင်းအသုံးဝင်ပုံအမျိုးမျိုး

ပြောင်းဆီကြမ်းနဲ့ပြောင်းဆီသန့်တို့ကို အလယ်အဆံကထုတ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို လူနဲ့တိရိစ္ဆာန်အစာအတွက်နဲ့ စက်ရုံတွေမှာရယ် သုံးပါတယ်။ အလယ်အဆံတွေကနေ အဆီထုတ်ပြီးတဲ့အခါ မာကျောတဲ့အဖတ်တွေကျန်ခဲ့ပြီး သူတို့ကို ကွဲနွားတွေကျွေးဖို့ ကျိတ်ပါတယ်။

နောက် ဂလူတင်ကို ခွဲပြီး သူကနေ ဇီဝလို့ခေါ်တဲ့ပရိုတိန်းရရှိပါတယ်။ အဲဒီကနေ ဓါတုအမျှင်ထုတ်ပါတယ်။ ဇိန်ကို ယွန်းထည်၊ ပလတ်စတစ်၊ ချည်ဆိုးဆေးတွေနဲ့ ပုံနှိပ်မှင်ထုတ်ရာမှာသုံးပါတယ်။

အစိုကျိတ်ရာက နောက်ဆုံးရရှိတဲ့ ထုတ်ကုန်ကတော့ ကစီမိတ်ပါ။ အိမ်ကထမင်းချက်တွေ၊ အစာထုတ်လုပ်သူတွေ နဲ့ အဝတ်လျော်တဲ့နေရာတွေကတော့ ပြောင်းကစီမိတ်အမျိုးမျိုး သုံးနိုင်ပါတယ်။ စက္ကူထုတ်လုပ်သူတွေဟာ ခိုင်မာစေဖို့နဲ့ ကြားကအပေါက်တွေပိတ်ပြီး မျက်နှာပြင်ချောစေဖို့ ကစီမိတ်ကို တခြား စက်ရုံတွေထက် ပိုသုံးပါတယ်။ သူပြီးရင်တော့ ချည်ထည်ထုတ်လုပ်သူတွေပါပဲ။ ချည်နဲ့ ဓါတုချည်မျှင်တွေနဲ့ အထည်တွေကို ကစီမိတ်နဲ့ပဲ အပေါက်တွေဖြည့်ပြီး ချောအောင်လုပ်ပါတယ်။

ကစီမိတ်အများကြီးကို ချက်ပြီး ဓါတုမိတ်တွေပေးတွေ့ ပြီး ပြောင်းတင်လဲရည် (ဂလူးကိုစ်)၊ သကြားနဲ့ ဒက်စ်ထရင်တို့ အဖြစ်ပြောင်းလဲနိုင်ပါတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ချက်ပြုတ်ရာမှာနဲ့ စက်ရုံလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးမှာ အမျိုးမျိုးသုံးနိုင်ပါတယ်။ ပြောင်းဆဲတွေစိမ်တဲ့ရေတောင် အရေးကြီးပါတယ်။ ထူပြီး ဆပ်ပြာရည်ဆန်တဲ့ အခြေအနေအထိ အငွေ့ယုံစေပါက သူ့ကို ပင်နစလင်နဲ့ တခြားအံ့ဩစရာကောင်းတဲ့ဆေးတွေ ထုတ်တဲ့မို့တွေ အတွက်အစာအဖြစ်သုံးနိုင်ပါတယ်။

(pae 71)

ပြောင်းရဲ့အလယ်အူတိုင်တွေကို ကျွဲနွားအစာကြမ်းအဖြစ်ကျိတ်ပါတယ်။ သူတို့ကို အရောင်တင်မှုန့်၊ အပူအအေးလုံအောင် ကာတဲ့အကာတွေနဲ့ ကော်ပတ်စားတဲ့အရာတမျိုးတို့အနေနဲ့လည်း သုံးပါတယ်။ ဖာဖာရယ်လို့ခေါ်တဲ့ ပြောင်းရဲ့ အလယ်အူတိုင်ကထုတ်တဲ့အဆီတမျိုးကို လူတွေလုပ်တဲ့ အမျှင်တွေ၊ ဆေးတွေနဲ့ အရည်ပျော်စေတဲ့အရည်တွေအထဲမှာသုံးပါတယ်။ တချို့အထူးစိုက်ပျိုးထားတဲ့ ပြောင်းအူတိုင်တွေကို ဆေးလိပ်သောက်ဆေးတံလုပ်ကြပါတယ်။

ပြောင်းပင်အရိုးတံတန်ချိန်သန်းပေါင်းများစွာကို ရော်ဘာအစားထိုးတဲ့ မေဇိုလစ်သ် လုပ်ပါတယ်။ အများအပြားကို စက္ကူနဲ့နံရံသုံးကတ်ထူပြားတွေလုပ်ရာမှာသုံးပါတယ်။ ပြောင်းကို အချဉ်ဖောက်ရာကထွက်လာတဲ့ခါတ်ငွေ့တွေကို တောင် မိသိုင်းအယ်လ်ကိုဟောလ် လုပ်ဖို့သုံးပါတယ်။ ပြောင်းက ရတဲ့ အက်သာနောကို မော်တော်ကား လောင်စာဆီသန့်အဖြစ် သုံးပါတယ်။

ပြောင်းဘယ်ကစသလဲ။

ပြောင်းပင် ဆင်းသက်လာတဲ့အလေ့ကျမျိုးရိုးတွေ ရှာမတွေ့လို့ ဒီအပင်ဟာ ရုက္ခဗေဒပညာရှင်တွေ အတွက် ပဟေဠိဆန်နေပါတယ်။ အမေရိကန်ဒေသခံတိုင်းရင်းသားတွေဟာ ပြောင်းပင်စိုက်ပျိုးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုလံဘတ်လက်ထက်တုန်းကတောင်မှ ပြောင်းပင်ဟာ အလေ့ကျပင်တမျိုးလို ဒါမှမဟုတ် အလေ့ကျပင်တမျိုးက မကြာသေးခင်ကမှ ဆင်းသက်လာတဲ့အပင်တမျိုးလို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမကြည့်ထားနိုင်ပါဘူး။ အကြီးမားဆုံး အားနည်းချက်ကတော့ ပြောင်းပင်က အစေ့တွေပြုလုပ်ပုံပါပဲ။ အပင်ရဲ့ထိပ်မှာ အချွန်တွေအများကြီးပါတဲ့ ပန်းပွားရှိပြီး သူတို့ကဝတ်မှုတွေပေါ်လာပါတယ်။ ပြောင်းဖူးမှာလည်း ပိုးချည်တွေလို အမျှင်တွေရှိပြီး အဲဒီ အမျှင်တွေက ဝတ်မှုတွေလက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြောင်းဖူးတွေကို ပြောင်းဖူးခွံတွေနဲ့ထုပ်ထားပြီး ပိုးချည်တွေရဲ့ အဖျားတွေဟာ အဖူးထိပ်ကပဲထွက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမျှင်တွေက စိုက်ပျိုးခင်းမှာလို အနီးအနားမှာ တခြားအပင်တွေအများကြီး မရှိရင် ဝတ်မှုတွေများများ မရနိုင်ပါဘူး။ အလေ့ကျတဝမှာ သိပ်မရှင်နိုင်ဘူးလို့ ရုက္ခဗေဒပညာရှင်တွေက ထင်ပါတယ်။ ရှေးခေတ်ကမ္ဘာအဟောင်းမှာ ပြောင်းကိုမသိခဲ့ကြပါဘူး။ ရှေးဟောင်း လက်ကျန်တွေမှာ သက်သေ ဘာမှမရှိပါဘူး။ ကျမ်းစာမှာဒါမှမဟုတ် တခြားရှေးဟောင်းစာပေ ဒါမှမဟုတ် ရှေးဟောင်းအနုပညာမှာ သူ့ကိုရည်ညွှန်းထားတာ မရှိပါဘူး။ ကျမ်းစာထဲက (corn) ဆိုတာ ဂျုံကိုရည်ညွှန်းပြီး အမေရိကန် ပြောင်းကို ရည်ညွှန်းတာမဟုတ်ပါဘူး။

ကမ္ဘာအသစ်မှာတော့ ဒီကနေသိပ္ပံပညာရှင်တွေ သိတဲ့ အဓိကပြောင်းအမျိုးအစားအားလုံးဟာ ပထမဆုံး စွန့်စားသူတွေ ရောက်လာတဲ့အခါမှာ ရှိပြီးသားနဲ့ စိုက်ပျိုးနေပြီးသားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြောင်းပင် ဆင်းသက် လာတဲ့ အလေ့ကျအမျိုးအစားကတော့ ကမ္ဘာ့အနောက်ခြမ်းက လာတာဖြစ်ချင်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီအပင်ဟာ မက္ကဆီကိုနဲ့ ဂျီတီမာလာမှာ အလေ့ကျပေါက်တဲ့မြက်ပင်တမျိုးဖြစ်တဲ့ တီအိုစင်တေက ဆင်းသက် လာတာဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်လို့ ရုက္ခဗေဒပညာရှင်တွေကချီးကျူးထင်ပါတယ်။ နောက်ထပ်သီအိုရီတခုက ဒီအပင်ဟာ ပေါက်ပေါက်တမျိုးဖြစ်တဲ့ တောင်အမေရိကကစခဲ့တဲ့ အစေ့အိမ်ပါရှေးဟောင်းပြောင်းတမျိုးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အစေ့အိမ်ပါပြောင်းအစေ့တွေဟာ အစေ့အိမ်တွေ ဒါမှမဟုတ် အခွံကြမ်းတွေအထဲမှာ ရှိပါတယ်။ ဒီလိုမျိုး အလေ့ကျပြောင်းတော့ မတွေ့ဖူးကြသေးပါဘူး။

(pae 73)

စမ်းသပ်သူတွေ အမျိုးစပ်ပြောင်း လုပ်ခဲ့ပုံ

၁၉၀၅ ခုနှစ်မှာ **George H. Shull** နဲ့ **Edward M. East** တို့ဟာ ပြောင်းမျိုးဆက်ကောင်းတခုက ဝတ်မှုကို နောက်တမျိုးက အမွှေးတွေပေါ်မှာ တင်ပေးလိုက်ပြီး အမျိုးအသစ် စတင်ဖော်စပ်လိုက်ပါတယ်။ ဒီနည်းစဉ်က အမျိုးစပ်ပြောင်းလိုခေါ်တဲ့ အမျိုးစပ်ထားတဲ့ အမျိုးတွေဖော်ထုတ်လိုက်ပါတယ်။ ပထမကမ္ဘာစစ် အပြီး (၁၉၃၃ မှာ အမေရိကန် စိုက်ပျိုးရေး အတွင်းရေးမှူးဖြစ်လာတဲ့) **Henry A. Wallace** နဲ့ **Leser Pfister** တို့ဟာ အမျိုးစပ်ခြင်းကို စမ်းသပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်အရောက်မှာ အမျိုးစပ်ဝတ်မှုကူးခြင်းကို လုံးဝအောင်မြင်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။

အမျိုးစပ်ထားတဲ့အပင်တွေဟာ အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် ပေါက်ပါတယ်။ ၁၈ ပေက ပေ ၂၀ အထိမြင့်အောင် ပေါက်လေ့ရှိပါတယ်။ တချို့ဟာ ၂၈ ပေလောက်အထိပေါက်ပါတယ်။ ပိုအရေးကြီးတဲ့အချက်က သူတို့ဟာ ပြောင်းစိုက်ပျိုးသူတွေအတွက် ဝင်ငွေ ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ ရစေခဲ့ပါတယ်။

လယ်သမားတွေ အမျိုးစပ်ပြောင်းမရှိခင်က တကေမှာဖျမ်းမျှ တင်း ၃၀ ထွက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လယ်သမားတွေဟာ စိုက်ကေတကေအတွက် ၂၅ တင်းအတွက်ရတဲ့ငွေကိုသုံးရလို့ တကေကို ၅ တင်းဖိုးပဲမြတ်ပါတယ်။ အမျိုးစပ်ပြောင်း ကတော့ တနိုင်ငံလုံး ဖျမ်းမျှထွက်အားကို ၂၅ တင်းကျော်အထိတိုးမြှင့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ တချို့ တိုင်းတွေမှာ တကေကို ဖျမ်းမျှ တင်း ၁၃၀ ကျော်ထွက်ပါတယ်။

ပြောင်းအမျိုးစပ်သူတိုင်းဟာ အမျိုးစပ်ပြောင်းစေလုပ်ဖို့ ပထမဦးဆုံး အမျိုးချင်းတူအစေ့ချင်း အမျိုးစပ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ချင်းဖြင့် အစေ့မှာ ကောင်းတဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရပါတယ်။ သူဟာ ရွေးထားတဲ့အပင်တွေက ပြောင်းဖူး တွေဆီကို လေထဲကနေ ဝတ်မှုတွေ ပြောင်းဖူးမွှေးတွေဆီ မရောက်အောင် ဖုံးထားပါတယ်။ နောက်မှာ အပင်တပင်က ပန်းပွားတွေဆီက ဝတ်မှုယူပြီး အဲဒီအပင်က အမွှေးတွေပေါ်သုတ်ပါတယ်။ မျိုးဆက်ပေါင်း အတော်များများ မျိုးတူမျိုးစပ်ပြီးနောက် သူဟာ အမျိုးမတူတာမျိုးစပ်ပါတယ်။ ကောင်းတဲ့အရည်အချင်းရှိတဲ့ မျိုးအပင်က ပန်းပွားက ဝတ်မှုယူပြီး တခြားအမျိုးရှိတဲ့ အပင်က ပြောင်းဖူးမွှေးပေါ် သုတ်ပါတယ်။ အမျိုးစပ်လို့ရတဲ့ အရာ ဒါမှမဟုတ် မျိုးစပ်ပြောင်းဟာ သူ့မိဘတွေရဲ့ အရည်အချင်းတွေရှိပါတယ်။

နောက်တော့ ထပ်ဆင့်မျိုးစပ်ပါတယ်။ စမ်းသပ်သူဟာ အမျိုးစပ်ထားတဲ့ပြောင်းတခုက ဝတ်မှုကို တခြား မျိုးဆက် နှစ်ခုပါတဲ့ မျိုးစပ်ပြောင်းကိုသုတ်ပါတယ်။ ဒီလိုမျိုးစပ်ခြင်းဟာ အမျိုးလေးခုပါတဲ့ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ပြောင်းမျိုး ရပါတယ်။ ဒီပြောင်းကို လယ်သမားတွေကို မျိုးစေ့အဖြစ် ရောင်းပါတယ်။ မျိုးစပ်ထားတဲ့ပြောင်းဟာ မိမိဖာသာမိမိ ဆက်လက်မျိုးပွားနိုင်လို့ ဒီပြောင်းကို နောက်နှစ်မှာ ထပ်မသုံးနိုင်ပါဘူး။ လယ်သမားတွေဟာ နှစ်တိုင်း မျိုးစေ့သစ် ဝယ်ရပါမယ်။ မျိုးစပ်ပြောင်းတွေအများကြီးသုံးရင် သဘာဝအားဖြင့်ဝတ်မှုကူးတဲ့ ပြောင်း ရနိုင်မှုအတွက် အန္တရာယ် ရှိပါတယ်။ ဒီဆုံးရှုံးမှုကြောင့် အမျိုးစပ်ပြောင်းတွေကို ပိုကောင်းအောင် လုပ်ရာမှာ ကန့်သတ်မှုရှိနိုင်ပြီး မျိုးဆက်သစ် တွေ ရဖို့အခက်အခဲရှိပါမယ်။ ဒေသခံမျိုးဆက်တွေကို ထိန်းသိမ်းဖို့ အမေရိကန် အစိုးရဟာ အစေ့ကို ပြောင်း သို့လှောင်ရုံမှာ လှောင်ပါတယ်။

ပြောင်းဘယ်မှာပေါက်သလဲ။ ပြီးတော့ ဘယ်လိုပေါက်သလဲ။

ရင့်သန်လာချိန်မှာ သင့်တော်တဲ့မြေကြီးရှိပြီး အေးခဲတဲ့ညတွေနဲ့ရေခဲမှုမရှိပဲ ပူတဲ့နေရောင်အများကြီးရရင် ပြောင်းပင် ပေါက်ပါတယ်။ ပူတဲ့ရာသီမှာ မြေကြီးမှာ ရေငွေ့အများကြီးရှိဖို့ လည်း လိုပါတယ်။

(page 74)

ဒီလိုမျိုးအခြေအနေမျိုးတွေကို မြောက်၊ အလယ်ပိုင်းနဲ့ တောင်အမေရိက၊ မြေထဲပင်လယ်အနားမှာ၊ အိန္ဒိယနဲ့ တောင်အာဖရိကတို့မှာ အများအပြားတွေ့ရပါတယ်။ ပြောင်းအများဆုံးထုတ်လုပ်သူတွေကတော့ အမေရိက၊ တရုတ်နဲ့ ဘရာဇီးလ်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တခြား ပြောင်းထုတ်လုပ်တဲ့နိုင်ငံတွေကတော့ မက္ကဆီကို၊ အာဂျင်တီးနား၊ ပြင်သစ်၊ ဟန်ဂေရီနဲ့ အီတလီတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောင်းဟာ မြေဆီက အစာအပေါ် အများကြီးအားထားပါတယ်။ ပြောင်းပင်တွေကို ၃ နှစ်တခါ လည်ပတ်ပြီး စိုက်ရင် အထွက်နှုန်းပိုတိုးပါတယ်။ ပထမနှစ်မှာ ပဲအမျိုးအစားဖြစ်တဲ့ အယ်လ်ဖားဖာ ဒါမှမဟုတ် ကလိုဗာအချို့ တို့က မြေဆီကို နိုက်ထြိုဂျင်နဲ့ မြေဆွေးဖြစ်စေပါတယ်။ နောက်နှစ်မှာ သူ့ရဲ့အကြိုက်ဆုံးအစာဖြစ်တဲ့ အဲဒါတွေ စားရင်း ပြောင်းပင် ကြီးလာပါတယ်။ တတိယနှစ်မှာ ကောက်နှံငယ်တမျိုးစိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ပဲပင်စိုက်ပြီး ဒီ သံသရာ ပြန်စပါတယ်။

ဒီကောက်နှံကို အင်းစက်ပိုးပေါင်း ၃၅၀ ကျော်က တိုက်ခိုက်ပါတယ်။ အဆိုးဆုံးကတော့ ပြောင်းဖူးပိုး၊ ဥရောပ ပြောင်းဖောက်ပိုးနဲ့ ပြောင်းမြစ်ပိုးတို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ စမတ်နဲ့ရောတ်ပိုးလိုမျိုး မှိုမျိုးတွေကတော့ ပိုက်ဆံအကုန်ဆုံး ရန်သူတွေပါ။ များသောအားဖြင့် ပိုးသတ်ဆေးတွေဟာ ဈေးကြီးလွန်းလို့ လက်တွေ့မကျပါဘူး။ ဒါကြောင့် လယ်သမားတွေဟာ အကုန်အကျပိုနည်းတဲ့ မျိုးသန့်စိုက်တာနဲ့ သီးနှံလည်ပတ်စိုက်တာတို့ လုပ်ပါတယ်။ မျိုးသန့်ဆိုတာက အပင် တခုလုံး ရိတ်သိမ်းခြင်း ဒါမှမဟုတ် တခုလုံး ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းကို ဆိုလိုတာပါ။ သတိရှိတဲ့လယ်သမားတွေဟာ ရိုးပြတ်တွေကို မီးရှို့ ချင်ရှို့ ဒါမှမဟုတ် တူးထုတ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဟာ မြေပေါ်မှာနေတဲ့ ပိုးတွေ ပြောင်းခင်း တွေက ပပျောက်စေပါတယ်။ သီးနှံလည်ပတ်စိုက်ပြီး ပြောင်းစားတဲ့ အမြစ်ပိုးတွေကို တနှစ် နှစ်နှစ်လောက် အစာဖြတ်ထားနိုင်ပါတယ်။

လူသိတဲ့ ပြောင်းအမျိုးအစားများ

အမေရိကန်ဒေသခံလူတွေမှာ ပြောင်းအမျိုးမျိုးရှိပြီး အခုဆိုရင် နာမည်ပေးထားတဲ့အမျိုးပေါင်း တထောင်ကျော် ရှိပါတယ်။ အငယ်ဆုံးဟာ ရွှေလက်မ ပေါက်ပေါက်ပြောင်းဖြစ်ပြီး ၁၈ လက်မ (၄၆ စင်တီမီတာ) မြင့်ပါတယ်။ တချို့ အမျိုးတွေက အစေ့ ၈ လိုင်းပဲရှိပြီး တခြားအမျိုးတွေကတော့ ၄၈ လိုင်းအထိရှိပါတယ်။ အရောင်တွေမှာတော့ အဖြူနဲ့ အဝါရောင်၊ အနီရောင်နဲ့ အပြာရောင် သန်းလေ့ရှိပါတယ်။

အဓိကပြောင်းအမျိုးအစားတွေကတော့ အခွံပါပြောင်း၊ ပျော့တဲ့ပြောင်း၊ ပြောင်းချို၊ ပေါက်ပေါက်ပြောင်း၊ ဖလင့် ပြောင်းနဲ့ ချိုင့်တဲ့ပြောင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အခွံပါပြောင်းက အစေ့တိုင်းမှာ အခွံပါပါတယ်။ ပျော့တဲ့ပြောင်းကတော့ ပြောင်းမှုန့်လုပ်ဖို့နဲ့ ပြောင်းဖူးဖုတ်တို့အတွက်သုံးပါတယ်။ ပြောင်းဖူးအချို့စားကတော့ ကစီဓါတ်အနည်းဆုံးပါ။ ပေါက်ပေါက်ပြောင်းမှာတော့ အများဆုံးပါပါတယ်။ ဖလင့်နဲ့ ချိုင့်တဲ့ပြောင်းတွေကတော့ ကောက်နှံဈေးကွက်မှာနဲ့ ကျွဲနွား ကျွေးဖို့အတွက်မှာ ထိပ်တန်းက ပြေးနေပါတယ်။

Steele, J.L., & Meredith, K.S., (1995). *Democratic Pedagogy National Staff Development Manual*. Bratislava, Slovakia: Orava Foundation for Democratic Education
ကယူသုံးထားပါတယ်။

Vaughan, J.L., & Estes, T.H. (1986). *Reading and reasoning beyond the primary grades*. Boston, MA: Allyn & Bacon က ဆီလျော်အောင်ပြောင်းထားပါတယ်။